DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GUZEL GUNLERE MERHABA

SAYI 26 ŞUBAT 84

3 DM 3.75 HFL 3 SFR 24 ÖS

Nr. 26 Gültig von 16. Februar bis 15. März

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

Barış gücü Lübnan'dan çekiliyor

ABD politikası iflas etti

Lübnan Ordusunun savaş meydanında bırakıp kaçtığı Amerikan yapısı M-16 silahları Müslüman Gerillalar tarafından toplanıyor.

Beyrut'un Batı yakasının Şiilerin eline geçmesiyle sonuçlanan süreç, ABD'nin Lübnan'ın parçalı yapısına Hrıstiyanlar etkinliğinde bir **"bütünlüklü devlet"** *empoze edemeyeceğini ispatladı.*

ARKA KAPAK

Mahalli seçimler öncesi

Yarış hızlanıyor

Nabız yoklamaları seçimlerin ANAP ile SODEP arasında geçeceğini gösteriyor.

MDP'de istifalar çok zor engellenebiliyor.

DYP'nin durumu ise belirsiz.

SAYFA 2-3

Diyarbakır Cezaevinde yeni bir katliam daha

Aralarında eski öğrenci liderlerinden İstanbul DDKO başkanı Necmettin Büyükkaya'nın da bulunduğu 6 devrimci öldürüldü.

Üç yılı aşkın bir süredir tüm baskı ve teröre rağmen Diyarbakır Cezaevindeki Kürt devrimcileri direniş ruhlarını kaybetmediler.

SAYFA 15

Avrupa Konseyi'nde Türk heyetini grevciler kurtardı

Avrupa Konseyi Ocak dönemi toplantısı Türk parlamenterlerinin yetki belgelerine itiraz edilmesiyle başladı. Daha sonra Siyasi ve Hukuk komisyonlarının hazırladığı bir metin, Türk parlamenterlerinin yetki belgelerinin onaylanması işinin Mayıs ayına bırakılmasını öngörüyordu ama, diğer yandan da Mayısa kadar, Türkiye'nin **"siyasal af, geniş sendikal hürriyetler, tam demokratik mahalli seçimler"** *gibi şartları yerine getirmesini istiyordu. Fakat tercümanların grevi bu kararın uygulanmasını önlemiş oldu.*

SAYFA 11

BU SAYIMIZ 20 SAYFA

Teknik nedenlerden ötürü bu sayımızı 20 sayfa olarak yayınlıyoruz. Okurlarımızdan özür dileriz.

SSCB LİDERİ ANDROPOV ÖLDÜ

Yeni lider Çernenko

12 Kasım 82'de Brejnev'in ölümüyle parti sekreteri olan Andropov, bu görevini ancak 454 gün sürdürebildi. Zaten Ağustos ayından buyana, yani 174 gününü de kamuoyuna görünmeden hastahanede geçiren Andropov 9 Şubat günü öldü. Yerine 72 yaşındaki Çernenko geçti.

Andropov

Çernenko

Dün, bugün, yarın...

Tüm varolanların birbirinin yerini alarak zincirledikleri sonsuz süre diye tarif edilir zaman. Ve insan bilincinden bağımsız bir gerçekliktir. Fizikçinin labaratuvarında saliselerle yada saniyelerle ölçülen bu sonsuz akış, labaratuvarın dışında dün, bugün, yarın boyutlarıyla bir başka anlam kazanır. Dün, bugün ve yarın, zamanın bu üç boyutu ise insan bilincine sıkı sıkıya bağlıdır.

Evet, dün, bugün ve yarın boyutlarıyla geçmişten geleceğe sonsuz akış içinde olan zaman, bireylere yada toplumlara eski-yeni çatışmasını, geçmiş ve gelecek tartışmasını dayatır. Çünkü, dün, buğün ve yarın sadece zamanın tasarlanabilmesi için yapılmış bir ayrım değil, farklı anlarda yaşanmış yada yaşanacak her türden insanı eylemin toplamıdır da...

Bu nedenle bireyin yada toplumun yaşamlarının bazı evrelerinde hernekadar ilişkisini doğru kuramasalarda, geçmiş ve gelecek diye vazgeçemeyecekleri gerçeklikleri vardır.

6 Kasım seçimlerinden bu yana sağ'daki yada **"Sol"** *daki burjuva siyasal partiler arasında* **"eski-yeni"** *kavramları altında geçmiş ve bugün tartışması olmaktadır. Sağ kesimde ANAP yine sağ'daki muarızı DYP'ye karşı bu tartışmayı, 12 Eylül gerçeğinin Türkiye toplumunu soktuğu bu yeni evrede,* **"yeni"** *ye uygun bir* **"yeni"** *gerçeklik olduğunu ısrarla vurgulayarak sürdürürken, sosyal demokrat kesimdeki Ecevitçiler ise, geçmişleriyle bağlarını söküp atan, batı normlarına uygun yepyeni bir sosyal demokrat parti kurma çabasında olduklarını ilan ederek eski-yeni tartışmasına katılıyorlar.*

Öte yandan DYP **"46 Ruhu"** *motiviyle, SODEP yeni Inönü'süyle ruhları diriltmeye çalışarak eskinin içinden yeni bir gerçeklik olmak istiyorlar.*

Açıktır ki, bu eski-yeni tartışması burjuva siyasal odakların icadı değildir. Bu tartışma Türkiye toplumunun 80'li yıllardaki gerçekliğinin ürünüdür.

Türkiye toplumunun 60 yıldır, ama daha çok 50'lerden bu yana, insanın gençlik evresine benzer bir hareketlilikle, alt üst oluşla, istikrarsızlıkla ve heyecanla sadece geleceği yaşadı. Zaten (tüm olumluluklarının yanı sıra) **"Dil devrimi"**

Devamı 2. sayfada

Dün, bugün, yarın...

1. sayfadan devam

ile, ***"yeni tarih tezleri"*** *yle Türk toplumunun özellikle de genç neslin geçmişle bağı kopartılmıştı. 1950'lerde atağa geçen genç kapitalizm ise, Türkiye toplumunu Kemalist aydınların* ***"inkilap"*** *larından,* ***"ülkücü fikirler"*** *inden daha fazla geçmişten kopartacak, sadece gelecek için yaşatacak maddi şartları oluşturdu...*

Osmanlıyla güçlü batı medeniyetinin karşılaşması, bir hayli eskidir. Ama bu karşılaşma o zaman daha çok, savaş alanlarında yada devlet yöneticilerinin odalarında olurdu ve toplum pek bu karşılaşmadan etkilenmezdi. 50'lerden buyana dünya kapitalizmiyle beraber büyüyen Türkiye kapitalizmi Batıyı sıradan halkın günlük yaşamına sokunca bu karşılaşma bir hayli sarsıcı oldu. Böylece, yüzyıllık uykusundan yavaşça değil, sarsılarak uyandırılan toplum çarpık ama köklü bir değişim sürecine girdi.

Batının ***"icadı"*** *kapitalizmle günlük yaşamında böylesine sarsıcı bir şekilde karşılaşan Türkiye toplumu, 50'lerden buyana mutlu olacağı söylenen bir geleceğe doğru nefes nefese otuz yıl yaşadı. Batı toplumlarının yüzyılda yaşadıklarını otuz yıla sığdırdı yada sığdırmaya çalıştı. Böylece yüzyıllardır pek değişmeyen Anadolunun tutucu bozkır köylüsü, birkaç yüzyıllık değişimi son otuz yıl içinde pekte hazmedemeden yaşadı. Bozkır'ın yeknesaklığından şehrin canlılığına, feodalizmin ağır akan zamanından kapitalizmin soluk soluğa yaşanan zamanına böylesine bir anda atlanınca geçmiş olamazdı, bugün ama esasen gelecek vardı. Böylece bozkırın köylüsü sırtına yüklediği döşeğiyle kente yol alırken* ***"mutlu"*** *bir geleceğe koşuyordu. Aynı bozkırlı tahta bavuluyla Batı'nın görkemli metropollerine de aynı gelecek hayaliyle yol alıyordu. Kentin içine kapalı mahallelerindeki küçük burjuvalar, mütevazi evlerinin yanı başında biten görkemli apartmanları biraz korku ve tedirginlikle, ama daha çok özlemle izliyorlardı. Artık kapalı mahalle kültüründen apartman kültürüne geçiyordu kentli küçük burjuvalar. Ve onların çocukları birer yarış atı gibi yabancı dil öğretilen okullara, yüksek puanlı üniversitelere hazırlandırılıyorlardı.*

Bir bütün olarak toplum, geçmişini unutmak istercesine mutlu olduğunu söyleyen belirsiz bir geleceğe doğru soluk kesici bir koşudaydı. Geçmiş ısrarla unutuluyordu, bugün yaşanmıyordu sanki, büyük idealler, büyük davalar, ileride kavuşulacak mutluluklar için sadece gelecek yaşanıyordu. Türkiye toplumu sadece geleceğe gözünü dikmişti. Çünkü geçmiş sefalet ve baskıydı.

Türkiye toplumu, yüz metrecinin hızıyla koştuğu bu ***"gelecek maratonu"*** *nda 80'lere gelince kesildi ve koşuyu sürdüremedi. Büyümeden daralmaya geçen dünya kapitalizmi ile birlikte Türkiye kapitalizminin de büyümesi durmuştu. 80'li yıllara gelindiğinde hiçbir hükümet yada parti Türkiye toplumuna mutlu bir gelecek vaad edemiyordu. Vaadedilen tek şey, kemerleri sıkma, istikrar ve disiplin idi. Gelecek bitmişti... Artık geleceği yaşamak değil bugünü kurtarmaktı sorun...*

Evet, toplumlarda insanlara benzer. Nasıl ki insanların çocukluk, gençlik, olgunluk yada yaşlılık evreleri varsa, toplumların da buna benzer evreleri vardır. İnsanın çocukluk evresine benzer saflıklarla dolu toplumlar yok mudur? Gençliğin heyecanlı, hareket halinde, sadece geleceği yaşayan özelliklerini de bazı toplumlarda görmezmiyiz? Ya, hem gençlikten hem de yaşlılığa geçişten aldığı özelliklerle ve çelişkilerle, geçmişin ve geleceğin aynı anda yaşandığı toplumlar yok mudur? Ve bugün içinde yaşadığımız yaşlanmış, heyecanlanmayan, duyarsız bir istikrarlıkla gelecek aramayan toplumlar tıpkı ihtiyar insanlara benzemezler mi?

İşte Türkiye toplumu da insanın gençlik evresine benzer bir biçimde sadece gelecekle yaşayan bir delikanlılık döneminden geçti son otuz yılda Ve bugün geldiği noktada olgunluğa geçişin sancılarını yaşamaktadır. Bu nedenledir ki, yukarıda değindiğimiz burjuva siyasal odakları arasındaki eski-yeni tartışmaları, Türkiye toplumunun bu geldiği noktayı yansıtmaktadır. Türkiye toplumu tam da burjuva siyasal odakların yaptıkları (Belki bir süre sonra marksistlerin yapacağı) bu tartışmaya uygun bir ruh durumundadır. Bir yanıyla hala eski, geleneksel siyasal eğilimlerini sürdürürken, öte yanıyla rasyonel, bilinebilir bir gelecek arayışı içindedir.

Bu nedenle Türkiye toplumu belkide ilk defa, eski ile yeni, geçmiş ile gelecek kısaca dünü, bugünü ve yarını ile sağlıklı bir ilişki kurma noktasındadır.

Türkiye toplumu eski-yeni, geçmiş-gelecek, dünü, bugünü ve yarını arasında doğru bir sentez kurabilecek mi?

Açıktır ki burjuva siyasal odakların eskilik ve yenilik saflaşması bu sentezi vermemektedir. (Örgütlü sola değinmiyoruz, çünkü onların büyük bir kısmı için gündemde böyle bir sorun yok. Onlar için herşey eskisi gibi devam ediyor.) Yepyeniler ve epeskiler sentezden daha çok hala uçları ifade etmektedirler. Epeskilerin, eskiliklerini devam ettirdikleri sürece gelecek için söyleyecekleri fazla bir şey olamamaktadır. Ya yepyeniler, ne kadar gerçekçiler? Acaba Özal'ın değişiyle ***"tarlayı yeniden sürerken eski izleri silmek"*** *tamamen mümkün mü?*

Bireylerin yada toplumların yaşamlarının her hangi bir evresinde yepyeni bir sayfayı açamayacakları acı deneylerle yaşanmış, bilinen bir gerçek değilmidir? Bomboş, yepyeni, hiç işlenmemiş bir yeni yoktur toplumların yaşamında.. Yeni diye açılan her sayfada geçmişin izleri vardır.

Bireylerin yada toplumların, yaşamlarının her hangi bir evresinde geçmişleriyle bütün [illegible]larını kopartarak yepyeni bir geleceğe koşacağı bazen belli bir süre ***"gerçeklik"*** *haline gelen bir [illegible]nılsamadır. Çünkü geçmişle doğru bağlantısı kurulamayan bir gelecek koşusu, bir çok dönemeçte geçmişle acı karşılaşmalara yol açar. 1789 yada Ekim devrimleri toplumların kendi tarihlerinde geçmişle en bilinçli kopma eylemleridir. Ama 1789'un Jakobenleri yada Ekim devriminin Bolşevikleri köklü bir biçimde koptuklarını sandıkları geçmişleriyle sık sık acı karşılaşmaları olmuştur. çünkü geçmiş, beyenelim yada beyenmeyelim milyonlarca insanın sessizce yaşadıkları, yada uğruna öldükleri inançlar, değerler, bilimsel olan yada olmayan bilgiler, kısacası insani eylemler bütünüdür. Acıyla yada sevinçle, inançla yada bilgiyle yaşanmış ve toplumun hafızasına kazılmış geçmiş, hiç de pasif ve gözardı edilebilecek bir gerçeklik değildir. Tarihtir o... Yaşanmıştır yok sayılamaz. Çünkü geleceğin nasıl olacağı, geçmişin nasıl olduğuna fazlasıyla bağlıdır. Bu nedenle bireyler yada toplumlar, bugünlerini geçmişlerinin ve geleceklerinin birlikteliğiyle yaşamak zorundadırlar.*

Yaşam bu zorunluluğu, bilinçleriyle kavramayanlara zorunluluğun acı veren maddiliğiyle mutlaka kavratır.

Yerel

25 Mart mahalli seçimlerine iki aydan az zaman kaldı. Partiler, herbiri işin hayati önem taşıyan bu seçimlerde gösterecekleri adayları tesbit etme işini sonuçlandırmak üzereler. Şubat başından itibaren parti başkanları ilk elenselerini çekmeye, özellikle hedef aldıkları rakip parti ile ilk yoklama polemiklerine girmeye başladılar.

Ancak yine de tereddütlü bir hava hissedilmiyor değil. Bunun akla gelen ilk nedeni partilerin bu **"ölüm-kalım"** kavgasında en yararlı stratejiyi tesbit etmekte güçlük çekiyor olmaları. Halk, seçmenler 6 Kasım seçimleri öncesinde de görülen o suskun, durgun halini yine sürdürüyor. Bu arada ilk kamuoyu yoklamaları da yapılmaya başlandı. Hernekadar

MDP Genel Başkan Yardımcısı Namık Kemal Şentürk-Başkan Sunalp-İstanbul İl Başkanı Recai Dıblan.

DUYURU

Onbinlerce üyesi işten atılan, binlercesi faşist cuntanın zindanlarında yargılanan ve kapatılarak yöneticileri idam edilmek istenen DİSK'in 17. kuruluş yıldönümü kutlanacaktır.

Yurtdışında bulunan Türkiyeli sendikacıların düzenlediği törene tüm yabancı ve Türkiyeli anti-faşistler davetlidir.

Tertip Komitesi

PROGRAM

- *DİSK ve DGB adına konuşmalar*
- *Halk ozanlarından türküler*
- *Halk oyunları*

Toplantı yeri: Alte Ph. Henri Donant str.65 Rütenscheit-ESSEN
3 Mart 1984 saat:19.00

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- und Handels GmbH

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi: ADA Verlag, Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Verantwortlicher Redakteur/Sorumlu Müdür: A. Danış Postfach 25 04 63, 5 Köln 1

Telefon: 0221/21 90 64
Telex: 8886601 ada d

Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim

Erscheint monatlich/ Aylık dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlag
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568-508
BLZ: 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ: 370 700 60

HÜSEYİN UĞUR DURAK

Arkadaşımız Uğur Durak'ın Hüseyin dizisi bundan böyle yayınlanmıyacaktır.

seçimler ve partiler

sağlık derecesi kesin değilse de bu ilk nabız yoklamalarının gösterdiği sonuç iktidar partisi ANAP'ın büyük oy kaybına uğramayacağı biçiminde. Kendi özel sondajları da benzer bir sonuç göstermiş olmalı ki, ANAP'nin esas rakibi DYP fazla iddialı bir dil kullanmaktan kaçınmaya başladı. MDP'nin hızla eridiğini görmek için kamuoyu yoklaması gibi bir kanıt da gerekmiyor. **"Batan gemi"**den kaçışıp başka bir gemiye kapağı atmaya çalışanların haberleri gün geçmiyor ki basında yer almasın.

SODEP, Halkçı Parti ve Ecevit güdümündeki Demokratik Sol Parti (DSP) girişimi arasındaki çekişmenin çok daha çetin geçeceği de belli olmaya başladı. SODEP'in Halkçı Partinin oylarının büyük kısmını kendine çekeceği yolundaki genel yargı şimdiden doğrulanmış da olsa Halkçı Partinin sanıldığı gibi hemen eriyip gitmeyeceği de görüldü. Şüphesiz bunlar daha ilk ve küçük çaptaki gözlemlerin sonuçları. Ecevit'in bir türlü kurulamayan ve **"acaba ne oluyor"** dedirten DSP'sinin ne yapacağı ise şimdilik meçhul.

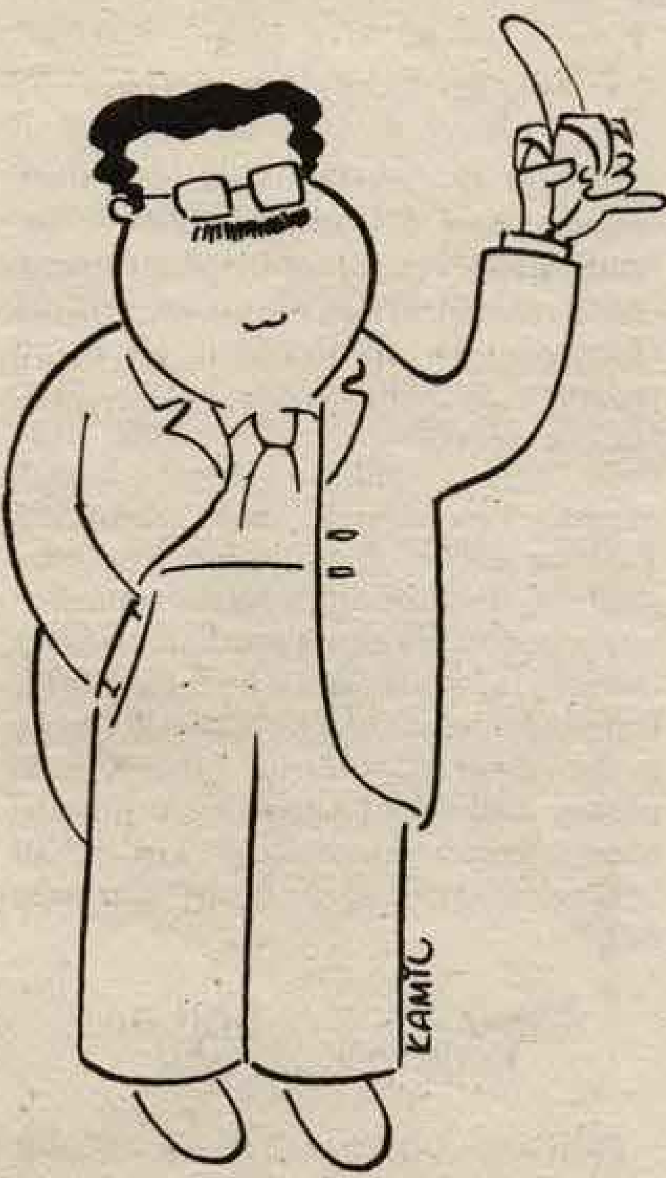
"Büyük yarış" öncesinin ilk ısınma turlarından izlenimler bunlar. Gelelim yarış atlarının daha yakından incelenmesine.

ANAP: GÜCÜNÜ SADECE İKTİDAR OLMANIN AVANTAJLARINDAN MI ALIYOR?

İlk iktidar uygulamalarından sonra ANAP, herkese en azından şunu kabul ettirdi ki bu parti, Türkiye siyasi hayatına alışılmadık bir tarz, yeni bir siyaset yapma türü getirmiştir. Herşeyden önce enerjik bir görüntüdür bu. İşadamı, menajer yöntemlerinin politikaya uygulanması da denebilir buna. ANAP iktidarının özellikle üst kademesi değişik bir siyasetçi tipini soktu devreye. Bu tip alışılmış **"devlet adamı"** tipinin **"ağır, oturaklı"**, **"hiç hata yapmaz"** izlenimini vermeye çok özen gösteren klişesinin tamamen dışında. Sürekli hareket halinde, sürekli iş çeviriyor görüntüsünü veren, **"hata yaparım"** endişesini taşımayan, hata yaptığı ortaya çıkınca hemen dikkatleri başka yöne çeken bir yeni çıkış yapıp hatasını gösterenlerin dikkatini oraya yönelten ve böylece sürekli merkezde kalıp, insiyatifi elde tutan bir siyasetçi türü bu. Tıpkı birinci sınıf bir tezgahtar ve pazarlamacı gibi müşterisinin zayıf yönünü hemen yakalayıp küçücük bir ikramla ona dünyanın en değerli armağanını veriyormuş gibi malını satan ANAP'ın yeni politikacıları şu ana kadar işlerini aksaksız yürüttüler. Bunlar örneğin tekel maddelerine yapılan zammı **"konut fonnu kuracağız"** ambalajıyla sanki herkese bir ev tapusu veriyorlarmışçasına lanse edebilen, **"ithalatın serbestleştirilmesi"** kararlarını yakında tüm Türkiye Mersedes'lerine binip keyif çatacakmış havasını vererek ve herkeste **"sahi mi acaba"** merakını uyandırma başarısını da göstererek ilan edebilen bir ekip.

Eski politikacı ekolünden yetişme rakip parti kadroları bunların yanında sönük kalıyorlar. Onun için ANAP sözcüleri **"Biz Türkiye için bir teziz. Ötekiler anti-tez bile olamıyorlar"** diyebiliyor.

T.Özal hükümeti, **"büyük müjde"** gibi sunma becerisini gösterdiği malum yeni iktisadi tedbirler paketini yürürlüğe sokmanın yanısıra başka ilgiye değer girişimlerde de bulunuyor.

ANAP'ın iktisadi politikalarının sonuçlarını günlük hayatındaki etki ve sonuçlarıyla görmeyi bekleyen, asıl kararını asıl o zaman belli edecek halk yığınları, Özal hükümetinin **"devlet-toplum"** ilişkilerine dair söylediklerini hemen yapacağını ilan ettiği düzenlemeleri daha yoğun bir dikkatle bekliyor.

Özal, **"Türkiye'de devlet vatandaşa güvenmiyor"** diyor ve ekliyor **"Oysa güvenmelidir. Yüz kişinin içinde beş-on kişi bu güveni istismar etse de bu, kalan çoğunluğun işlerini güçleştirmeye vesile yapılmamalı"** diyor. Bürokratik muamelelerin bıktırıcı çokluğunu bu güven sorununa bağlıyor. Bu muameleleri tıpkı Anglo-Sakson ülkelerde olduğu gibi asgariye indireceğiz, diyor. Böylece memur ve vatandaş arasındaki bir sürü sürtüşme nedeni ortadan kalkacak, her iki taraf da birbirine saygı ve sevgiyle bakacak, diyor. Kaldırılacak bürokratik işlemlerden örnekler veriyor.

Devletiyle tarihi boyu başı dertte olmuş Türkiye toplumu için bu sözler, bu vaadler kulağa hoş geliyor. Devlet dairelerinde itilip horlanmayacağı, **"devlet kapısında sürünmek"**ten kurtulacağı hayalinin Türkiye halkının bam telini okşadığını biliyor Özal. Türkiye halkının bu derin yarasına ağrı kesici vermek anlamına gelen bu düzenlemeler, o yarayı açmış hançer sahiplerini pek gocunduracak da değil.

Vaktiyle DP iktidarı döneminde de DP'nin izlediği politika buydu. Ve DP iktidarının halk kitleleriyle kurduğu bağın en önemli dayanaklarından biriydi bu. Özal ve ANAP bu dersi hatırlıyor. Gerçi o zaman DP milletvekilleri, il ve ilçe başkanları peşlerinde **"işini görecekleri"** sıradan vatandaşlarla devlet dairelerine girer, **"işi bitirir"** ve bu arada yeri geldiğinde memur, müdür ve hatta daha yüksek mevkideki görevlilerle tartışır, hatta azarlar ve bu sahneleri izleyen sıradan halkta bütün bunları kendi yapmışçasına bir tatmin yarattığını bilerek davranırlardı.

Özal, bir anlamda küçük memurların hırpalanması anlamına gelen bu tepki tatmini yöntemini almıyor. Aynı tatmini **"bürokrasiyi azaltmak"**la sağlıyor. Ve dolayısıyla da DP seçmeninin milletvekiline, il, ilçe başkanına duyduğu minnet bağını Özal, seçmeniyle ANAP yüksek teknokrat-yönetici kadrosu arasında kurmuş oluyor. Bütün bu düzenlemeleri onlar yapacaktır çünkü ve böylece **"aracı"**lara gerek kalmayacaktır.

DYP: ESKİ ÇAMLAR BARDAK MI OLUYOR?

ANAP'ın son günlerde bu **"bürokrasi"** sorununu öne çıkartarak yaptığı atak ve propaganda özellikle DYP'yi ilgilendiriyor. ANAP'ın bununla DP geleneğinin önemli bir motifini sahiplendiği ve böylece DYP'nin **"46 ruhunu"**, **"geçmişin unutulmaz hizmetlerini"** hatırlatmak üzerine kurduğu politik edebiyatını gölgelediği açık. Dikkat alınmalıdır ki DP-AP geleneğinin [illegible] kitleleri üzerinde etkili olmuş bir diğer motifi de **"iktisadi kalkınma"**, **"nurlu ufuklar"**, **"refah"** sloganıydı.

DP-AP iktidarları bunu herşeyi göze alan bir büyüme ekonomisi politikasıyla canlı tutabiliyordu. Fakat bu ekonomi politikasının bizzat son AP iktidarı döneminde artık sürdürülemez oluşunun tescil edilmesi karşısında DYP'nin bunu bir kez daha öne sürmesi ona pek bir şey kazandıracak gibi gözükmemektedir. Kaldı ki o politikayla vaktiyle halk kitlelerinin oyunu alan DP-AP geleneği, daha sonra o kitlenin önemli bölümünün CHP etrafında toplandığına da tanık oldu. Çünkü o kesimler vaktiyle büyüme politikasında tatmin olacağını umdukları iktisadi çıkar ve ihtiyaçlarını artık burada değil CHP'nin **"sosyal adalet"** **"adil paylaşım"** vaad eden programında, hata sosyalistlerin radikal programlarında dile geldiğine inanır oldular.

Dolayısıyla DYP'nin AP-DP geleneğinin motiflerini kullanarak büyük oy toplaması umudu bir dizi engelle karşı karşıya. Bu durumda DYP'nin tek büyük kozu, doğrudan **"demokrasi"** sorununu gündeme getirerek **"millet iradesinin üstünlüğü"** sloganıyla mevcut siyasal düzeni karşısına alan bir burjuva demokrat parti kimliğiyle atağa geçmek oluyor. Fakat DYP'nin bu rolü açıktan oynamaya cesaret etmesi epey uzak bir ihtimal.

Öyle olunca DYP'nin elinde ANAP'a karşı ancak tek bir kozu kalıyor. O da eski AP örgütünün hemen tamamen DYP'de toplanmış oluşu. Bu kadrolar yerel ilişkilerin de önemli bir faktör olduğu seçimlerde partilerinin alacağı oya bu özellikleri ile katkıda bulunabilirler.

Mahalli seçimlerde değilse bile daha ilerde DYP lehine işleyebilecek bir faktörden de söz etmeliyiz. ANAP iktidarının ekonomi politikasıyla burjuvazi içinden önemlice bir kesimi huzursuz ettiği ortada. **"Sanayiciler"** ve küçük-orta ihracat-ithalatçıların başını çektiği bu kesimin DYP'ye destek olması akla en yakın ihtimal.

Bu önemli desteğin varlığında DYP, mahalli seçimlerde ANAP'ın epey altında da kalsa iddiasını sürdürme gücünü bulabilecektir. Şüphesiz bunun için en azından seçim barajının üzerinde bir oy toplaması ön şart gibi. İlk kamuoyu yoklamalarında yüzde 6-8 gibi tahminlerin pek aşağısında bir oy alacağı gözüken DYP'nin önümüzdeki günlerde bu oyu arttırmak için nasıl bir atağa geçeceğini herhalde en fazla yine de ANAP merak ediyordur.

MDP: ERKEN ÖTEN HOROZ TÜYLERİNİ DÖKÜYOR

Sanırız şu sıralarda Türkiye halkının büyük çoğunluğunun seyrederken rahat rahat güldüğü tek olay MDP'de olanlar. İstifa eden yaşlı milletvekilleri, toptan istifa edip sonra istifaları Genel Başkanca durdurulan Başkanlık Divanları, yarısından çoğu istifa tehdidiyle kazan kaldıran il başkanları, MDP'yi çöküş halindeki bir Yeniçeri ocağına çevirmiş gibi.

MDP, ağır bir şok yaşayan ihtiyarların birden gözle görülür biçimde çökmesi gibi, 6 Kasım ertesinden beri bu süreci yaşıyor. Partinin yönetiminde bulunan yaşlı bürokratlardan oluşmuş yönetimin politik hayatı artık bitmiş sayılır.

Vaktiyle başka partilerde olup da MDP'ye katılan ve bu partinin **"şanlı"** günlerinde eski kapılarına açıkça tükürmemiş olanlar şimdi yeniden o kapılara girme yolunu araştırmakta ve becerirse kapağı atmaktadırlar. Ortada kala kala erken iktidar hırsıyla MDP'nin o bir zamanlar keyifle yaptığı küstahlığın başını çeken adamlar kalıyor. Bunların hırsla bekleyecekleri tek yol var. Yeni bir ordu müdahalesi. Bu baykuş takımı şimdilik, ufukta gözükmeyen bir haberin hülyasını kuruyor olmalıdır.

"SOSYAL DEMOKRATLAR": ŞİMDİLİK MÜHÜR KAVGASI

Sağda oy kavgası en azından ANAP'ın şahsında yeni bir siyasetçi tipi, değişik bir siyaset yapma tarzının ortaya çıkmasıyla yeni bir tercih zeminine yol açtı. Bunun yanısıra iktidardaki parti belli, iç tutarlılığı olan bir iktisadi politikayı temsil ediyor.

Oysa **"Sosyal demokrat"** kesimdeki partiler çatışması daha hala CHP mirasının kime düşeceği sorusunun ötesine geçmiş değil. Ortada artık CHP yerine kullanılan **"Sosyal Demokrat Parti"** nin ne olduğuna dair bir tartışma bile yok. Her aday o değil ben diyor ama bunun gerekçesini de açıklamıyor.

Bütün kavganın üzerinde döndüğü CHP'nin örgütü ve oy mirası üzerindeki yarışı ise şu anda SODEP önde götürüyor gibi. Eski CHP'nin pek çok tanınmış ismi, eski örgüt yöneticilerinin çoğu şimdiden SODEP içinde toplandı. Kendisine bu paylaşımdan pek az pay düşen HP ise ilkeler konusunda pek fazla duyarlı olmayan, populizme meyyal politikayla az ilgili CHP seçmenlerine yönelmiş durumda.

Öte yanda ise Ecevit'in güdümündekiDSP, bir türlü tamamlanamayan kuruluş çalışmalarını bitirip halk önüne çıkacağı günü bekliyor. CHP'nin CHP'liliğe en az bulaşmış, ama sosyal demokrasi bahsinde en bilinçli ve çoğu genç emekçilerden oluşan bir yeni parti olacağı iddiasında DSP. Henüz tabandan tavana örgütlenme ilgiçliliğinin yanında hakkında fazla kesin birşey bilinmeyen bu partinin nasıl bir iktisadi-sosyal programla, hangi siyasal slogan ve taleplerle ortaya çıkacağı merakla bekleniyor. Gerçi bu bekleyiş epey uzadı ve bu arada partinin oluşturulması esnasında herşeyin iyi gitmediğine dair haberler basına kadar yansıdı. Bunların içinde en fazla merak uyandıran kuruluş çalışmalarının başında sözcü rolüne istenen H.Tunç'un **"rahatsızlık"** gerekçesiyle bu işi bırakması oldu. Kuruluş çalışmalarını en üst düzeyde sürdüren üç-dört kişilik grubun içinden bazılarının da ciddi **"rahatsızlık"** ları olduğu duyuluyor sağda solda. Bunun Ecevit'in şahsi tavırlarından ileri geldiği söylenmekte. Öte yandan partinin kendi solunu kesin çizgilerle sınırlayacağı, buna özel dikkat göstereceği haberleri de özellikle aydın ve işçi çevrelerinde bariz bir soğukluğa yol açıyor.

MART KİME KAPIDAN BAKTIRTACAK

Sanayici-ihracatçı çatışması: Sarsılan çıkarlar ve yeniler

Türkiye ekonomisinin içine girdiği çıkmazdan kurtulabilmesi için uygulanmaya başlanan ekonomiyi dönüştürme programı yoğun tartışmalara neden oluyor. Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarından itibaren var olan sanayileşme ve sanayinin dışa karşı korunması tartışmaları bugün, Türkiye ekonomisine yön veren büyük holdingler arasında kutuplaşmalara yol açacak boyutlara ulaştı. İşadamları geçtiğimiz ay içerisinde çeşitli toplantılarda birbirlerini kıyasıya eleştirdiler. İlk bakışta ihracatçı yeni holdinglerle, bugüne kadar uygulanan korumacı politikalarla gelişip, serpilmiş sanayiciler arasında ortaya çıkan bu çatışma, ihracatçı gruplar arasındaki rekabet ve sürtüşme ile başka boyutlarda kazandı.

Bu tartışmalar sürerken, Tercüman Gazetesi'nin sahibi olduğu Yankı dergisi başyazısında "**toplumun, temel davanın sanayileşme olduğunu yeni yeni anlamaya ve kavramaya başladığı bir evrede, sanayileşmenin birinci öncelik olmaktan çıkartılması tarihi bir fırsatın kaçırılması olacaktır**" diyerek Hükümeti sanayicilerle "**demokratik katılımcı bir diyalog**" kurmaya çağırdı.

Yeni ekonomik dönüşüm programı olarak sunulan "**ithal ikameci sanayileşme**" den "**ihracata yönelik ekonomi**" modeline geçiş sürecinin daha başlangıcındaki uygulamalar Holdingler arasında bir saflaşmayı gündeme getirirken, bugüne kadar birbirleri arasında sağladıkları kutsal ittifak yıkılmaya başlıyordu. Bazı holdingler biribirleriyle kıyasıya çatışırken özellikle KOÇ ve SABANCI Grupları çatışmanın dışında kalarak kısmi ilişkilerle yetiniyorlardı.

KUTSAL İTTİFAK'TA İLK ÇATLAK İZMİR'DEN GELDİ

Yeni ekonomik programın ilk uygulamalarından en büyük yaraları aldığını düşünen İzmir'in büyüklerinden Yaşar Holding'in patronu işadamları arasındaki ayrışmayı şöyle özetliyordu:"**Bir, bu kararları çok beğenen optimistler(iyimserler) var, iki, tedbiri ellerinden bırakmayan arkadaşlarımız var. Bir de daha açık oynadığı için zarar gören biz varız**"

Yaşar Holding'in açık oynadığı şey neydi? Ne gibi zararlar görmüşlerdi? Yaşar Holding'in bünyesindeki şirketlerin ürettiği mallarda ithal kapıları önemli ölçüde aralanmıştı. Örneğin matbaa mürekkeplerinde ithal vergisi yüzde 30'dan yüzde 20'ye düşürülerek DYO'nun karşısında ithal malı mürekkeplerin şansı arttırılmıştı.

Aynı şekilde mukavva ve süt tozu ithalinde de Yaşar Holding üretimleri ithal malı rekabetiyle karşılaşıyorlardı. Bu kararların nedeni, genel seçimlerde Yaşar Holding'in MDP yanında yer almasımıydı?

Gerçi Yaşar grubu yeni ithalat rejiminin imtiyazlı şirketleri arasında yer alıyordu ama bu bile Yaşar Holding'i rahatlatmıyordu. TUSİAD Genel Kurulunda konuşan Selçuk Yaşar bu rahatsızlığını şöyle anlatıyordu: "**Bizim ihracat şirketimizde bu imtiyazdan yararlanacak ama ben yine de bu karara karşıyım. Tam aksine diğer ihracatçılarada aynı imkanı vermek lazımdı. Çünkü ayrıcalıklar kıskançlık ve bölünme yaratacaktır.**"

TEDBİRLİLER NE DİYOR

Tedbirli davrananların başında gelen KOÇ ve SABANCI gruplarının bu tavrı şöyle açıklanabilirdi. Bunlar holding türünde örgütlendikleri için, bünyesinde hem yeni modele uyum gösterecek şirketler vardı, hem de uyum gösteremeyecek olanlar. Bu nedenle modele tamamen karşı çıkmıyor kısmi eleştiriler getiriyordu. SABANCI'ların sözcüsü Sakıp Sabancı ise kuşkularını şöyle dile getiriyordu: "**Serbest ekonominin ilkesi tamam. Geçiş hızı nasıl olmalı, ne ölçüde olmalı. Sanayileri dilimlere ayıracaksın. Geçiş hızlarını, mertebelerini, kademelerini akılcı, her biri için ayırarak gireceksin.**"

İstanbul'un "**tedbirli**" lileri arasında Eczacıbaşı ve Profilo'da vardı. Bu tedbirliliğin bir nedeni de, bazı gözlemcilere göre, "**hükümetin hışmına uğramamak**" idi. Çünkü Yaşar Holding'in başına gelenler ortadaydı.

İYİMSERLERİN BAŞINDA ENKA HOLDİNG VAR

ENKA Holding özellikle 1980 sonrasında hızla büyüyen bir grup ve Özal iktidarının uygulamalarına açıktan taraf. ENKA ile Ö[illegible] arasında doğrudan kadro alışve[illegible]ar.

ENKA grubunun bu rahatlığı nereden geliyor? KOÇ, SABANCIve Yaşar Holding'ten farklı bir sermaye birikimi sürecini geçirmiş, işlerinin yüzde 80'ninin yurt dışında olduğunu söyleyebilen bir grup ENKA. 1980'den itibaren zor durumdaki 25'e yakın şirkete ortak olarak sanayi faaliyetine de giren ENKA diğer gruplara göre daha şanslı. Çünkü, ithalatten etkilenecek bir Arçelik, Demir Döküm, bir AEG, bir DYO gibi derdi yok başında. Bu nedenle de sırtlarında yumurta küfesi taşımıyorlar. Aynı durumda olan ErcanHolding de alınan kararların yanında açık tavır alıyor.

HALİT NARİN'İN ÇIKIŞI

Kurulmak istenen modelin tercih ettiği sanayi dallarından tekstil alanında faaliyet gösteren Narin Mensucat'ın sahibi Halit Narin'de ihracat alanında da faaliyetleri olmasına rağmen uygulamalara karşı çıktı. Çünkü COMECON ülkeleriyle ticarette imtiyaz hakkına sahip 13 büyük arasına girememişti. Aynı zamanda Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı olan Narin şöyle konuşuyordu: "**Pek çok sanayici neden ikinci plana itildiğini, bazı ihracatçı kuruluşların hakları olmadığı halde neden desteklendiğini bilmek istiyoruz. Hükümet sanayiciye güvenmeyip kime güvenecek? Türkiye'yi birkaç ihracat şirketi mi kurtaracak?**"

İHRACATÇILARDAN DA ELEŞTİRİLER VAR

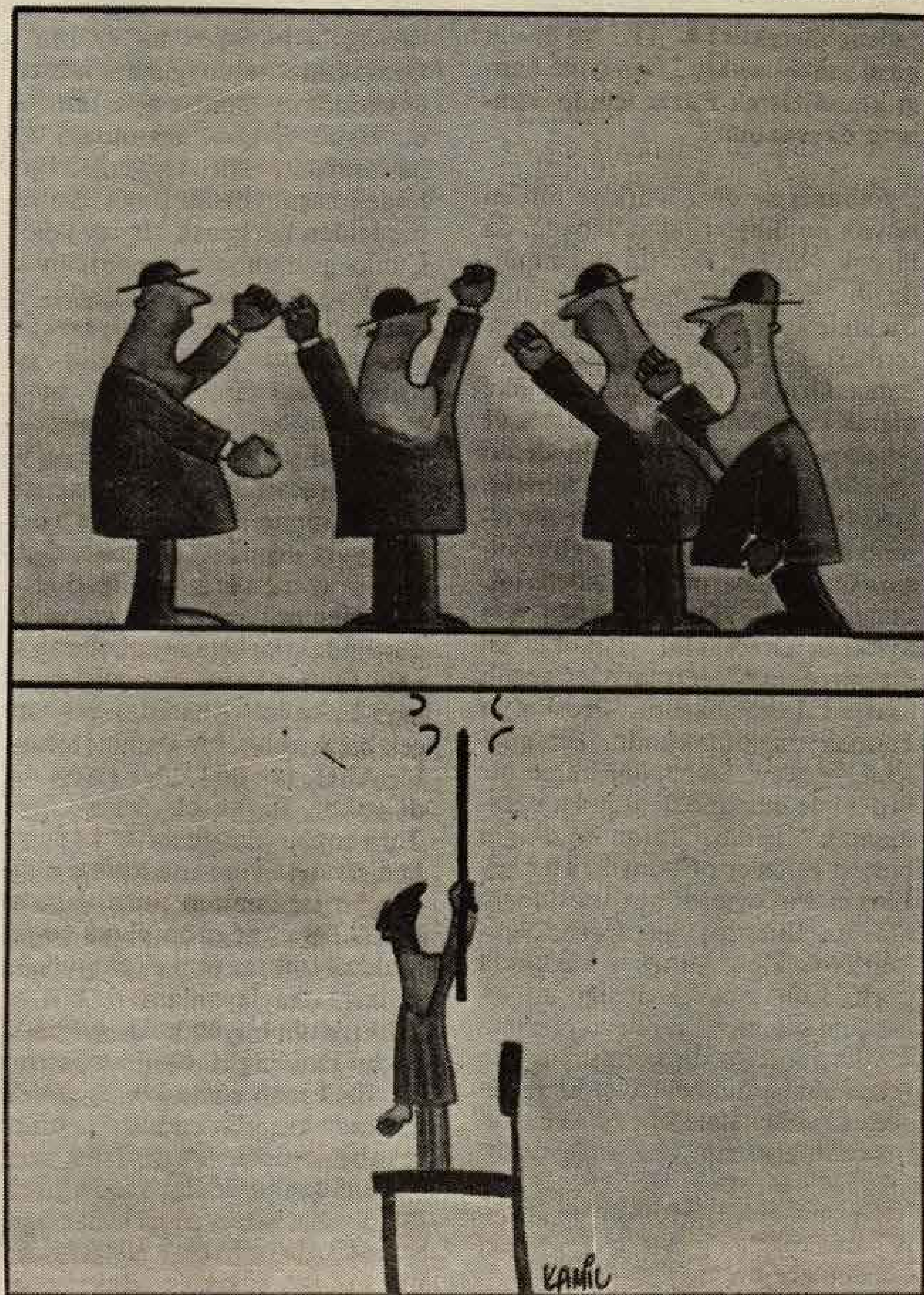
İhracatta büyük tekellere öncelik verilmesi bir çok irili ufaklı ihracatçıyıda hükümeti eleştirmeye yöneltti. İstanbul Meyva ve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı Yaşar Unal, büyük ihracat şirketlerinin dışarıda fiyat kısmakla suçladı. Ünal, büyük şirketlerin istihbarat desteği sağlayacakları sözlerini de şöyle yanıtladı: "**Ben 24 yıllık ihracatçıyım, şu ana kadar bunlardan hiçbir istihbarat desteği sağlandığını görmedim. Tersine bunlar bizlerin yaptığı işlerin kanallarına girerek, bizleri devre dışı bırakıyorlar.**"

Benzer bir eleştiri de Türkiye'nin en büyük fındık ihracatçılarından Lokman Kondakçı'dan geliyordu. Kondakçı, özellikle kredi dağılımındaki adaletsizliğe işaret ederek "**kime ne kadar ihracat kredisi verildiğinin açıklanmasını**"istedi.

Bunların yanı sıra ihracat barajı tespitinde saptanan 50 milyon dolar rakamı da belli başlı eleştiri konuları oluyordu.

ANKARA VE ESKİŞEHİRDEN GELEN ELEŞTİRİLER

Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu üyesi Alaattin Ceceli, alınan tedbirlerin teşvik edici olmadığını vurgulayarak "**Japonların terk etmeye hazırlandıkları bir model uygulanmaya çalışıyor**" dedi. Aynı türden eleştiriler eski Maliye Bakanı Mesut Erez tarafından da dile getiriliyordu.

Nokta'dan alınmıştır

Yeni ekonomik programın ve işadamları arasındaki savaşın ardındaki gerçek

24 Ocak uygulamalarıyla birlikte içine girilen ekonomiyi dönüştürme çabaları 3 yıl sonra bugün bir başka boyutta yine gündemde.

1970'lerin sonuna gelinirken Türkiye'nin içine girdiği siyasi ve ekonomik çıkmaz aşılmaya çalışılıyor. 12 Eylül askeri darbesiyle işbaşına gelen faşist Evren cuntası bir yandan baskı ve terör politikasıyla toplumsal muhalefeti susturarak yeni anayasalkurumlarla siyasi çıkmazdan kurtulmayaçalışırken, öte yandan da ekonomide dönüştürme politikasını sürdürmüştü. Bugün bu çalışmalar Özal Hükümeti eliyle ve belki de daha da kararlı bir şekilde tekrarı gündemde.

Bu uygulamalar, ekonomiyi içine girdiği çıkmazdan kurtarabilecek mi? Ekonomi düze çıkabilecek mi? Bu sorulara şimdiden çok kesin olumlu-olumsuz yanıtları verebilmek zor. Ama görünen şu ki emperyalizmin ağı içinde Türkiye ekonomisinin düzlüğe çıkabilmesi çok zor. Bu ekonomik uygulamaların emekçi kesimleri daha da kötü yaşam koşullarına iteceği de açık.

İTHAL İKAMECİ MODELDEN İHRACATA YÖNELİK SANAYİ MODELİNE

Ekonomide ki dönüşüm çabaları özetle şöyle ifade edilebilir: Türkiye'de sanayi yüksek gümrük duvarlarıyla korunarak,daha çok iç pazara yönelik üretim yapan avrupa ölçülerine göre "**cüce**" *kuruluşlar halinde kurulmuştur. Bugün bu yapı değiştirilmeli, iç pazarı çekici, ihracatı itici ne varsa tersine çevrilmeli,* "**cüce**" *firmalar büyümeye zorlanmalı, birleşmeler gerçekleştirilmeli ve sermaye* "**ihracata yönelik sektörlerde**" *yeniden harekete geçirilmeli.*

Bu dönüşümün sağlanabilmesi için yeni adımlar Özal Hükümetinin işbaşına gelmesiyle birlikte atılmaya başlanmıştı. Yeni ithalat-ihracat rejimi uygulamaya sokulmuş, ithalat serbest bırakılmış, bankalar yasası yeniden düzenlenmişti. Ayrıca teşvikler ihracata yöneltilmiş ama ihracatın etkin olabilmesi için irili ufaklı bir sürü firma yerine, **az ama güçlü firmayla** *ihracat ilkesi benimsenmişti. Bu arada* "**ihracatçı sermaye şirketleri**" *kavramı türetilerek bu şirketlere mevcut kararnameye göre ek vergi iadesi hakkı tanındı. Bu şirketlerin arasında, geçtiğimiz takvim yılında 50 milyon dolardan fazla ihracat yapanlarına ise hem ithalatta hem de ihracatta önemli imtiyazlar tanındı. Buna göre dış ticaretini devletleştirmiş ülkelerden ithalat yapma imkanı bu şirketlere verilirken, dış ticarette prensip olarak yapılmaya takas imkanı bu şirketlere tanındı.*

Alınan bu kararlar özellikle "**ihracatta tekelleşme**" *yaratacağı eleştirisi ile karşılaştı. Hele uygulamada şirketler arasında ayrım yapıldığı havası da tartışmaları büyük boyutlara sıçrattı. Sanayici ve işadamları çeşitli yerlerde hükümet uygulamalarıni sertçe eleştirdiler. Ama eleştirilerin hiçbiri uygulamaların genel felsefesine, dönüştürme politikasına yönelmedi. Daha çok uygulama üzerine tartışmalar yapılıyor.*

Özal bu kararlarla birlikte bir çok idari düzenlemede getirdi. Ekonomilerin karar alma mekenizmalarını merkezileştirdi. Bürokraside önemli değişiklikler yaptı ve yapmaya devam ediyor. Böylece devlet aygıtının bir kesimini bu ekonomik politikanın doğrultusunda yeniden düzenledi.

YENİYE-DEĞİŞENE AYAKUYDURAN KALACAK, UYDURAMAYAN GİDECEK

Sanayici ve işadamları arasında başlayan tartışma ve kızışan savaş büyük ölçüde "**yeni**" *de yer kapma,* "**yeni**" *nin öncüsü olma savaşı. Gerçi Özal bazı Latin Amerika ülkelerinde yapıldığı gibi gözü kara bir şekilde uygulamalara girişmiyor. Hatta kaldırılan* "**kur garantisi**" *ni tekrar uygulamaya sokarak denge bile kurmaya çalışıyor ama artık Türkiye eko-dönüşü olmayacaktır. Şüphesiz bu uygulamalar toplumda önemli değişiklikler de yapacaktır.*

Bu girilen yolun Türkiye ekonomisini düzeltip düzeltemiyeceğiayrı konu. Ama, toplumun diğer tüm kesimlerinde olduğu gibi bu alanda da "**yeni**" *nin içinde varolamayan, kendini dönüştüremeyen sanayici ve işadamları grupları ya silinecek yada ikinci plana düşecekler.* "**Yeni**" *nin içinde yeralabilen ve bunu sürükleyebilenler ise yaşayacak, yükselecek. Uygulamanın kendisi tam bir ekonomik çöküntü yaratmazsa tabii!*

İşadamları SSCB'de

Kapışma Moskova'da da sürdü

İhracat imtiyazına sahip olanlarla olmayanlar arasındaki sürtüşmeye, Moskova'da, imtiyaz sahipleri arasındaki çatışma da eklendi.

Yeni "ithalat ve ihracat rejimi" doğrultusunda ilk pratik adım Bakanlarüstü müsteşar Ekrem Pakdemirli'nin Sovyetler Birliği ziyaretiyle atıldı. Ziyarete COMECON üyesi ülkelerle ticaret yapmaya aday 70 Türk iş adamı da katıldı. Heyetin içinde ise yeni ihracat rejimi uyarınca COMEKON ülkeleriyle ticaret yapma tekelini alan "15'ler" de yer aldılar. Bu grubun heyetteki varlığı, heyet üyeleri arasında huzursuzluk yarattı ve çatlamalara neden oldu.

Gezi hem bundan bir yıl önce yapılan Ekonomik ve Ticari İşbirliği anlaşmasının uygulanmayan yanlarını çözmek hemde SSCB ile dış ticaretin belli sayıdaki firmanın denetiminde yapılması şeklindeki uygulamanın anlatılması amacını güdüyordu.

SSCB ile Türkiye arasında yapılan dış ticaret bundan bir yıl önce takas sisteminden çıkartılarak serbest döviz sistemine geçilmişti. Uygulama özellikle yatırım malı ve sanayi mamülleri ithal eden Türkiye'nin karşılığında verdiği çoğu tarım ürünü mallarda önemli zarara uğraması neden olmuştu. Ayrıca Türkiye'nin demir ithalinde de işlemlerin Amerikan bankalarının aracılığından geçmesi zorunluluğu ve Amerikanın SSCB'ye ambargo uygulaması nedeniyle engellerle karşılaşılmıştı. Gezi bütün bu sorunları çözmeyi amaçlıyordu.

TAKAS YOLU BİR BAŞKA BAHARA KALDI

Gezi sırasında gelen ilk haberler "**Sovyetlerin ikili ticarette yeni düzeni reddetikleri**" şeklindeydi. Bu arada da iki ülke arasındaki ticaretin yine serbest döviz ilkesine göre sürdürüleceği anlaşıldı. Çümkü Sovyet yetkilileri takas yolunu benimsememişlerdi. Ama Sovyetlerin, düzgün olmayan zeminlere iniş yapabilen YAK uçaklarının Türkiye'de yapılması yolunda bir öneri getirdikleri, ayrıca özel sektör için çelikhane ve kimya tesisi kurmayı teklif ettikleri haberleride basında yer aldı. 1986 yılında SSCB'den doğal gaz alınacağı da gelen haberler arasındaydı.

Sovyetler Birliği gezisinin ne getirdiği pek belli olmadan yoğun yerel seçimler tartışmaları arasında kaynadı gitti. Ama Moskova'da Türk işadamları arasındaki sürtüşmeler haber konusu olmaya devam ediyor.

NEDEN ÇATIŞTILAR

Türk Heyetinin Sovyet yetkilileriyle yaptığı resmi temaslara katılabilen tek işadamı ENKA temsilcisi Yıldırım Aktürk oldu. Gerçi Aktürk'ün görüşmelere katılması, "**DPT temsilcisinin heyette bulunmaması, bu nedenle DPT eski müsteşarı olarak Aktürk'ün Pakdemirli'ye yardım ettiği**" şeklinde açıklandıysa da bu, huzursuzluklara engel olamadı. Hele bütün işadamları Cosmos Oteli'nde kalırken, Aktürk'ün, Pakdemirli'nin kaldığı International otelinde kalması kuşkuları iyice arttırdı. Pakdemirli tarafından kime ne alıp satacağını belirlemek üzere hazırlanan liste üzerinde tam bir cıngar koptu ve Türkiye'de Yaşar Holding ile ENKA arasında görülen çekişme Moskova'da yeni bir boyut kazandı. Listede Yaşar Dış Ticaret'in ihtisas sahibi olduğu tütün ihracatı ENKA'ya veriliyordu.

Böylece ihracat imtiyazına sahip olanlarla olmayanlar arasında var olan sürtüşmeye, Moskova'da, imtiyaz sahipleri arasındaki çatışma da eklendi.

DİSK 17 yaşında

DİSK'in kuruluşunun 17. yılına giriyoruz. Türkiye sınıflar mücadelesinde önemli konuma sahip DİSK'in geçmişine şöyle bir ışık tutmak geleceğimiz açısından da önemlidir.

AMAÇ

1967'deki ilk kuruluş tüzüğünde amaç maddesi şöyledir: "DİSK işçi sınıfının ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan kalkınması ve yücelmesi için öncelikle Türkiye'nin her bakımdan tam bağımsız olmasını ve hızlı kalkınma yoluna girmesini zorunlu görür. Bundan ötürü de Türk işçi hareketinin Anayasa'da öngörülen köklü dönüşümlerin gerçekleşmesini sağlayacak bir devrimci öze kavuşturulmasını şart sayar."

Bu amaç maddeleri daha sonra "Tek Tip Demokratik Tüzük" ile geliştirilmiş ve şu şekli almıştır: "Kaynağını emeğin yüce değerinden, gücünü işçi sınıfından alan... işçi sınıfı ve tüm emekçilerin mutluluğu için, kendi iş kolunda çalışan işçileri çatısı altında toplayan en büyük gövdeyi oluşturmayı; henüz örgütlenmemiş yada örgütlenme olanağına kavuşmamış emekçi sınıf ve tabakaların bu haklarını kullanmalarına yardım ederek örgütsel dayanışma kapsamı içine alınmalarını sağlamayı; emekçi halkımızın ülkenin yönetimini ele almasını sağlamaya yönelik ekonomik, sosyal ve siyasal bilinci geliştirecek çalışmalarda bulunmayı temel amaç sayar".

ÖRGÜTLENME

DİSK'in örgütlenmesi TÜRK-İŞ'in aksine özel sektörde ve özellikle yerlitekellerin işyerinde yoğunlaştırmıştır. Ancak TÜRK-İŞ'ten DİSK'e geçen bazı sendikalardan dolayı bazı KİT ve belediyelerde daha sonraları örgütlenme yapmışlardır.

DİSK'e bağlı sendikalar genel olarak her iş koluna göre örgütlenmiş sendikalardır ve bazen birleştirmeler yolu ile işkolundaki sendika sayısı teke düşürülmüştür.

DİSK'in örgütlenmesi genişlerken 1975'lerden itibaren işyerlerinin faşistleştirilmesi dönemine girilmiş, DİSK'in örgütlü olduğu işyerleri devletin tam desteği ile devrimci-ilerici sendikalardan tasfiye edilmeye çalışılmıştır. Bu faşistleştirmeye DİSK karşı koymuş, örgütlenmelerini korumaya çalışmıştır. (Seydişehir Aliminyum, İskenderun Demir Çelik, Profilo, Tariş, Antbirlik, Güney Sanayi, Bossa direnişleri bu faşistleştirmeye karşı koyuşlardır.)

Ancak DİSK büyük sanayi bölgelerinde ve bazı devlet işletmelerinde örgütlülüğünü güçlendirirken Anadolu'daki işyerlerinde ve orta burjuvazinin işletmelerinde başarılı sendikalaşma yapamayarak geri çekilmiştir. (Ama Aşkale, Hekimhan, Yeni Çeltek, gibi direnme noktaları bırakılmamıştır.)

12 Eylül 1980'de DİSK örgütlülüğündeki 29 sendika şunlardır: ASİS, ASTER-İŞ, BASIN İŞ, BAYSEN, DEV MADEN SEN, DEVRİMCİ MADEN SEN, BANK-SEN, DEVRİMCİ SAĞLIK İŞ, DEVRİMCİ YAPI İŞ, FINDIK İŞ, GENEL İŞ, GIDA İŞ, HÜR CAM İŞ, KERAMİK İŞ, İLERİCİ DERİ İŞ, LASTİK İŞ, LİMTER İŞ, MADEN İŞ, NAKLİYAT İŞ, OLEYİS, SİNESEN, SOSYAL İŞ, PETKİM İŞ, T.İ.S. TAPER İŞ, TEK GES İŞ, TEKSTİL, TÜMKA İŞ, YENİ HABER İŞ, YERALTI MADEN İŞ.

DİSK'İN KİMLİĞİ

AÇIK ADI: DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KOFEDERAYONU
KURULUŞ YILI: 12 ŞUBAT 1967, İSTANBUL
KURUCU SENDİKALAR: T.MADEN İŞ, LASTİK İŞ, T. GIDA İŞ, BASIN İŞ, TÜRK MADEN İŞ (Zonguldak)
ÜYE SENDİKA SAYISI (12 Eylül 1980'de): 29
ÜYE SAYISI: (12 Eylül 1980'de)' 500 bin
SON GENEL KURUL: 7. GENEL KURUL (Haziran-Temmuz 1980)
YÜRÜTME KURULU SAYISI: 7 kişi
YÖNETİM KURULU SAYISI: 20 kişi
BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ: 13 adet
BAŞKANLARI: KEMAL TÜRKLER (1967-77 dönemi)
ABDULLAH BAŞTÜRK (1977'den 12 Eylül 1980'e ka-

EĞİTİM

DİSK eğitim çalışmalarının özü tarihin bir sınıflar mücadelesi tarihi olduğu ve bu mücadelenin devam ettiğine dayanır. DİSK'e bağlı sendikalarca işçilere yapılan eğitim çalışmalarında, seminerlerde emek-sermaye çelişkisi, sınıflar mücadelesi ve tarihi, örgütlülük, toplu sözleşme ve grev hakları vb. konular işlenmiştir. Bu çalışmalar sendikalarca daha da geliştirilerek işyerlerine, kahvelere, evlere kadar sokulmuştur. Eğitim çalışmaları dia, film, tiyatro, müzik gibi sanatsal çalışmalarla da desteklenmiş ve birlikte yürütülmüştür. Grev-direniş çadırları birer eğitim kurumuna dönüştürülmesi, eylem ve bilgi beraberliği sağlanmaya çalışılmıştır.

TOPLU SÖZLEŞME-GREV VE DİRENİŞ

DİSK ve bağlı sendikalar, toplu iş sözleşmesini ekonomik-demokratik mücadelenin bir parçası olarak kabul ediyorlar ve sözleşmeleri sadece parasal hakların elde edildiği araçlar olarak görmüyorlardı. T.İ.S.'nde parasal taleplerin yanısıra 1- ücrette indirim yapılmaksızın çalışma süresinin-hızının azaltılması, düşürülmesi. 2- İş emniyeti ve iş kazalarına karşı güvence. 3- İşten atılmalara karşı iş teminatı. 4- İşyerinde işçinin bir ölçüde de olsa söz hakkının elde edilmesi. 5- 1 Mayıs'ın işçi sınıfı bayramı olarak kutlanması vb. maddelerde de ısrar ediliyor, bu konularda önemli kazanımlar elde ediliyordu.

DİSK 1967-80 dönemi içinde önemli grev ve direnişler yaşadı. İskenderun, Sancak Tül, Profilo, Good Year, Aşkale, Yeni Çeltek, Tariş, Antbirlik, Marmara Etap oteli vb. grev ve direnişleri sayılabilir.

DİSK'İN EYLEMLERİ

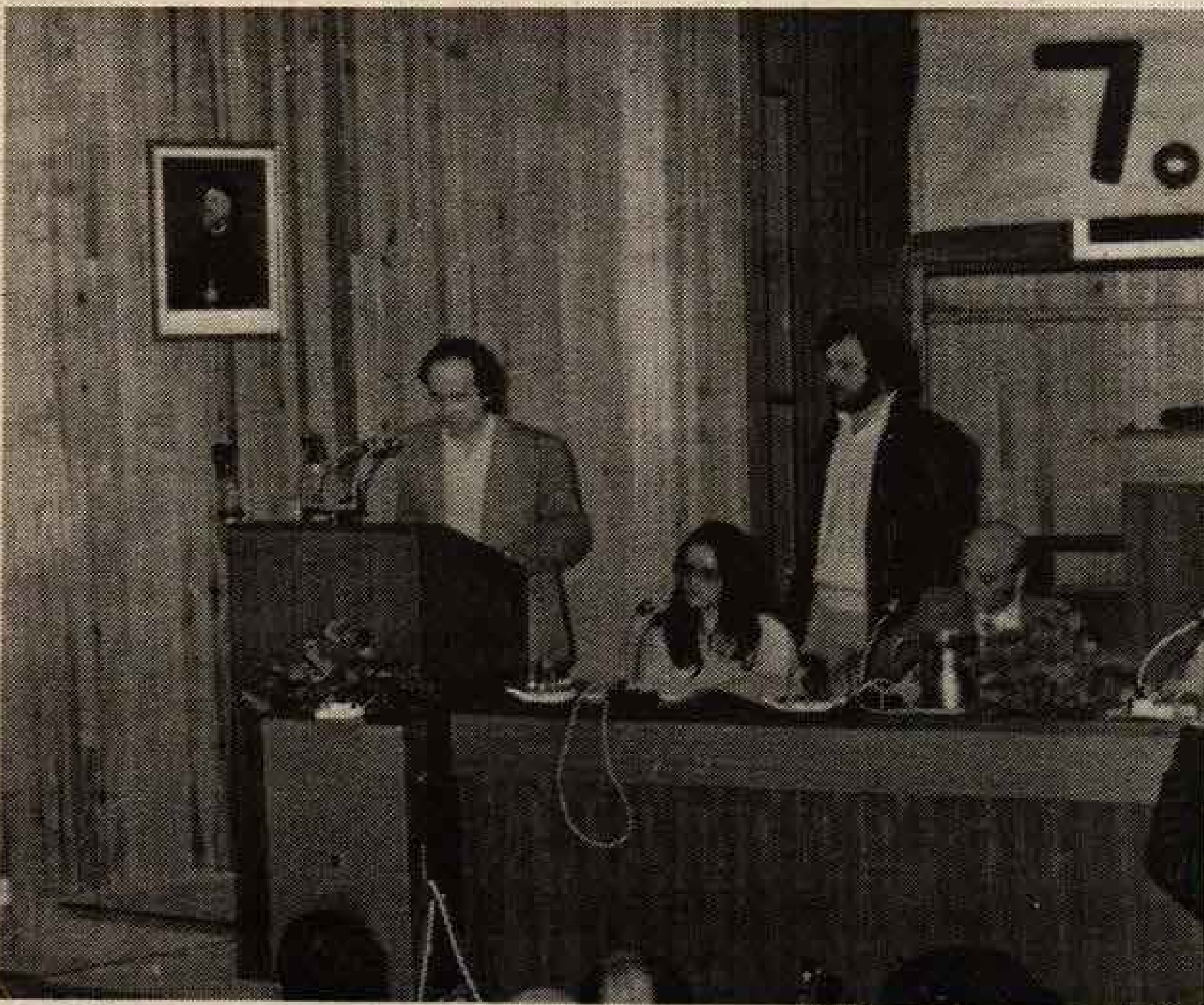
* 15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişi,
* 1976 DGM'ye karşı "Genel Yas",
* 20 Mart 1978 "Faşizme ihtar",
* 5 Ocak 1979 Kahraman Maraş katliamını protesto,
* Ocak 1980 Tariş, Antbirlik,Çukobirlik direnişleri,
* Şubat 1980 Demokrasi mitingleri,
* 30 Nisan 1980 Genel Grev,
* Temmuz 1980 K. Türkler'in cenaze töreni,
* 1 Mayıs 1976
  1 Mayıs 1977
  1 Mayıs 1978

DİSK MAHKEMESİ SÜRÜYOR

12 Eylül askeri faşist darbesinden sonra tutuklanan DİSK Yöneticilerinin mahkemeleri halen devam ediyor.

24 Aralık 1981'de başlayan davada DİSK Yöneticileri hakkında idam cezası isteniyor. DİSK'e bağlı toplam 29 sendika hakkında da açılan davalarda 2000 kadar sendika yöneticisi için de 20 yıla kadar ağır hapis cezaları isteniyor.

DEOK 7. KONGRESİNE DİSK'TE KATILDI

Arif Özserin DEOK'un 7. kongeresinde konuşurken

Kıbrıs Demokratik İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DEOK)nun Lefkoşe'de yapılan 7.Kongresine DİSK Dayanışma Komitesi adına Arif Özserin katıldı. 4-5 Şubat 1983 tarihlerindeki toplantıyı ayrıca Yunanistan, İtalya (CGK), Libya, FKÖ, Irak Sendikalarından gelen heyetlerde izlediler.

Kıbrıs Sosyalist Partisi (EDEK) çizgisinde 1967 senesinde kurulan DEOK, Kıbrıs Rum kesiminin 3.büyük işçi konfederasyonu. Konfederasyon sendikal yasanın değiştirilmesi, daha iyi toplu sözleşmelerin yapılması-sosyal politik hakların elde edilmesi kadar Kıbrıs sorununun çözümlenmesi içinde çalışıyor.

5 Şubat günü yapılan kongreye 200'e yakın delege, misafir sendikacılar, çalışma Bakanı, EDEK partisi başkanı Lissarides katıldı.

Enternasyonal marşı ile açılan kongrede ilk konuşmayı Yunanlı sendikacı George Christopoulos yaptı. Daha sonra DİSK adına Arif Özserin konuştu. Arif Özserin konuşmasında, Türkiye'deki ekonomik-politik durumu anlattı. DİSK davasının devam ettiğini, sendikal hakların yok edildiğini belirtti. Sendikal haklar, DİSK mahkemesi için uluslararası dayanışma istedi. Daha sonra EDEK başkanı Lissarides ve çalışma bakanı konuştular. DEOK genel sekreteri Renos Prentzas ise çalışma raporunu okudu. Ortadoğu bunalımı, Kıbrıs sorunu konusunda geniş açıklamalarda bulundu.

Kongre daha sonra gündemindeki sorunları tartıştı. Yapılan seçimlerde ise eski yönetim yine seçildi.

Misafir sendikacılar daha sonra ise Dışişleri Bakanlığı, EDEK Başkanlığını ziyaret ederek Kıbrıs konusunda son gelişmeleri tartıştılar.

Kongre dolayısıyla DİSK ve DEOK arasında bir dostluk bağı kuruldu. Ayrıca gelen diğer sendikal heyetlerle yapılan görüşmelerde DİSK yardımlaşmasının yükseltilmesi konusunda görüş birliğine varıldı.

Batı emperyalizminin araçları

Demir ÖZLÜ

İstanbul'da YAZKO' (Yazarlar Kooperatifi) nin yayımladığı Felsefe Yazıları dergisinin 6. sayısında yayınlanan bir konuşmada, Türkiye'nin en önemli felsefecilerinden emekli Profesör Takiyettin Mengüşoğlu, bir çok ilgi çekici düşünce yanında, şunları da söylüyor:

"...toplumun yapısında ve bilgisinde, Doğulu görüş tarzını besleyen kaynaklarla, Batının sömürü araçlarını destekleyen kaynaklar araştırılıp ortaya konmalıdır..."

Biz, bu kısa yazıda, bu son düşüncenin, yani "Batının sömürü araçlarının" arasında, çok önemli saydığımız biri üzerinde durmaya çalışacağız.

***

Çağdaş antrapolojinin kurucularından, büyük bilgin Malinowski, 1920 yıllarında, ilkel topluluklar üzerine yaptığı incelemelerde, sadece gözlem düzeyinde kalmamış, bazı deneylere de girişmişti.

Bu deneylerden biri ve vardığı sonuç şudur:

İlkel kabilenin yada klanın, kendine özgü, yerleşik bir düzeni vardır. Bu düzen içinde o toplulukta, çeşitli işlevlere uygun düşen bir hiyerarşi (görevler ve imtiyazlar dizisi) oluşmuştur: topluluk şefinin yöneticilik görevi ve eğemenliği, sihirbazın sanata, tıbba, geleceği görmeye dönük görevleri, belli bir mülkiyet düzeni...vb. vb... İşte bu ilkel insan topluluğunda inceleme yapan antropologlar, topluluğun herhangi bir basit üyesine, onların uygarlık çevriminde olmayan teknolojik bir araç veriyorlar, (örneğin, yeraltından su çıkarmaya yarayan bir su pompası); ardından bir yada iki yıl sonra gelerek, bu ilkel topluluktaki imtiyaz tabakalaşmasını yeniden inceliyorlar: Gerçekten, ilkel topluluğun hiyerarşisi alt-üst olmuştur. Su pompasına sahip olan, o eski basit insan sayısız imtiyazlar elde etmiştir klan içinde. Bu imtiyazlar, eski mülkiyet düzenini de bozmuştur.

***

Ne yazık ki, çok eski ve derin kültürel değerleri olduğu halde, Türkiye toplumunun, teknolojik Batı kültürü karşısındaki durumu, Malinowski'nin ilkel topluluklar üzerinde yaptığı incelemelerde vardığı sonuçlara benzemektedir. Çünkü, teknolojik Batı kültürünün değerleriyle (bir anlamda ruhuyla), Doğu toplumlarının değerleri (ruhları) arasında benzeşme yoktur. Bu yüzden 19. yüzyılda, Batı manifaktürü ile fabrikaların ürünlerinin, Osmanlı İmparatorluğu'nun büyük kentlerini kaplaması, sadece Osmanlı geleneksel zanaatlarının çökmesi sonucunu doğurmakla kalmamış, kapitalizmin ruhuna bağlı emperyalist batı ideolojilerinin de , çok çeşitli biçimlerde bu toplumu sarmasını sağlamıştır. (Bu Batıdaki bütün ideolojilerin emperyalist olması demek değildir. Ancak dışa ihraç edilen emperyalist ideolojilerdir.)

Bu açıdan bakılırsa,19. yüzyıldan bu yana, özellikle de 20. yüzyıldan başlayarak, Türkiye'nin egemen ideolojisi, Batı ülkeleri gibi bir "burjuva sınıfı" yaratabilmek olmuştur. Bunun için de, egemen güçler her çeşit despotizme ve vurgunculuğa başvurmuşlardır.

Fakat, burada esas önemi olan, ülkeye giren Batı teknolojik ürünlerinin tüketim ürünleri olmasıdır. Batı, üretim yapan üretim araçları teknolojisini ihraç etmemektedir.

Bu yüzden teknolojik açıdan geri kalmiş olan Türkiye'de bilinç, bu tüketim mallarına bağlı olarak-bir tüketici kapitalist bilinç olarak- (yani eksik bir kapitalist bilinç olarak) gelişmektedir. Türkiye'de oluşan kapitalist bilinç, burjuvazinin yaratıcı ve dinamik olduğu dönemlerin bilincinden uzaktır.

Bu sadece Türkiye için böyle değildir. Batı tüketim malları teknolojisi, o dönemlerde Hindistan'da, Çin'de ...vb. ülkelerde de bir üst yapı yaratıcısı olarak aynı işlevi görmüştür. Bugün Batı, en çok da Orta-Doğu ülkelerini, bu tüketime yönelik teknolojik mamülleriyle yönlendirmekte, bu toplumların düşünsel yaşamlarını (ruhlarını) böylece biçimlendirmektedir. (Orta-Doğu petrol şeyhlerinin kullandıkları lüks otomobiller, yatlar...hatırlansın).

Batı, tüketim malları teknolojisi yoluyla, Türkiye'de eğemen ve yaygın ideolojiler yaratma süreci, son dönemlerde hızlanmıştır. Örnekler verelim: Karayolları politikasıyla ülkenin Batı'ya bağımlılığı (petrol ve yedek parça sorunu) arttırıldığı gibi, örneğin bir Boğaz Köprüsü yapılarak, toplumun geniş kesimlerinde ülkenin modernleştiği (kalkındığı) görüntüsünü yaratabilmektedir. Örneğin montaj otomobiller üretimi, toplumun geniş kesimlerini etkilemekte, bu kalitesiz arabalara sahip olabilmek tutku haline gelmekte, öte yandan da bu otomobilleri taksitle alanların çok geniş kesimleri, sınıf değiştirmekte olduklan yanılsamasına yakalanabilmekte -bir düşler dünyasına sürüklenmekte-, böylece de toplumda -kısa yoldan-burjuvalaşabilmek ideolojisi yaygınlaşmaktadır.

Tüketim ekonomisinin ürünlerine bağlı inançlar ve düşler, Türkiye'de "başarısız" burjuva ideolojisinin, maddeden düşünceye sıçrayan itici etmenleridirler. Bugün renkli TV ve video için de aynı şeyler söylenebilir. (B. Ulusu'nun, başbakan olur olmaz, hiç ilgisiz bir yere -Van'a- gidip, renkli TV'den sözetmesi boşuna değildir). Batının elinde, bugün Türkiye gibi toplumları ardından sürükleyecek daha pek çok teknolojik bulguları vardır. Emperyalizm, idolojisiyle oynamaktadır. Ayrıca, Türkiye'de bu yolla yeni sınıflar da yaratabilmekte, sınıfların konumunu, istediği yönde bozabilmektedir. (Benzin istasyonu zenginleri, ithalatçı yeni zenginler hatırlansın).

***

Sayın felsefeci Mengüşoğlu'nun değindiği "Batının sömürü araçlarından" da.. biri, bizce budur. Daha başka sömürü araçları da vardır doğal olarak. Bugün, kendine özgü bir teknoloji seçemeyen, teknoloji birikimi yapmayan, kendine özgü bir teknoloji yaratmayan toplumlar, Batı tarafından sömürülmeye mahkumdurlar.

***

İşte bu noktada-yani ideolojileri, inançları, idealleri yönlendirme alanında- marksist parti sorunu yeniden ortaya çıkmaktadır. Çünkü, marksist parti toplumsal ilerlemenin ve devrimin en temel aygıtı olduğu gibi, toplumdaki kültürel gelişmeninde en büyük aracıdır. Marksist parti, ideolojiler yaratmaya ve o ideolojileri egemen kılmaya yarayan en büyük okul, üniversitedir de. Marksist parti, bu emperyalizmin taşıdığı ideolojileri kendi ideolojik alanında yenmeden, toplum asla ilerici bir düzeye ulaşamaz. En başta marksist parti olmak üzere, etkin mass media ve iletişim aygıtları yaratmak zorunluluğu burada ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden kültürel etkinlikle toplumda ideolojik egemenlik kurma sorunu, "devrim" sonrasına ertelenebilir bir sorun değildir. Tersine, toplumda kültürel egemenlik yaratılmaksızın, bugünün koşullarında "devrim" bir düşten öteye gitmez.

Camışkıran ile "Adak" filmi

Ömer POLAT

12 Eylül sonrası yurdumuzda güzel olan her şey işkenceye uğradı. Genç fidanlarımız işkencelerde can verdiler. Onbinlerce yiğidimiz hala zindanlarda, işkencelerde. Aydınlarımız sustu, yazmaz, yazamaz oldu. Susmalarını kınayamıyorum. Dışarıdan gazel söylemek kolay olur. Ama bence susma da bir direnmedir. Hem konumuz bu değil.

Yaşamın her alanında filiz vermeye başlayan güzel, uç veren nevroz, karçiçeği, anasından doğmuş yavru kuzu Camışkıran fırtınasına uğradı 12 Eylül ile. Gelmeye başlayan bahar kışa döndü. Çoğunuz bilirsiniz Camışkıran'ı. Yani manda öldüreni. Ama ben yine de bilmeyenler için anlatayım bu afatı: Kış, Kürdistan'a yaman gelir. Gelişi bey kamçısını da, jandarma dipçiğini de unutturur. Köyler insanıyla, hayvanıyla kış uykusuna yatarlar. Köyden köye kuş uçmaz olur. Kışın sonu artık tam bir can çekişmedir. Hayvanlar ölür, yaşlılar ölür, çocuklar ölür. Ama her şey sona ermek üzereyken, bahar yetişir imdada. Hızır gibi gelir. Karlar bir kaç gecede silinir gider ovadan. Bir, dağların başı beyaz kalır, tıpkı Kürt gelininin giydiği leçek gibi. Ova birden canlanır, yeşil uç verir. Çiriş boy atar kaya diplerinde. Çiriş çorbası can getirmeye başlar. Nevroz tomurcuğunu atar. Her yan allanmaya, yeşillenmeye başlar. Herkes can atar dışarıya. Çocuklar, koyunlu kuzular, ve de bütün canlı. Ama tehlikeyi ne uc veren yeşil, ne koyunlu kuzu, ne de çocuklar bilir. Tehlike Camışkıran fırtanasıdır. Bir güneşli bahar günü, herşeyin filizlendiği, güzelin çiçek açtığı bir günde gelir. Tıpkı 12 Eylül gibi. Camışkıranla kış bir haftalığına yeniden gelir. Bir hafta içinde güzel ne varsa yıkar, yıkar, yok eder. Çünkü Camışkıran güzele düşmandır. Tıpkı 12 Eylül gibi. Güzele düşman, çirkine dost.

İşte 12 Eylül'le birlikte de yurdumuzda güzel ne varsa yok edildi. Çirkin kaldı tek. Tıpkı bir hafta önce Alman Televizyonu üçüncü programında seyrettiğimiz "Adak" filmi gibi. Adak filmi 1979 yapımı üstelik. Çirkinliği güzden kalma. Ama bir hafta önce halklarımıza bu diye güzel bu diye sanat bu diye sunuldu altmış milyon insana. Yüzüm kızardı, utandım güzel halklarımız adına, güzel geleceğimiz adına. Hele bu film ilericilik adına sunulduğu için, kendi adıma da protesto ediyorum.

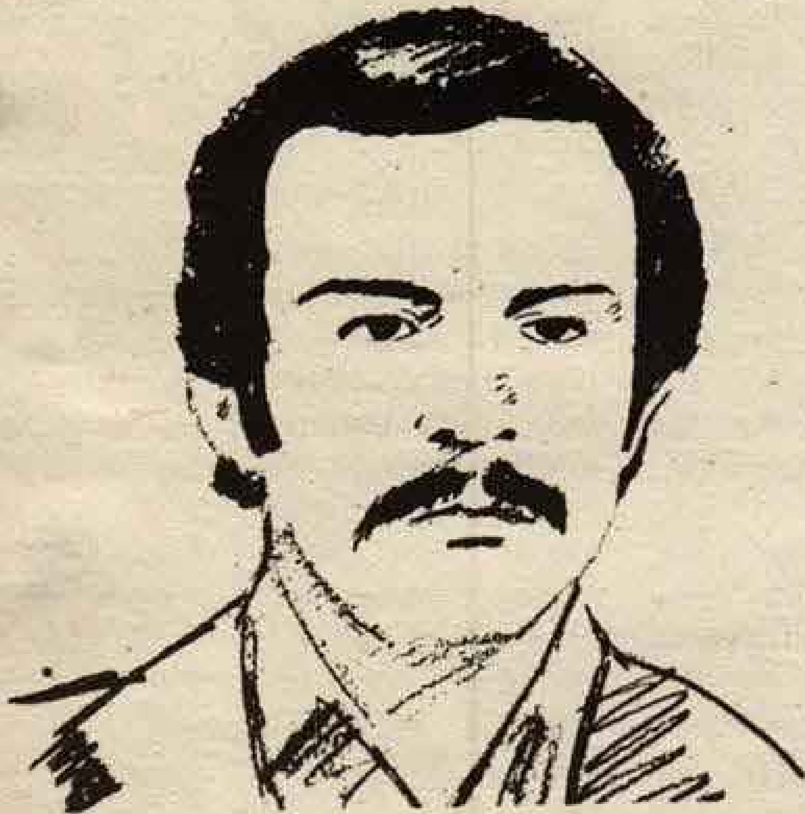
Kürdistan, Türkiye aydını, sanatcısı tarafından altmışlı yıllarda keşf edildi. Önce fotoğraf sanatı dalında boy gösterdi. Yüzüne sinek konmuş, çamurlar içindeki çıplak çocukların resimleri küçük burjuva evlerini, kokteyl açılışlı resim sergilerinde büyük galerilerin ak duvarlarını süsler oldu. Ve küçük burjuva gönüllerde bir acıma başladı yeni keşf edilen ülkeye. Ardından öyküler, romanlar, filmler yapılmaya başlandı. Mayında parçalanmış, karakol avlusunda yatan kardeşinin ağzındaki altın dişi sökmeye giden kardeş mi dersin, sevdiği karısını töre uğruna kendi eliyle asan koca mı dersin. Keşfedilen öyle ilkel, öyle gariplikler dolu bir ülkeydi ki bu ülke, ben bu öyküleri okurken irkildim. Nasıl bir ülkede yaşıyormuşum da haberim yokmuş, diye azıcık da utandım doğrusunu isterseniz. Öykü ve romanla başlayan bu insan düşmanı akım sinemaya geçti alelacele. Kürdistan binlerce güzelliklerle doludur. Tıpkı her yurt gibi. Ama o binlerce güzellik içinde yıllarca bir çirkini arayıp bulmak, ilericilik değil, gericiliktir. Çünkü ilerici sanat güzeli çıkarır ortaya, çirkini değil. İlerici sanatçı ne Camışkıran'dır, ne de 12 Eylül.

Adak filmi binlerce güzellik içinde araya araya tek bu çirkini bulmuştur. Bravo doğrusu. Halklarımız içinde çocukları uğruna canını veren binlerce baba, binlerce ana vardır. Sizler, buralarda, bu çekilmez acıya niçin katlanıyorsunuz? Yarısı çocuklarınız için değil mi? Doğrusu çekmeye değmez. Alın elinize birer bıçak, yatırın çocuklarınızı yere... Tümcenin sonunu getirmeye elim bile varmıyor. Kurtulun böylece. Türkiye çocuklarını kesen insanların yurdu değildir. Konuğuna verecek kahve bulamayınca, konuğu hoş olsun diye şıkır şıkır çiftetelli oynayan insanların yurdudur. Türkiye konukseverliğin, sevginin, güzelin yurdudur. Adak filmini yapanlar, bunu böyle bileler.

Camışkıran bir hafta sürer. Ve dayanamaz güzelin karşısında. Çeker gider bir hafta sonra. Nevroz yeniden tomurcuğunu açar, kuşburnu daha bir gür çiçeğe duru, Murat, Fırat daha bir deli akar. Dağ, taş çiçeğe bürünür. Bayramdır, bayram bahardır Kürt ellerinde . . .

Adana'nın pamuğu dokumada;
Diyarbakır, Afyon, Kütahya fabrikada
Ümit işkencede mahzun
Emek işkencede mahzun
Tenim, ayaklarım üryan
Ekmek işkencede mahzun
Ve Divrik'in demiri arabada
İşçi-köylü ve işçi birarada
(E.Gökçe)

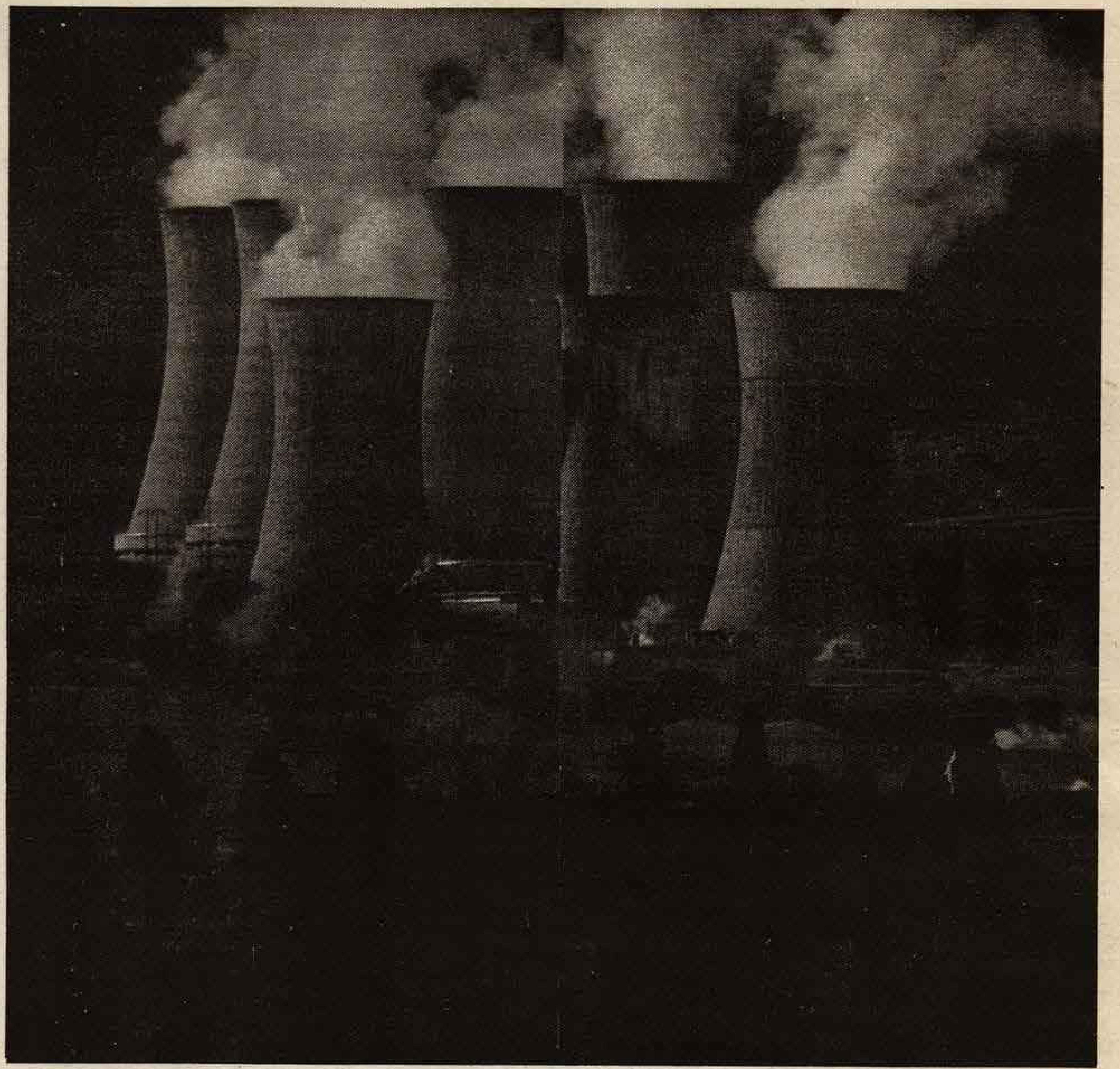
Zekeriya Aydemir*
1954 yılında Denizli'de doğdu. 14 Şubat 1981 günü İstanbul'da çatışmada öldürüldü.

Cemil Tıpırdamaz**
1960 yılında Denizli'de doğdu. 14 Şubat 1981'de Uşak'ta girdiği çatışmada öldürüldü.

Cengiz Şahin
1960 yılında doğdu. 14 Şubat 1981'de Uşak'ta çatışmada öldürüldü.

Tuncer Özçeken
1959'da Ardanuç'ta doğdu. 20 Şubat 1981'de Ardanuç'ta girdiği çatışmada şehit düştü.

12 Eylül Faşizmine karşı mücadelede şehit düştüler.
ANILARI YAŞATILACAK *DEVRİMCİ İŞÇİ*

Türkiye'de Atom santralleri kurma çalışmaları ve bazı gerçekler

Türkiye'de yapılacak olan Atom santralinin maliyet fiyatlarının düşürülmesi için birçok güvenlik önlemi projeden çıkarıldı. Bu durumun halk sağlığı açısından önemli problemlerin doğmasına neden olacağı bildiriliyor. Türkiye'de var olan barajların elektirik üretme kapasiteleri çok daha ucuza arttırılabilecekken bunun yapılmaması eleştiriliyor.

C.U.

Kısa adı KWU olan Siemens'in bir kolu, Kraftwerk Union, Türkiye'de yapmayı planladığı Atom Santrali için bir bayram havası içerisinde. Genel Müdür Klaus Barthelt, gazetecilerle Avrupa'da yaptıkları Atom Santrallerinin inşaat maliyetlerinin sıkı güvenlik önlemleri nedeniyle pahalıya maloldugunu, örneğin: uçak düşmelerine karşı patlama olasılığını önlemek amacıyla veya buna uygun bir teknik kullanmak zorunda oldukları halde, Türkiye'ye yapacakları santral için böylesine bir tekniğe gerek duymadığını açıklıyordu. Türkiye'de inşaat izni veya buna karşı kitlesel bir protesto hareketi akıllarından bile geçmiyor. Yakılan atom artıklarının yerine derinliklere gömülmesi, kısaca halkın sağlığını tehdit eden radyoaktif kalıntılar için ayrı bir masrafa gerek görülmeden hem santral maliyetinin buralara oranla ucuza malolacağı, hem bakım giderlerinin ucuza geleceği ve hem de elde edilen elektiriğin pahalıya satılacağı hesaplanıyor.

Avusturya'da şu anda geceleri elektriğin ucuz olduğu saatlerde dağların tepelerine su pompalanıyor. Gündüzleri de aynı su tekrar aşağıya akıtılarak elektrik elde ediliyor. Buna karşılık Türkiye'de akan suların durumuna birkaç küçük örnekle bir göz atalım: Milyarlarca liralık harcamalarla iki katı geç de olsa Keban Barajı inşaatı tam on yıl önce 1974 yılında tamamlandı. Ancak, sekiz ünitenin sadece üç tanesi hemen devreye kondu, diğer beş ünitesi döviz sıkıntısından makinaları ithal edilemedi. Yıllar sonra bir ünitesi daha devreye sokuldu. İşte şu ana kadar hala Fırat'ın o dev suları boşuna akıtılıyor. Baraj sadece yüzde 50 randımanla elektirik üretiyor. Gerçi 1978 yılında Ecevit Hükümeti döneminde diğer dört ünite için de gerekli döviz, borç-harç denmeden sağlandı. Makinaları alındı. Fakat, altı yıldır montaj çalışmaları tamamlanamadı. Gazeteler ve ajanslar, 1982 yılı Sonbaharına doğru "baraj tam kapasiteyle elektirik üretimine geçecek" haberini verdiler. Sonra yılbaşına doğru, o olmadı, Mart ayına doğru derken 1983 yılında da aynı haber tekrarlandı durdu ve hala da tekrarlanıyor. Yani, hala monte çalışmaları bitirilmiş değildir.

Fırat Üzerine yapılmakta olan ikinci büyük baraj Karakaya'nın inşaat çalışmaları ağır ağır sürdürülüyor. Yine Fırat üzerinde ve Türkiye'nin en büyük barajı olacak olan üçüncü baraj, Atatürk Barajı'nın da temeli cuntacı Generaller tarafından atıldı. Ne zaman biteceğini Allah bilir.

Oldukça büyük su potansiyeline sahip bulunan Fırat üzerindeki barajların kuraklık nedeniyle enerji üretimini azaltmaları da söz konusu değil. Örneğin: Baraj suyu en yüksek su kapasitesinden en alçak durumuna göre 30 metrelik alçalma veya yükselmesi durumuna göre yapılmış. Yani, yıl boyunca suyun fazlası azar azar oluklardan akıtılıyor, ta gelecek yılın kar sularının erimeğe başladığı ana kadar. Ondan sonra taşan sulardan baraj suyu tekrar eski halini alıyor. Yani suyun en alçak noktasında bile baraj tam kapasite ile elektirik üretecek biçimde ayarlanmış. Keban'da yıllardır yanlış politikalar yüzünden gereği kadar değil, arızalar da hariç sadece yüzde 50'lik elektirik elde ediliyor.

Buna iki de küçük örnek ekleyecek olursak: Bundan 20 yıl kadar önce Malatya'nın kuzeyindeki Yazıhan Ovası'nın sulanması için Tohma nehri üzerine bir sulama barajı yapıldı. Ogünden bu yana baraj bu işlevini sürdürüyor. Fakat sulamaya ayrılan su, belki nehir suyunun 20'de biri bile değil. Hazır barajın üzerine bir elektirik santrali kurulsaydı, 1979 yılı verilerine göre; santral maliyeti 200 milyon TL., üreteceği elektirik ise 18 megavat olacaktı. Malatya'nın o günkü nufusu 200 bin ve tükettiği elektirik ise sadece 7 megavattı. Döviz sıkıntısı gerekçesiyle projenin dosyaları raflarda tozlanıyor.

Yine aynı bölgede, Malatya'nın güneyindeki Beydağı'nın arkasında, fakat yükseklerde olan Beytülharap Gölü'nün suyu dağın altından bir tünelle şehrin batı kısmına akıtılacak, hem elektirik üretilecek ve hem de bu suyla onbinlerce hektarlık arazi sulanacaktı. Bu işin de maliyeti 1979'larda 150 milyon TL. cıvarındaydı ve projesi DSİ'nin raflarında hala tozlanmaya devam ediyor. Buna benzer yüzlerce örnek verilebilir. Kendi kaynaklarımızdan yararlanamıyoruz, ekonomik durumu bozulan KWU'nun gücüne güç katmaya da cunta ve kuklaları adeta yarış yapıyorlar.

Türkiye ilk kez Cumhurbaşkanlığı düzeyinde katıldı.

4. İslam zirvesi ve konferansı Fas'ta yapıldı

Türkiye'nin ilk kez Cumhurbaşkanlığı düzeyinde katıldığı İslam Zirve Konferanslarından dördüncüsü Ocak ayı içinde Fas'ta yapıldı.

Filistinlilerin durumu, İran-Irak savaşı konferans gündeminin temel konuları arasındaydı.

İslam ülkelerinden çoğunun lider düzeyinde katılmadığı zirveye 42 islam ülkesinden 1000'in üzerinde delege katıldı. Ürdün, Suriye, Irak, Libya, Lübnan zirveyi, liderler düzeyinde katılmayıp boykot ederken, İran'da, Irakla olan savaşında İslam Konferansı'nın taraf tuttuğunu ileri sürerek ikinci defa konferansı boykot etti. Mısır ve Afganistan ise üyelikleri İslam Konferansı Örgütünce askıya alındığı için katılamadılar.

Cuntanın şefi Evren İslam konferansında

Çeşitli yönetimlerin temsil edildiği zirve de Evren'in Başkan Yardımcılığına seçilmesine karşın, İslam Konferansı içinde, Türkiye'nin bir askeri pakt olan NATO'ya bağlı olması, AET'ye üyelik için örgüt içinde tek aday ülke olması, eğilimi bağlantısızlık olan islam ülkeleri arasında hoş karşılanmıyor. Yine Türkiye'nin laik bir ülke olması, İsrail'le ilişkisinin devem etmesi diğer üye ülkeler tarafından hoş görülmeyen bir diğer yan.

Şimdiye kadar alınan kararların "tavsiye" den öte gitmediği zirve de, İran-Irak savaşı, Filistinlilerin durumu, İsrail'in saldırganlığı temel konulardı.

İsrail ile Camp David anlaşmasını imzaladığı için örgütten ihraç edilen Mısır, Suriye ve Libya'nın tüm muhalefetine karşın üyeliğe tekrar kabul edildi.

Zirve'de gözlenen bir diğer olay; Arap ülkelerinin birbirleriyle çelişkilerinden dolayı zirvede eskisi gibi etkin olamadıklarıdır. Öte yandan manevi etkinliği göze batan bir biçimde açığa çıkan Arafat'ın zirveden Filistin üzerine hiçbir karar çıkartamamasıydı.

Aslında İslam Zirvesi formaliteden öteye geçmedi. Ne Filistin ne İran Irak savaşı, ne de Kıbrıs üzerine bir karar çıkabildi.

Sonuç olarak İslam zirvesi'nden ABD'nin kazançlı çıktığı söylenebilir. Gerek Mısır'ın katılımı, gerekse İran-Suriye-Libya gibi anti Amerikancı devletlerin zirvedeki etkisizliği ve bu durumdan Pakistan ve Türkiye gibi Amerikan yanlısı Devletlerin etkinliğinin artması son İslam Zirvesi'nde ki ABD etkinliğinin önemli göstergeleri oldu.

İSLAM KONFERANSI ÖRGÜTÜ NEDİR?

Mescid-i Aksa'nın yakılması olayından sonra Türkiye dahil 24 ülkenin katıldığı ilk zirve 1969'da Rabat'ta gerçekleşti.

Konferansın anayasası Haziran 1971'de Cidde'deki dışişleri bakanları seviyesindeki toplantıda hazırlandı.

21 Afrika, 14 Yakın doğu ve Orta doğu, 8 Asya ve FKÖ temsilcisinin katıldığı 44 üyeli İslam Konferansı Örgütü'nün ana karar organı İslam zirve Konferansı.

Özellikle Kudüs'ü kurtarmak ve Filistin sorununa çözüm bulmak için kurulan İslam Konferansı Örgütü'ne Türkiye ilk kez 1969 yılında dışişleri düzeyinde Rabat'ta katıldı. 1976 Mayıs'ında İstanbul'da yapılan 7. İslam Ülkeleri Konferansı'nda tam üye olan Türkiye, 1981 yılında Suudi Arabistan'nın Taif kentinde yapılan toplantıya Başbakan düzeyinde katılmıştı.

42 İslam ülkesinden 1000 in üzerinde delegenin katıldığı zirveyi Ürdün, Suriye, Irak, Libya, Lübnan liderler düzeyinde katılmayarak boykot etti. Iran ise Irak'la olan savaşta taraf tutulduğu gerekçesiyle zirveye katılmadı. Mısır ve Afganistan ise üyelikleri askıya alındığı için Zirve'de temsil edilmiyorlardı.

Politik Kültür ve Okuyucu Mektupları

Prof. Dr. Hakkı Keskin

Politik Kültür kavramını tanımlamak kolay olmasa gerekir. Anlamı bilinen bir kavramı özlü olarak tanımlamakta bazen güçlük çekilir.Çünkü her kavramın anlamı bir iki cümleye sıkışmaz. Politik kültür terimi son sıralarda kullanılmakla birlikte henüz sözlük ve ansiklopedilere geçmiş değil.

Ben bu kavramdan politik olgunluğu ve ahlakı anlıyorum. Çünkü politik bilinci olan ve politika yapan herkes politik kültüre de sahip olmaz. Politik kültür toplumlardaki tüm siyasi davranışları içeriyor. Kuşkusuz ki bizim okuyucuların **"okuyucu mektuplarını"** da. Okuyucuların oturup beğenmedikleri veya beğendikleri yazılara ilişkin okuyucu mektubu yazmaları önemlidir. Bu kişilerin belli bir politik bilinçlenme sürecinde olduklarını gösterir. Ancak bu mektupların içeriği, yazarın bilinçli olarak yanlış yorumlanması ve seviyesiz biçimde azarlanması politik kültürle ilgilidir. Demokrat Türkiye redaksiyonundan okuyucu mektuplarının birer fotokopisini istedim. Anlaşılan bazı okurlar okuyucu mektubundan yazara hakaret mektubunu anlıyorlar. Ben bu mektupların aynen yayınlanmasını isterdim. Tabii bunu gazete redaksiyonundan beklemek güç. Yazarın ulu orta hakaret mektubunu hiçbir gazete yayınlamak zorunda değildir. Amacım çok önemli bir konuda bu **"bilinçli"** ve **"devrimci"** okurların nedenli hoşgörüsüz, bağnaz ve poitik kültürden yoksun bir biçimde tartışmaya alışkın olduklarının görülmesi idi.

İşin diğer yönüde okuyucu mektuplarının çoğunun takma isimle yazılması. Libya'dan Raşit gibi. Bundan öteye açık ismi ve adresi olmayan okuyucu mektuplarına hiçbir yazımda yanıt vermiyeceğim. Kanımca bunların gazetede yayınlanmaması gerekir. Ben ismim ve kişiliğimle her türlü riski göze alarak görüşlerimi inandığım gibi yazar, bunların çeşitli toplantılarda tartışmasını yapar, her zaman ve her yerde bu görüşlerimi açıkça savunmaya hazırken, bazı kişilerin takma isimlerle gölgede kalarak **"devrimcilik"** oynamalarının yararlılığı beklenemez.

Türkiye'de halklar sorununun sağlıklı bir biçimde, kalıcı ve uzun bir perspektifle tartışılması, Türkiye solu için büyük önem taşımaktadır.

"Türkiye'de Halklar sorunu" yazımın özeti şu:

1- Türkiye'de Kürt halkının varlığı eğemen çevrelerce kabul edilmemektedir. Oysa Türkiye'de bir Kürt halkı yaşamaktadır.

2- Türkiye yönetimleri Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkesi Türk saydığından, yasalar önünde genelde eşit uygulama gören Kürt vatandaşı ve Kürt halkı,çoğunlukla yaşadığı bölgelerde bile kendi lisanını okullarda öğrenme, dairelerde konuşma, kendi kültürünü devlet desteğiyle yaşatma ve geliştirme, kendi dilinde yayın okuma, radyo ve televizyon dinleme olanağına sahip değildir. Kürt halkının bu hakları elde etmesi ve kullanması gerekir.

3- Yüzyıllardır Türk ve Kürt halkı bir-arada yaşamaktadır. Günümüzde bu halklar Türkiye'nin dört bir yanında içiçe, gelişen dostluk ve akrabalık ilişkileri içerisinde yaşamaktadır. Ancak bu iki halkın kalıcı birlikteliğinin ve kardeşliğinin koşulu onların her düzeydeki eşit koşullarına bağlıdır.

4- Kürt halkına çoğunlukla yaşadığı bölgede eğitim, kültür, bölgesel kalkınma gibi konularda karar hakkı olan ve örneğin Federal Almanya'daki gibi bir eyalet hükümeti kurma hakkının sağlanması, geleceğin sosyalist Türkiye'sinin öngörüsü olmalıdır.

5- Türkiye'de yaşıyan tüm halkların gerçek ve kalıcı kurtuluşu, tüm halkların emekçilerinin egemen sınıfa ve onun yabancı destekleyicilerine karşı birlikte verecekleri **sınıf savaşımının** ürünü olacaktır.

6- Bu nedenle Türk ve Kürt halkını ezen, ezilen, sömüren, sömürülen ulus diye birbirine karşı getirme stratejisi yanlıştır. Bu strateji emekçilerin birlikte vermeleri gereken sınıf savaşını böler, iki halkı karşı karşıya getirir. Böyle bir strateji sol bir strateji olamaz.

7- Halklar sorunun çözümünde bazı Türk ve özellikle Kürt sol fraksiyonlarının görüşleri açık değildir. Özellikle Türk ve Kürt halkının Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde her düzeyde eşit olarak ve kardeşçe bir arada yaşama konusundaki görüşlerin açıklık kazanması gerekir.

Yazımda özetlediğim bu görüşler çok açıktır. Sol güçlerin eylem ve güç birliği öncelikle varılmak istenen hedef ve programlarındaki açıklığa ve sağlanacak birlikteliğe(konsense) bağlıdır. Gerek sayın Ebu Cemal'in ve gerekse okuyucu mektuplarında belirtilen görüşler, sözünü yaptığım kuşkuların haklılığını açıkça doğrulamaktadır. Kürt ve Türk halkının bir ülke sınırları içerisindeki birlikteliği **"zoraki evlilik"** olarak nitelendirilmekte ve buna karşı **"Kürt halkının nefretini haykırmasının"** desteklenmesi istenmektedir. Bundan da öte sayın Ebu Cemal **"Mevcut birlik ve bütünlüğü lanetlemek görevinden"** söz ederek **"Kürt halkının kendi ayrı devletini kurma hakkının savunulmasını"** **"Türk devrimci demokratlarına düşen görev"** olarak yinelemektedir. Libya'dan Raşit ise görüşlerimi egemen sınıfların görüşlerine su taşıyan görüş olarak niteliyerek kürdistanlı gerçek sosyalist ve demokratın **"bu düşüncelerle savaşmayı bir insanlık ve yurtseverlik görevi sayacağını"** belirtiyor. Mesut Zilan ise beni **"bağnaz şövenlikle"** suçlayan uzun mektubunda emperyalistler tarafından dört parçaya bölünmüş ve sömürgeleştirilmiş olan kürt halkının **"bağımsız bir devlet"** kurmasını zorunlu görüyor.

Sözü yapılan yazılarda görüşlerimin **"Kemalist ideolojinin"** ürünü olduğu belirtilirken, hatta bir konudaki demokrasi anlayışımın **"Evren'in demokrasi anlayışından farkı ne"** diye sorulmaktadır. Ben günümüze değin Kemalistlerin ve egemen güçlerin Türkiye'deki halklar sorununa yazımda ele aldığım biçimde baktıklarına rastlamadım. Aksine yazımı eleştirenler **"Kemalistler ve egemen sınıflar Kürt halkının varlığını bile kabul etmiyorlar"** demezlermiydi?

Önce tarihi gerçekleri olduğu gibi görmekte yarar var. Kürt halkı tarihi boyunca bir devlet kuramamıştır. Kürt halkının çok büyük bir kesimin yaşadığı günümüz İran ve Türkiye sınırları 15. yüzyıla değin uzanır. Türkiye Irak ve Suriye sınırları ise yapay bile olsa 60 yıl önce oluşmuş sınırlardır. Orta Doğudaki dört önemli devletin sınırlarının hangi nedenle olursa olsun değiştirilmek istenmesi, uluslararası çalkalanmanın yanısıra bu dört ülkedeki emekçilerin bulundukları ülkelerde birlikte vermeleri gereken sınıf savaşını gözardı ettiren, bundan da öteye bu ülke halklarını karşı karşıya getirmeyi beraberinde taşıyan bir stratejidir.

70'li yılların başlarında Çin çizgisi yanlısı bir sol fraksiyon yetkilileri, Türkiye'de Kürt halkının milliyetçi duygularından da yararlanarak kır savaşına daha kolaylıkla kazanılacağı stratejisini savunurken, Kürt halkını devrim stratejilerinin top mermisi olarak kullanmayı düşündüklerini saklayamıyorlardı. Oysa Kürt halkının Türkiye'de tek başına başlatacağı değil ayrılıkçı, devrimci bir ayaklanma bile egemen sınıflar tarafından kolaylıkla bastırılabilecek, yine olan Kürt halkına ve Türkiye'deki devrimci kavgaya olacaktı. Bu stratejiyi günümüzde de savunan gruplar var. Kürt halkının ayrılmasını, yani Türkiye'nin bölünmesini öngören bir strateji, zorunlu olarak Türk ve Kürt halkını karşı kamplara götürecek, emperyalist güçlerin ve egemen sınıfların devrimci kavgaya indirilecek büyük bir darbe aracı olmasını sağlayacaktır. 70'li yıllarda sözü yapılabilir ayrılıkçılıktan yana bir Kürt hareketi olmamasına karşın. Kürt halkının yaşadığı bölgelerde uygulanan sıkı yönetimlere ve Kürt halkına yapılan baskılara bu tehlike gerekçe olarak gösterilmiştir. faşist Milli Hareket Partisinin Türk ve Kürt halkının birlikte yaşadıkları kentlerde hızla güç kazanması, olmayan böyle bir tehlikeyi sunmasından, ırk ve mezhep çatışmalarını özellikle körüklemesindendi. Bu aracın ne denli tehlikeli olduğunu, 20 yıl yaşadığım Erzincan ve Tercan'da arkadaşlarım arasında gözledim. Artık devrimci Kürt ve Türkler değil birlikte eylem yapmak, biraraya gelmekte güçlük çekiyorlardı. Maraş, Malatya, Amasya, Erzincan ve benzeri olayları ve nedenlerini iyi kavramak gerekir.

Türkiye solu (yani Türk, Kürt ve diğer halklardan oluşan sol güçler) Türkiyedeki tüm halkların her düzeyde eşitlik ve kardeşlik ilkelerinde birliktelikten ve Türkiye Cumhuriyeti sınırlarının bütünlüğünden yana, her türlü milliyetçi, şöven ve ayrılıkçı akımlara karşı kesin bir tavır koymadığı sürece, eğemen sınıfların ve emperyalist güçlerin sınıf savaşını gerektiğinde ırk ve mezhep çatışmaları ve **"Türkiye'yi bölecekler"** umacıyla bastıracağı çok açık bir gerçektir. Halklar sorunun gerçek tehlikesi buradadır. Yüzyıllardır birarada yaşıyan ve günümüzde büyük ölçüde kaynaşmış olan Kürt ve Türk halkını **"zoraki evliliğe karşı Kürt halkının nefretini haykırmasının desteklenmesi"**, **"mevcut birlik ve bütünlüğün lanetlenmesi"** gibi yapay **"devrim"** stratejileriyle karşı karşıya getirme beğenisi, Dünya devrimci tarihinde örneği görülmemiş bir stratejidir. Hangimiz çıkıp Sovyetler'de, Yugoslavya'da veya Isviçre'de birarada yaşayan halkların ayrılmasını, hatta ayrılabilmeleri için mevcut birlikteliğe karşı savaşmalarını isteyebiliriz? Bu denli gülünç ve korkunç bir stratejiyi hangi başka gerekçeyle Türkiye'de onaylayabiliriz?

Yineliyorum: ben Türkiye sınırları içersinde yaşıyan tüm halkların her düzeydeki eşitliğinden ve bu halkların emekçilerinin birlikte sosyalist bir Türkiye için verecekleri bir sınıf savaşımından yanayım. Her türlü ayrılıkçı ve bölücü görüşlerinse bir devrim stratejisi olmıyacağı, sınıf savaşını baltalıyacağı, egemen sınıflar ve emperyalist güçler tarafından kullanılabileceği inancındayım. Demokrat ve devrimci Kürt arkadaşların çoğunun bu görüşlerimi paylaştığını biliyorum.

ENTERNASYONALİZM VE GÖÇMEN İŞÇİLER

Doğan ÖZGÜDEN

TÜRKİYE devrimci hareketinin gündeminde son yirmi yıldır en başta yeralan, üzerinde en çok tartışılan konulardan biri, kuşkusuz, enternasyonalizm. Gerçekten de, kişi ne denli bilinçli, ne denli savaşkan, ne denli yaratıcı ve üretici olursa olsun, enternasyonalizmi anlamadan, özümsemeden ve pratiğe geçirmeden, devrimci niteliğine hak kazanamaz.

Geçen yüzyılın ilk yarısında, özellikle Marx ve Engels'in bilimsel yönlendirmesiyle, işçi sınıfı hareketi enternasyonalist bir karakter kazanmış, barikatlarda yükselen sınıf savaşı, önce Birinci Enternasyonal'de, daha sonra İkinci Enternasyonal'de uluslararası boyutlara ulaşmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nda Avrupa sosyal demokrat partilerinin sosyal şovenizm batağına saplanarak kendi ülkelerinin emekçilerini diğer ülkelerin emekçilerine karşı ateş boylarına sürmesi üzerine İkinci Enternasyonal çöküntüye uğramışsa da, işçi sınıfının uluslararası mücadele ve dayanışması, Rus Devrimi'nden sonra Üçüncü Enternasyonal'de örgütsel ifadesini bulmutur.

Üçüncü Enternasyonal'in, başlangıçta dünya devrimci hareketinin yükselmesine önemli katkılarda bulunduktan sonra, enternasyonalizm adına işlenen bir dizi hatalar sonucu tarih sahnesinden silinmesinden bu yana tüm işçi sınıfı örgütlerini bünyesinde toplayan bir uluslararası disiplin yok... Daha önce de değinmiştik. Özellikle Sovyet ve Çin partileri arasında derin ideolojik ve politik ayırımların ortaya çıkması, Avrupa komünist partilerinin de, "Avrupa komünizmi" etiketi altında sosyal demokratlaşma sürecine girmeleri, Arnavutluk, Kore, Küba ve Vietnam devrimlerinin farklı sosyal-politik ortamlarda doğmaktan ötürü kendilerine özgü nitelikler taşıması ve bu niteliklerin uluslararası ilişkilere de yansıması, günümüzde yeni bir örgütlü enternasyonal disiplini olanaksız kılıyor... Tüm bu farklılıklar, her ülkede olduğu gibi, Türkiye devrimci hareketinin değişik müfrezeleri üzerinde de etkinlikler gösteriyor. Herkesin sürekli yakındığı "soldaki bölünmüşlüğün" temel nedenlerinden biri de, kuşkusuz, bu etkilenmeler. Gerçeği olduğu gibi kabullenmek gerek. Kolay kolay kabullenilemeyecek olan, aynı ideolojik ve politik konumlarda birden fazla örgüt veya grubun varolmakta devam etmesidir, ki bu anormallik de, mücadelenin pratiği içinde ergeç ortadan kalkacaktır.

DÜNYA devrimci hareketinde enternasyonal örgütlü bir disiplinin olmaması, devrimcinin enternasyonalist olması zorunluluğunu ortadan kaldırır mı? Hayır, bin kere hayır...

Enternasyonalizm, Türkiyeli devrimciler için, birçok planda kıskançlıkla savunulacak, eylem kılavuzu olarak alınacak temel bir ilkedir.

Herşeyden önce, Türkiye'de tüm yakıcılığıyla varolan ulusal sorun açısından, enternasyonalizmden asla ödün verilemez. Kişi, Türkiye'deki sosyal eşitsizliklere tepki duyabilir, bunun değişmesi için en gözüpek mücadelelere girebilir, ama aynı tepkiyi ulusal baskı ve eşitsizlik konusunda duymuyorsa, Kürt ulusunun kendi yazgısını kendi belirleme hakkını, hangi nedenle olursa olsun, hasıraltı etmeğe yelteniyorsa, sosyal şovenizmin kıskacında bir reformist olmakta öte gidemez.

İkincisi, Türkiyeli devrimci, dünyanın en sıcak mücadele bölgelerinden Ortadoğu ve Balkanlar ekseninin insanı olarak, mücadelesine Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet sınırlarının dışında da boyut aramak zorundadır. Filistin ve Arap halklarının emperyalizme ve siyonizme karşı, Kıbrıs Türk ve Rum halklarının emperyalizmin "böl ve yönet" politikasına karşı verdikleri mücadeleler, Balkan halklarının nükleer silahlardan arınmış bir barış bölgesi yaratma çabaları konusunda da sonuna değin duyarlı olmak, onlarla sürekli dayanışma içinde bulunmak başta gelen görevlerindendir Türkiye devrimci hareketinin. Esasen, Ortadoğu, Balkanlar ve Akdeniz emperyalizmin tasallutundan arındırılmadığı sürece sadece Türkiye ve Türkiye Kürdistanı planında gerçekleştirilecek sosyal ve ulusal kurtuluşlar, Nikaragua ve Küba örneklerinde görüldüğü gibi, sürekli yeni karşı-devrimci komplolarla karşı karşıya kalacaktır.

Üçüncü, ve özellikle de ülke dışında gerek göçmen işçi, gerekse siyasal sürgün olarak bulunan devrimciler açısından özel önem taşıyan bir görev de, enternasyonalizmi, yaşadıkları ülkelerin işçi sınıfıyla ve diğer milliyetlerden göçmenlerle dayanışma içinde somutlayabilmektir.

BU üçüncü nokta, hem Türkiye işçi sınıfının ülke dışına "ihraç edilmiş" milyonluk kesiminin haklarının savunulması ve onların ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel tüm konularda yaşadıkları topluma kendi ulusal kültürel değerlerini de koruyup geliştirecek biçimde katılımlarını sağlayabilmek için, hem de o ülkelerin işçi sınıfı mücadelesini göçmen kitlelerin katılımıyla daha da güçlendirmek açısından yaşamsal önem taşıyor.

Türkiyeli göçmen işçiler, bulundukları ülkelerin egemen sınıfları tarafından tepelerine iplikle asılmış iki ağızlı bir demokles kılıcının tehdidi altındadır. Tehdidin bir yanı, topluma "entegre" olamayanların sadaka kabilinden ceplerine konulacak üç beş kuruşluk tazminatla, suyu sıkılmış limon kabuğu gibi ülkelerine geri gönderilmesidir; öte yanı ise, yaşadıkları topluma belli uyum gösterebilmiş olanların "assimile" edilmesidir; onların hem kendi öz kültüründen kopartılması, hem de bu kompleks içinde Avrupa kapitalist sisteminin "kraldan çok kralcı" savunucuları haline dönüştürülmesidir.

Son zamanlarda en azgın yabancı düşmanı, ırkçı çevrelerde bile ağızlardan düşmeyen iki sözcüktür "Integration" ve "Insertion"... Biri bütünleşme, tamamlaşma; öteki ise katılma, dahil olma anlamına! Aslında Avrupa egemen sınıflarının "entegrasyon" veya "insertion" derken kasdettikleri, düpedüz "assimilasyon", yani özümsemedir. Tıpkı Kemalistlerin altmış yıldır "Dağlı Türkler" damgası vurarak Kürtleri özümsemeye çalıştıkları gibi...

DEVRİMCİLERİN bu olaya bakış açısı tamamen farklıdır. "Integration", evet; "insertion", evet... Ama bu, göçmenlerin bulundukları ülkelerin işçi sınıfıyla, işçi sınıfının mücadelesiyle bütünleşmesi, tamamlaşması, ona katılması anlamınadır bizler için. Bunu gerçekleştirmeye çalışmak hepimizin enternasyonalist görevidir.

Türkiyeli göçmen işçi gerçeğine, bugüne değin çoğunca dış lojistik destek olarak bakan devrimci örgütler ve grupların, bu planda da yeni değerlendirmeler yaparak enternasyonalist açılımlarda bulunmaları zamanı gelmiştir. Hele hele ikinci ve üçüncü kuşakların yaşam kavgasının eşiğine vardıkları bir dönemde, geç bile kalınmıştır.

Ağır bir yenilgi dönemi yaşandıktan sonra nasıl demokrasi sorununu değişik perspektifleriyle yeniden tartışmak zorunluluğu duyulmuşsa, göçmen işçi gerçeği de, Türkiye'de devrimci mücadelenin yükseliş dönemlerinde dış lojistik destek, ricat dönemlerinde bağrında geçici yaşanacak bir sığınak, zor dönemler geçtiğinde Türkiye'de üzerine buruk "sürgün anıları" anlatılacak folklorik bir olay olmanın ötesinde, devrim ve demokrasi mücadelesinin temel unsurlarından biri olarak, enternasyonal boyutu içinde yeniden değerlendirilmelidir.

Giresun Devrimci Yol davasında 8 idam kararı verildi

Geçtiğimiz bir ay içinde sıkıyönetim mahkemelerinde sonuçlanan davalarda 8 devrimci hakkında daha idam kararı verilirken, askeri savcılar iki davada 13 idam kararı daha istiyor.

Ocak ayı içinde sonuçlanan Giresun Devrimci Yol davasında 8 devrimci idam cezasına çarptırıldı. Yine Adana'da görülmekte olan Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği (TİKB) davasında askeri savcı 12 idam cezası isterken, Denizli Devrimci Yol davasında da 1 idam cezası isteniyor.

GİRESUN DEVRİMCİ YOL DAVASINDA KARAR ; 8 İDAM

3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan Giresun, Keşap, Espiye, Tirebolu ve Dereli Devrimci Yol davasında 8 devrimci ölüm cezasına çarptırıldı.

291 kişinin yargılandığı davada "Ahmet Çetin, Cafer Karabay, Ersin Ergun Keleş, Halis Altun, Hikmet Uzer, Osman Barancan, Tarık Uygun, Temel Kerimoğlu" idam cezasına çarptırıldı. Yine 3 kişinin ömür boyu hapse mahkum olduğu davada 3 kişi 24 yıl, 147 kişi de 1 yıl 8 ay ile 20 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılırken, 120 kişi de beraat etti.

DENİZLİ DEVRİMCİ YOL DAVASINDA 1 İDAM CEZASI İSTENİYOR

Karar aşamasına gelen Denizli Devrimci Yol davasında 1 idam 5 ömür boyu hapis cezası isteniyor.

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan davada Ferhat Aksu hakkında idam cezası isteniyor. 55 kişinin bulunduğu davada yargılananlardan 5 için ömür boyu, 34'ü içinde 1ile 15 yıl arasında değişen hapis cezaları istenirken, 13 kişininde beraati isteniyor.

TİKB DAVASINDA 12 İDAM CEZASI İSTENDİ

Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan TİKB (Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği) davasında askeri savcı 12 devrimci hakkında idam cezası istedi.

Toplam 125 kişinin yargılandığı TİKB davasında idamı istenen 12 kişinin dışında 77 kişininde 3 ile 20 yıl arasında hapsi, 30 kişinin de beraati isteniyor.

KURTULUŞ DAVASINDA 54 KİŞİ MAHKUM OLDU

Gölcük'te sonuçlanan bir Kurtuluş davasında 54 kişi çeşitli hapis cezalarına çarptırıldı.

Gölcük Donanma ve Sıkıyöneti Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan davada yargılanan 123 kişide 54'ü 3 yıl 4 ay ile 15 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılırken, 2 kişi hakkında görevsizlik, 4 kişi hakkında da dosyalarının ayrılmasına karar verildi.

TİP DAVASI SONUÇLANDI

Yaklaşık iki yıldır süren TİP davası sonuçlandı.145 yurtsever-devrimcinin yargılandığı davada 102 kişi çeşitli hapis cezalarına çarptırıldı.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde 26 ocak 1984 tarihinde sonuçlanan Türkiye İşçi Partisi(TİP) davasında Merkez Yönetim Kurulu üyesi 4 kişi 12'şer yıl hapse mahkum olurken, 10 kişi 8'er yıl,88 kişi de 5'er yıl hapis cezalarına çarptırıldı. 38 kişinin beraat ettiği davada 4 kişinin dosyaları da ayrıldı.

Erzincan 2 nolu askeri mahkemesinde yargılanan 291 Devrimci Yol taraftarından 8'i idam, 3'ü ömür boyu hapis, 150'si ise 1 ile 24 yıl arasında hapis cezasına çarptırıldılar.

Operasyonlarda 78 devrimci yakalandı

Türkiye'de MİT ve güvenlik güçlerinin devrimcilere yönelik operasyonları yoğun bir şekilde devam ediyor. Aralık ve Ocak ayı içinde yapılan operasyonlarda 78 yurtsever- devrimcinin yakalandığı açıklanırken, bir devrimci de öldürüldü.

Aralık ve Ocak ayı içinde İstanbul'da yapılan operasyonlarda Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği (TİKB) üyesi olduğu ileri sürülen 10 kişinin yakalandığı, çıkan çatışmada da bir devrimcinin öldürüldüğü açıklandı. Elazığ ve çevresinde yapılan operasyonlarda yakalanan 21 kişinin Devrimci yol militanı, 2'sinin ise PKK militanı olduğu öğrenildi. Yine Muş ve çevresinde yapılan operasyonlarda Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi (TKSP) militanı olduğu açıklanan 11, Aydın ve çevresinde de yapılan operasyonlarda THKP-C militanı olduğu açıklanan 34 kişinin yakalandığı açıklandı. Devam etmekte olan operasyonlarda çok sayıda silah ve patlayıcının ele geçirildiği de açıklandı.

TUTUKLULUK SÜRELERİNİ TAMAMLAYAN DEVRİMCİLER TAHLİYE EDİLMİYOR. . .

Türkiye'de bir çok hapishane de ceza sürelerini tamamlayan devrimciler tahliye edilmiyor.

Kadıköy Devrimci Yol davasında da mahkum olup aldıkları ceza sürelerini kadar yatan 4 devrimci tahliye edilmiyor.

1982 yılı içinde, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan Kadıköy Devrimci Yol davasında yargılanan 32 kişiden 17 'si beraat ederken diğerleride 20 gün ile 6 yıl 8 ay arasında değişen hapis cezalarına çarptırılmıştı.

Ancak Askeri Yargıtay verilen hapis cezalarının gerekçelerini "tatminkar" bulmayarak 26 Ekim 1983 tarihinde bozdu.

Yeniden başlayan duruşmada avukatlar, bazı sanıklara verilen ve Askeri Yargıtay'ca bozulan cezaların yeniden verilmesi durumunda bile tahliye edilmesi gerektiğini, Çünkü sanıkların aldıkları ceza süresi kadar tutuklu kaldıklarını hatırlattılar.

Bu arada askeri savcı yeniden görülen duruşmaya don ve atletle gelen 4 devrimcinin tek tip elbiseyi protesto etmek için bu şekilde geldiklerini söyleyerek salondan çıkarılmalarını istedi. Oysa avukatlar tutuklularun zorla "elbisesiz" getirildiklerini anlattılar. Ancak mahkeme yine de kıyafetleri uygun görülmeyen 4 kişiyi salondan çıkararak tahliye istemlerinde ret karar aldı.

40 bin öğrenci af bekliyor

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Yasası'yla okullarla ilişkisi kesilen öğrenci sayısı her gün artıyor.

Yakın zamanda Ankara Üniversitesi'nden 200, Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nden 177 öğrencinin okulla ilişkileri kesilirken, İTÜ Maden Fakültesinden 150, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinden 100 dolayında öğrencinin de vize alamadıkları gerekçesiyle okulla ilişkilerinin kesileceği açıklandı. YÖK Yasası'nın 25 ve 44. maddeleri, öğrencileri belli sürelerde başarılı olmaya mecbur kıldığından, okularla ilişkisi kesilen öğrencilerin sayısında büyük bir artış var. Bu artışın Şubat sınavları sonunda daha da artması bekleniyor.

ÖĞRENCİ AFFI TARTIŞILIYOR

YÖK Yasasıyla ya da çeşitli nedenlerle üniversitelele kaydı silinen 40 bin öğrenci için "af" tartışması sürüyor.

Var olan partiler "öğrenci affını desteklediklerini" söylerken, YÖK Başkanı Doğramacı'da, 'başarısızlık nedeniyle çeşitli fakülte ve yüksek okullardan ilişiği kesilen öğrencilerin affı konusunda bir yasa çıkarıldığı takdirde buna uyulacağını' söyledi.

Ancak öğrenci affı konusunda bir yasa tasarısı hazırlayan ANAP, "1977 yılından 1984-85 öğretim yılı sonuna kadar 3 dersten ilişkisi kesilen ve kesilecek olan tüm öğrencilerin affedilmesini" önerirken, YÖK Başkanı Doğramacı'da "12 Eylül'den sonra okuldan atılan öğrencilerin geri döndürülmesi için çalışıldığını ve bu çalışmalarında en geç 1985 yılı içinde tamamlanacağını" açıkladı.

Yine TBMM'ne HP tarafından da verilen "öğrenci affı" önergesinde 1977 yılından, 1984-85 öğretim yılının sonuna kadar "4 dersten" başarısız olanların affını öngörüyor.

YÖK HAKKINDA MECLİS SORUŞTURMASI ÖNERİYOR

Özal hükümeti kurulacağı sıralarda, YÖK Başkanı Doğramacı "YÖK Yasası'nı kimsenin değiştiremeyeceğini" söylerken, ANAP Grup Başkan Vekili . . . .'.aksayan taraflarıyla YÖK Yasası'nın değiştirilmesi için de" olduklarını açıklamıştı.

Öte yandan YÖK hakkında meclis araştırması isteyen HP'li 3 milletvekilinin verdiği önerge TBMM'de oylanarak reddedildi. YÖK Başkanı Doğramacı'nın özal için verdiği yemekten bir gün önce yapılan oylamada reddedilen önerge için Özal, "önergeyi zamanlama açısından doğru bulmadıklarını" söyledi. Yine bir grup ANAP milletvekili, HP'nin "YÖK hakkında" soruşturma açılması için verdiği önergeyi desteklediklerini, ancak bu konunun seçimlerden sonra ele alınmasının uygun olacağını, hatta kendilerininde böyle bir önerge verebileceklerini de söylediler.

SIRA İŞÇİLERDE

Üniversitelerdeki görevlerine son verilen öğretim üyesi 800'ü aşarken Doğramacı, 'YÖK'ün şimdiye kadar tek bir öğretim üyesinin görevine son vermediğini, bugüne kadar ayrılanlardan 6'sının Sıkıyönetim Komutanlıklarının kararı ile üniversitelerden atıldıklarını' söyledi.

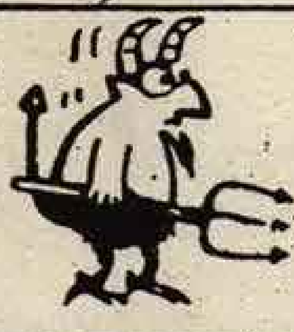
Bu arada sıralarını savan öğretim üyelerinden sonra, sıra şimdi de, üniversitelerde çalışan personele, işçilere geldi.

YÖK Yasası'ndan sonra ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitelerinden memur yapılmak istenen 500 işçi işlerinden ayrıldı. Yine çok sayıda işçi memur kadrosuna geçirildi.

AF BİR OYALAMA MI?

Üniversiteler üzerinde en etkili kurum olan YÖK'ün yasasına ve YÖK'te yer alan üyelerin antidemokratik-gerici uygulamalarına karşı tepkiler yoğunlaşırken, kendi içinde de YÖK'ü eleştirenler olduğu halde, Özal Hükümeti konuyu ört-bas etmek için büyük çaba harcıyor.

ANAP'lılar meclisteki YÖK'le ilgili soruşturma teklifinide reddederlerken öğrenci affıyla gözboyamaya çalışıyorlar. Çünkü gerek üniversitelerin işlememesine yol açan, gereksede binlerce öğrenciyi zor duruma sokarak öğrenci affını gündeme getiren yine YÖK'tür. Sorunların ana kaynağı olan YÖK ortadan kaldırılmadan öğrenci affı gibi kısmi uygulamalarla üniversitelerin sağlıklı bir eğitim ve araştırma faaliyetine girebilmesi olanaksızdır. Üniversitenin demokratik ve özerk hale getirilmesi, bu sorunların çözümü için en temel şart olduğu bugün üniversite çevrelerinde ve üniversitelerden ayrılmak zorunda bırakılmış yada çıkartılmış eski öğretim üye ve görevlileri arasındaki yaygın düşüncedir.

LANET KÖR ŞEYTANA!..

DİYALOG

A- ABD çok beğendi!
B- İMF çok beğendi!
A- Uluslararası tekeller çok beğendi!
B- Dünyanın ünlü patronlarından Rockafeller de çok beğendi!
C-Bunlar neyi beğendiler?
D- Özal'ın ekonomok programını...
C- Şey... anlayamadım. Özal'ın bu programı Türkiye'nin mi, tekellerin mi?
D- Tekellerin Türkiye programı...
C- Ya Özal?
D- O da tekelci patronların Türkiye Başbakanı...

C- Peki Türkiye'nin çıkarları ne olacak?
D- Satıldı, satılacak!..
C- Hani cuntacı generaller, **"vatanı kurtardık, kurtaracağız"** demiyorlar mıydı?
D- Evet, önce ülkeyi, gerçek sahiplerinden kurtardılar...
C- Sonra?
D- Sonra da satarak temelli kurtaracaklar!
C- Hımm... Vay satılmış oğlu satılmışlar vay!..

SAVAŞ TEHLİKESİ YOK

General Kiessling olayını bir türlü anlayamamıştık, hani şu Homoseksüel Alman Generali olayını...

Basında, radyo ve televizyonlarda günlerce bir fırtına sürdürüldü. Tek sebep, generalin Homo olması!..

Oysa F.Almanya'da Homo seksüellik çok doğal, çok meşru bir olay. Homoların örgütleri, özel lokalleri var. Radyo ve televizyonlarda programları var. Sendikalarda, çeşitli kuruluş larda grupları var.

Öyleyse bu fırtına nedendi?..

Neyseki, fırtınanın ve korkunun kaynağı anlaşıldı. Atom roketlerinin F.Almanya'ya yerleştirilmesi ile savaş tehlikesi belirmişti o günlerde...

Böyle bir savaşa katılacak generalin Homo olması çok tehlikeliydi. Söz gelimi, Sovyet generallerinin, Homo Generale, **Barış içinde birlikte yaşayalım."** önerisine Homo General **"Hayır!"** diyemezse Alman ordularının prestiji ne olurdu!..

Şimdi generalin **"itibarı ve görevi"** iade edildiğine göre, görünürlerde bir savaş tehlikesi yok demektir!

ZUHURATLAR

Maliye ve Gümrük Bakanı Vural Arıkan diyor ki!

"10 bin lira asgari ücretle çalışan işçiler, ne aç kalıyor, ne de çıplak, Allah onlara bir yerlerden veriyor. Gül gibi yaşıyorlar..."

Ne güzel, ne güzel!.. Kendisi devletten her ay yüz binler alıyor, asgari ücretliyi de Allaha havale...

Ama başka şeyleri hiç Allaha havale etmiyorlar. Söz gelimi, yurtsever ilericileri, sıkıyönetim cellatlarına, ülkenin ekonomisini, ulusal kaynaklarını emperyalist tekellere, orduyu NATO'ya havale ediyorlar... Sıra fakir fukaraya gelince, onları da Allaha!..

Allahım sen bu zuhuratlardan, kazuratlardan kurtar ülkemizi(Amin!).

BAŞARI

"Avrupa Konseyinin Ocak toplantısından tam bir başarı ile çıktık" diyor Türkiye Dışişleri Bakanlığı.

Kuzum hangi başarı bu?.. Adamlarınız yüzsüzlük ederek davetsiz girdiler toplantıya ve kendilerine ait olmayan sandalyeleri zorla işgal ettiler.

Bu hareket bir çeşit **"terörist-lik"**'tir, **"anarşistlik"**'tir ve Avrupa Konseyi çalışmalarını **"ilga ve iskat etmek"** girişimidir. Türkiye'de bu gerekçelerle insanlar idam edilmiyorlar mı?

Avrupalılar ne olsa kibar insanlar. Onlar kolunuzdan tutup atmadılar ama başka türlü atacaklardı.

Tam bu sırada imdadınıza grevciler yetişti ve sizi onlar kurtardılar. Hani Türkiye'de yasakladığınız grevler, ölümle yargıladığınız grevciler var ya, işte onlar...

"Bu anarşistliktir!" diyerek neden karşı çıkmadınız?

İşinize gelmedi değil mi?

Bir de **"başarılı çıktık!"** demezler mi?

Gidinin Gurkaları.

KAPTAN DEDİĞİN

Ecevit'in kaptanlarından Uğur Alacakaptan da Strasburgtaydı.

Sırtında **"beş yıl siyaset"** yaşağı kazığı ile o da çırpınıyordu, **"Türkiye demokrasiye dön müştür!"** diyerek...

"Çeken bilir acısını" demişler. Demokrasiye değilse bile bir şeyler dönmüştür her halde. Kaptan bilmez olurmu hiç?

Dönmesine dönmüştür de... Acaba kaç santim!..

ÜNİVERSİTELERDE SEVİYE

Doğramacı uşağı, cuntanın **kölesi**, kuşağı ile özerk bilim yuvaları Üniversiteleri Mamak kışlalarına çevirdi.

Sivil faşist kuklaları Rektör yaptı, Dekan yaptı. Bu kuklalar, sıcak bir işbirliği içinde namuslu, yetenekli bilim adamı, profesör, doçent, asistan ve öğretim görevlilerini birer birer ayıkladılar, sıkıyönetimin faşist generallerine teslim ettiler.

Şimdi de hep bir ağızdan çıyak cıyak bağırıyorlar: **"Üniversitelerde seviye düşmüş tür!"**

Hani derlerya, **"merdi kıptı şeceaat arzederken sirkatin söyler!.."**

Sanki ortada gerçek Üniversite varmış da... Sanki seviyesiz kuklaların yönettiği kurumlarda seviye olduğunu iddia eden varmış da...

Aslında aptalca bir itiraf bu! **Bir de kendilerine "bilim adamı","düşünce adamı"** sıfatını yakıştırarak, **"Üniversitelerden yurtdışına beyin göçü başlamıştır!.."** diyorlar!

Haydi canım sende. Üniversitelerde beyin mi kaldı. Gidinin kelekleri...

Yılmaz Güney'in dünya aydın ve sanatçılarına çağrısı

Sanatçı Yılmaz Güney Dünya aydın ve sanatçılarına bir çağrı yayınlayarak Türkiye'de "demokrasiye geçiş" aldatmacalarını teşhir ederek Türkiye halklarına yapılan baskıları kınamıştır.

Sanatçı Yılmaz Güney'in çağrısı özetle şöyle:

"Türkiyeli anti-faşist devrimci demokrat bir sanatçı olarak, ülkemde hala devam etmekte olan işkenceleri, insanlık dışı baskı ve davranışları, insan haklarının hayasızca ayaklar altına alınışını, Kürt ulusu ve diğer azınlıklar üzerinde günden güne yoğunlaşan baskıları duyurmayı, bir görev biliyorum; ve bu konuda, demokrasi ve insan haklarını savunma mücadelemize büyük katkıları dokunacak yardımlarınızı rica ediyorum. Faşizm nerede olursa olsun, o, bütün insanlığın ortak düşmanıdır ve ona karşı elbirliği ile savaşmak gerekir.

Bilindiği gibi, 6 Kasım 1983'de, Türkiye'de genel seçimler yapıldı. Generallerin ve onların güdümündekilerin iddiasına göre, bu, "demokratik bir seçimdir, ve sonuçta "demokrasiye geçilmiştir. Ne yazık ki, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi, Fransa'da da bu yalana inananlar, yada gerçekten demokrasiye geçildiğini sananlar oldukça çoğunlukta. Radyolar, TV'ler ve gazeteler, esas olarak, faşist generallerin oyununa uygun haberler ve yorumlar yapmışlar ve dünya kamuoyunun aldatılmasına önemli katkılarda bulunmuşlardır. Faşistlerin yalanlarına, sahtekarlıklarına karşı çıkmak onların tertip ve hilelerini bozmak, her demokratın kutsal görevi olmalıdır.

6 Kasım seçimleri göstermelik bir seçimdir. Fakat, buna rağmen, halkın faşist generallere ve onların askeri diktalarına karşı olduğu, bu seçimde açıkça ortaya çıkmıştır. Halk, General Evren'nin, açıkça desteklediği, devlet radyo ve TV'sinden halkı oy vermeğe çağırdığı "Milliyetçi Demokrasi Partisi" ne en az oyu verdi. Göstermelik ve sahte bir "sosyal-demokrat" parti olan ve Evren'in güvendiği kişiler tarafından kurulan "Halkçı Parti", halkçılığı sadece adından ibaret olmasına rağmen, halk, bu partiye, demokrasiye duyduğu özlemin ifadesi olarak yüzde 30 oy verdi. Halkta sivilleşme umudu yaratan, kadroları askerleri almayan, göstermelik de olsa mevcut hükümete eleştiriler yöneten Anavatan Partisi, "ortadirek" diye tanımladığı, işçilere, köylülere, memurlara seslenerek oyların çoğunu aldı ve hükümet olanağı elde etti. Halk, kendisine sunulan üç altenatiften birini seçmeye zorunlu bırakılmıştı. Oy kullanmayanlar hakkında soruşturma açılacaktı; hapis ve para cezaları konulmuştu.

6 Kasım öncesine bakarsak, generallerin nasıl demokrat olduğunu anlamakta zorluk çekmeyiz; seçimlerin danışıklı bir döğüş olduğunu, amacın halkı ve dünya kamuoyunu aldatmak olduğunu görürüz.

6 Kasım seçimleri yapılmıştır; sözde "demokrasiye geçilmiştir. Faşist bir anayasanın gölgesinde, söz, düşünce ve örgütlenme özgürlüklerini ağır cezalarla sınırlayan ceza yasaları ve özel mahkemeleriyle, özel cezaevleriyle bir demokrasi. Seçimin hemen ardından, BARIŞ DERNEĞİ kurucuları, beş ile sekiz yıl arasında değişen cezalara çarptırıldılar. Mahkemeler, yine kalemleri kırarak idam cezaları yağdırıyor. Yine, "yeni demokrasi" nin onuruna, Türk-Yunan gerginliğini arttıran ve Kıbrıs'ta bir savaş çağrısı olan "Bağımsız Türk Devleti" ilan ediliyor. Yine "yeni demokrasi"nin onuruna, ekmekten tuza, benzinden kibrite herşeyin fiatı yükseliyor. Kürt ulusu üzerinde tehditler, baskılar, kıyımlar yoğunlaşıyor. Ermeni azınlığın kontrolu için yeni bir masa "Ermeni Hareket Masası" kuruluyor. Kontroller, aramalar, ev basmalar hız kazanıyor. Yakında idamlar yeniden başlatılacak. Cezaevlerinde hayat herzamanki gibi kötü. Eğer dünya demokrat kamuoyu, generallerin sunduğu "demokrasi oyunu" karşısında suskun ve kayıtsız kalırsa, insan haklarının demokrasinin çiğnenmesine seyirci kalmış olacak ve onların utanmaz cesaretlerine boyun eğmiş olacaktır.

Faşistlerin düzenlediği "demokrasi güldürüsü" bozulmalı, generaller layık oldukları tepkileri görmelidirler. Faşizme karşı durmak, yeni bir dünya savaşına karşı durmak demektir. Sizlerin, Türkiye'de, demokrasi, insan hakları, dünya barışına karşı, ulusal azınlıkların ulusal ve kültürel haklarına karşı kılınçlarını kuşanmış olan generallere ve onların sadık sivil takipçilerine tepkiniz, uyarınız, dünya barışı, insanlık onuru ve demokrasi mücadelesi için bir kazanç olacaktır.

Türkiye'de idam, ve işkencelere son verilmelidir. Bütün siyasi tutuklu ve hükümlüler için genel bir af çıkartılmalıdır.

İşçilerin, köylülerin, aydınların ve sanatçıların üzerindeki baskılara son verilmelidir. Bir bütün olarak emekçi halkın, ekonomik-demokratik-siyasi hak ve özgürlükleri tanınmalı, örgütlenme yasakları kaldırılmalıdır. Demokrasinin kuralları geçerli kılınmalı, insan hakları layıkıyla korunmalı ve güvence altına alınmalıdır.

Kürt ulusu ve diğer azınlıklar' üzerinde sürdürülen baskı ve yok etme çabalarına son verilmeli, ulusal ve demokratik hakları tanınmalıdır.

Çağrımızın yankısız kalmayacağına, sesimize kulak verileceğine inanıyoruz.

Saygılarımı ve en içten duygularımı kabul ediniz..."

Eleştirilere Cevap II

Daha önce de belirttik ki, **E.Sesi** ve **Kitle**, Türkiye'nin yakın dönem siyasal tarihini burjuvazi, onun çeşitli kesimleri, feodaller, emperyalist mihraklar ve ordu arasındaki ilişki ve çatışmaları tarihi olarak görüyor ve gösteriyorlar. Örneğin egemen burjuvazinin çıkarları öyle gerektirdiği için 1950'de DP iktidara getirilmiş, gene bu nedenle 1960 darbesi yapılmış, 12 Mart rejimine geçilmiş, 1977'de CHP yine bunun gereği olarak iktidar olmuştur, vb. Bütün bu süreç içinde halk ne yapmıştır, olayların bu gidişinde halkın tavır alışlarının önemli bir katkısı, etkisi olmuş mudur diye sorulduğunda **E.Sesi** ve **Kitle** için bu üzerinde durmaya değmez bir soru olmaktadır. Çünkü onlara göre halk bütün bu süreçte, özellikle 1960 sonlarına kadarki dönemde tamamen edilgen bir sürü gibidir. Dolayısıyla bu tarih sürecinde halk, tavır alışlarıyla süreci etkileyen, şu veya bu sonucun ortaya çıkmasında katkısı olan bir unsur değil, egemen sınıflar arasında zaten karara bağlanmış bir siyasi değişikliğin kendisine kolayca empoze edildiği, bilinçsiz ve bilisiz bir yığındır.

'**E.Sesi** ve **Kitle**, halkın siyasal süreci etkileyebilecek türden tavır alışlarının ancak 1960'lı yılların sonuna doğru görülmeye başladığını kabul ediyorlar. Bundan önceki siyasal süreçlerde özellikle oylarıyla gösterdikleri tavır alışları tamamen gerici, tersbilinçli hatta "**karşı-devrimci**" diye niteleyip hiçbir olumlu yön taşımadığını vurguluyorlar.

D.Türkiye'de ise halkın siyasal tavır alışlarında "**olumlu**" yönlerin görülmeye başlanmasını sırf bu 1960 sonlarından itibaren yaşanan döneme özgü saymayan bir analiz ve tarih yorumu yaptık. Yani bizim analizimizde 1960 ortalarından 1970'li yılların sonuna kadarki dönemde giderek yaygınlaşan ve grevler, gösteri yürüyüşleri, faşizme karşı direniş eylemleri gibi modern sınıf mücadelelerine özgü biçimlerde kendini somutlayan halk hareketi ile örneğin "**1946 olayı**" --yani halk kitlelerinin önemli bölümünün dini, ideoloji ve geleneksel hayat tarzı içinde davrandıkları, taleplerini burada formüle ettikleri kitlesel hareketlilik-- arasında içsel bir bağ olduğu gösterilmiştir. Biçimlenişlerindeki tüm farklılığa, taleplerin başkalığına ve hangi ideoloji içinde dile getirildiğine bakmaksızın, bu yüzeyin altında ortak bir eksenin yattığı ve her iki hareketin Türkiye halkının siyasal olgunlaşmasının aşamaları olarak ele alınması gerektiği öne sürülmüştür.

KEMALİSTLER VE BAZI "SOSYALİST" ETİKETLİLERİN TARİH ÜZERİNDE İŞBİRLİĞİ

Kemalistler ve asıl olarak gerici burjuva siyasi tarihçiler bu iki halk hareketi arasında hiçbir bağlantı olmadığını iddia edebilirler. Çünkü onlar halk hareketinin hangi ideoloji altında olduğuna, ne tür taleplerde bulunduğuna bakarlar. Feodal siyasal anlayışın özünü "**batıcılık**" formuyla örten geleneksel Kemalistler --"**Atatürkçüler**"-- halkın siyasal eyleme aktif denebilecek tarzdaki her tür katılımına kökten karşı oldukları için 1946 olayını da 1973 sonrası halk hareketini de hemen hemen eşit bir nefretle nitelerler. Ve nitekim 1946-1950 arasında bu adamlar DP kadrolarını bile dönemin gözde suçlaması komünistlikle itham edebilmişlerdir. "**Modern**" Kemalizmin 1960 sonrası ideologları, cuntayla devirip yerine geçmek istedikleri dönemin AP iktidarına karşı sosyalist eğilimli gençliği koçbaşı gibi kullanabilmek için yeni bir terminolojiyi devreye soktular. Karanlık elitist güdüleriyle halka diş bileyen bu "**sol**" Kemalistler kullanmak istedikleri sosyalist gençliğin dikkatini halktan ve işçi sınıfından uzaklaştırmak için ordu gücüne dayanan ve hızla sosyalizme geçeceğini vaadettikleri bir "**devrim**" projesi öne sürdüler. DP'nin devamı olduğunu söyleyen AP'yi bu yolla devrimci meşru göstermek için DP'yi destekleyen halkın 1950'deki iktidar değişimindeki rolünü "**gericilik**"le, "**Karşı-devrim**"le niteleyen bir tarih anlatımı sundular. Küçük iktidar hırslarıyla ve asıl önemlisi hep tekme yemiş olmalarına rağmen Kemalistlerin kuyruğundan ayrılmamayı ilke edinmiş "**yarım asırlık sosyalist geleneğin**" hevesli katkısıyla bu tarih anlatımı yeni ve genç sosyalist hareketin beynine bela edilebildi. Bu "**yeni**", "**sol**" Kemalizm, Marksizmin ekonomist çarpıtılmasıyla oluşturulmuş dogmatik yorumla pek güzel uyuşmaktaydı.

E.Sesi ve **Kitle**'nin teferruatta farklı tarih anlatımları bu günahkar geleneği sürdürdüklerini gösteriyor.

E.Sesi ve **Kitle**, bizim "**1946 olayı**"nda halkın CHP'ye karşı tavır alışını "**devlete karşı tepki**" diye niteleyip olumlu özellik atfetmemize iki açıdan saldırıyorlar. Birinci gerekçeleri DP yönetici kadrolarının kimliği, sınıfsal durumları ve takip ettikleri iktisadi politikalardır. İkinci gerekçeleri ise bizim bu tür tanımlamalar yapmakla devleti sınıflarüstü sayan bir anlayış sergilediğimiz iddiasıdır. **Kitle** buna bir de "**anarşizm**" tesbiti ekliyor.

İlk iddiaya daha önce cevap vermiş olmamıza rağmen yeniden kısaca değinelim. **D.Türkiye**'de DP ile onu destekleyen halk hareketi hiçbir zaman özdeş gösterilmemiştir. DP'nin sözünü ettiğimiz halk tepkisinin harekete geçmesinin doğal biçimlenişi olarak ortaya çıkmadığını özenle vurguladık. DP, bu potansiyel tepkinin varlığını bilmekte ve onu kullanarak, aynı zamanda da mevcut düzenin temellerini koruyarak iktidara gelmeyi hesaplamaktadır. Bu konuda daha ayrıntılı açıklamaların yeri burası değil. **E.Sesi** ve **Kitle** eğer asgari bir dikkat ve dürüstlük göstermiş olsalardı, bizim analizlerimizde DP-AP ve CHP'den değil, süreç içinde sırasıyla bu partiler etrafında toplanan halk hareketinden sözettiğimizi "**tarihsel halk tepkisi**" dediğimiz şeyi DP-AP ve CHP'nin değil, bu halk hareketlerinin içerdiğini, bahsedilen partilerin ise bu tepkiyi bilen ve onu düzen sınırları içinde iktidara gelmek için kullanan kadrolar olduğunu daima belirttiğimizi görürlerdi.

"**Halkın devlete karşı tarihsel tepkisi**"nden sözetmemizin devleti toplumdan, sınıflardan soyutlayan Marksizm-dışı bir anlayışa tekabül ettiği eleştirisine gelince... Bunu söyleyebilmek içler acısı bir darkafalılığın ve bilgisizliğin muhteşem bir itirafıdır. Bu iddia darkafalılıktır çünkü biz sözkonusu halk tepkisinin açıklamasını yaptığımız her yerde bu tepkinin genel olarak devlete değil, **kendisini devletle özdeşleştirmiş bir elitler zümresine karşı** duyulan bir tepki olduğunu belirttik. Yeri geldiğinde bunları "**asker-sivil-bürokrat zümre**" vb. tanımlamalarla adlandırdık. Ve yine belirttik ki bu zümre, Türkiye toplumunun yüzyıllar öncesinden gelen siyasal tarihinde öne sürdüğümüz nitelikleriyle hep varolagelmiştir. TC'nin kuruluşunda öncü rolü oynayanlar da bu zümrenin devamıdırlar. Günümüzün Cuntacıları da öyledirler. Bunlar Türkiye toplumunun --daha öncesinde Osmanlı toplumunun-- kapitalizm-öncesi yapısında siyasal yönetim tekellerini sürdürebiliyorlardı. Ancak kapitalizmin gelişmesiyle, ülkenin ekonomik-toplumsal yapısında dönülmez değişimlerin başlayıp hızlanmasıyla birlikte bu konumlarını sürdüremez oldular. Toplumsal değişimin sonucu ortaya çıkan yeni siyasal güçlerin varlığında kah direnerek, kah geri çekilmeye mecbur olarak konumlarını olabildiğince korumaya çalıştılar. Ancak fırsatını bulduklarında kaybettiklerini yeniden ele geçirmeye çalışmaktan da geri durmadılar.

Biz **D.Türkiye**'de bu asker-sivil bürokrat zümreyi, burjuva devlette aynı işlevleri üstlenmiş bürokrasiden hayli farklı bir kategori olarak ele aldık. Bu zümrenin kendisine özgü bir siyasal anlayışa sahip olduğu noktası üzerinde özellikle durduk. Belirttik ki; bu zümre kendisini toplumun doğal yöneticisi, devletin ve devletin egemen olduğu "**memleket**" in hakiki sahibi sayan bir zihniyet taşımakta, dolayısıyla devleti kendisinin mülkü özdeşliği kabul etmekte, yeni çağdışı bir elitist anlayışı temsil etmektedirler.

Fakat, sözkonusu zümre, yalnızca belirttiğimiz iddialı siyasal anlayışları ile tanımlanabilecek bir bürokrat tabaka değildir. Kapitalizm-öncesi Osmanlı toplum-devlet düzeninin kendisine özgü yapısı içinde bu zümre, sıradan bir devlet görevlileri zümresi değil, en özet ifadeyle "**devlet biçiminde örgütlenmiş egemen sınıf**" tır. Kapitalizm-öncesi Osmanlı toplumunun "**egemen sınıf**" ı bunlardır. Dolayısıyla biz **D.Türkiye**'de halkın devlete karşı "**tarihsel tepki**" sinden söz ederken, halkın devlet biçiminde örgütlenmiş bir **egemen sınıfa karşı** tepkisinden sözetmiş oluyoruz.

Kafaları Marksizmin ekonomist-dogmatik yorumuyla fosilleşmiş olanlar için bu sözler çarpıcı gelebilir. "**Batı**" nın feodal toplum yapısından türetilmiş bir modeli esas alarak, buradaki gibi büyük toprak mülkiyetine sahip bir feodal sınıf arayanlar, Osmanlı toplumunda buna benzer bir sınıf bulamayacaklardır. Şüphesiz Osmanlı'nın "**yükseliş**" döneminin sona ermesiyle birlikte ülkenin o özgün miri toprak rejiminin "**bozulma**"ya başlaması sonucu bir çok yerde "**ayan**" vb isimler altında büyük toprakları mülk edinen kesimler görülmeye başlanmıştır. Bunları veya Kürdistan gibi özel statüyle merkezi devlete bağlı bölgelerdeki büyük toprak sahibi beyleri kanıt göstererek Osmanlı toplumunda tıpkı "**Batı**" daki gibi bir feodal sınıf olduğunu iddia etmek, inandırıcı gelebilir. Fakat bu kesimlerin Osmanlı merkezi devletinin asker-sivil bürokrat zümresi ile ilişkileri, devlet gücünün kullanımı ve genel siyasetin belirlenmesindeki katkı ve katılımları dikkate alındığında, onlara olsa olsa "**Batı**" feodal sınıfın gölgesi denilebileceği de görülür. Şüphesiz sözünü ettiğimiz asker-sivil bürokrat zümre de Batı feodal sınıfı gibi bir egemen sınıf değildir. Ama merkezi devlet aygıtının herşeye rağmen yaygın ve güçlü varlığında, toprak ve öteki üretim güçleri üzerindeki geniş devlet mülkiyeti dikkate alındığında sözünü ettiğimiz asker-sivil bürokrat zümrenin Osmanlı toplumunun yönetici seçkinleri, egemen sınıf fonksiyonunu üstlenmiş zümresi olduğunu söylemek gerçeği çok daha fazla yansıtır.

Osmanlı devletinin I.nci Dünya savaşı sonunda elde kalan mirası üzerine kurulan "**yeni**" T.C. devleti ana hatlarıyla bu zümrenin eseridir. Onlar bu devleti "**Cumhuriyet**" olarak nitelemişlerdir. Bunu derken tek gerekçeleri yüksek siyasal egemenliği tekelinde tutan ırsi padişahlık kurumunu lağvetmiş olmalarıdır. Fakat bu yapılmakla "**egemenlik**" kağıt üzerinde denildiği gibi "**kayıtsız şartsız milletin**" olmamıştır. Bu sloganı ciddiye alanların T.C. nin ilk yıllarında gösterdikleri muhalefeti ezen asker-sivil bürokrat zümre, çekirdek gücünü oluşturduğu CHP aracılığıyla çeyrek yüzyıl süren "**tek parti diktatörlüğü**" nü kurdu.

T.C devletinin "**yeni**" mekanizması, temel devlet politikaları, siyasal düzenin dokunulmaz ilkeleri bu diktatörlük süreci içinde oluşturulup pekiştirildi. Her devlet gibi egemenlik hakkının kullanım aygıtı olan bu devlet, oluşumunun yukarda değinilen özelliği nedeniyle asker-sivil bürokrat zümreye **genel egemenlik hakkı** üzerinde doğrudan ve dolaylı bir tasarruf gücü vermekteydi.

DEMOKRASİNİN "D"Sİ

Türkiye'deki siyasal düzenin, kilit noktası bu olgudur. Yani Türkiyede asker-sivil bürokrat zümrenin, özel olarak ordunun siyasal düzen içindeki rolünün gerçek içeriği, topluma ait olan genel egemenlik hakkını sınırlandırmış olmasında yatmaktadır. Bu şu demektir ki; bu ülkede herhangi bir siyasal güç, parti, toplumdan ne denli geniş bir destek almış olursa olsun, eğer uygulayacağı program "**Ordu**" nun sınırını çizdiği belli bir alanın dışına taşıyorsa, onun "**devletin ve memleketin sahibi**" olarak koyduğu dokunulmaz ilkelere ters düşüyorsa bunları uygulayamaz. Orduyla çatışmayı göze almaktan başka yolu yoktur. Bu sınırları ve ilkeleri tartışmak bile tabudur. Ordu, niteliği ne olursa olsun herhangi bir iktidarın bu ilkeleri savsaklayan, ihlaline karşı çıkmayan, ya da etkisiz kalan davranışlarının varlığında "**devletin tehlikede olduğu**" gerekçesiyle müdahalede bulunmaya yetkili sayar kendini. Türkiyedeki siyasal düzenin yazısız yasasıdır bu. "**Ordu**" nun "**devleti tehlikeye soktuğu**" nu iddia ettiği uygulamalar isterse toplumun büyük çoğunluğunca meşru sayılıyor olsun durum değişmez.

Asker-sivil bürokrat zümrenin çekirdek gücü olarak Ordunun "**devletin varlığı**"yla özdeşleştirdiği ilkeler, dokunulamaz kuralların başlıcaları şunlardır. Kürt halkı ve din konusunda Kemalist dikta döneminde tesbit edilmiş politikaların ve bunlara ilişkin yasa ve uygulamaların dokunulmazlığı, Komünizm yasağı, Ordunun rejim içindeki konumunu ve ayrıca bir kurum olarak iç düzenini değil tartışmaya açmanın, herhangi bir biçimde eleştirmenin bile tabu olması. Bunların dışında birçoğu sembolik ve ideolojik mahiyette olan bir dizi değiştirilemez yasa ve yazısız kural da vardır.

Bütün bu kurallar ve tabular çemberiinin, özellikle başlıcalarının hiçbir meşru temeli yoktur. Bir Cumhuriyet, veya demokrasi olduğu söylenen bir düzeni belirleyen kurallar olmasına rağmen, bunlar böylesi bir düzenin öbür tüm kuralları için aranan meşruiyetten muaftırlar. Çünkü ilk yürürlüğe sokuldukları dönemde olsun, daha sonra olsun hiç bir zaman toplumun herhangibir biçimde açık onayından geçmemişlerdir. Din ve Kürt halkının statüsü özellikle böyledir. Bunlarla ilgili değişmez ana devlet politikalarına gerekçe yapılan yasalar da ordunun tehdit edici dikkatinin ağırlığı hesap edilerek konulmuştur.

Öte yandan bütün bu yasaklamalar ve kurallar, hedef alındığı iddia edilen "**çağdaş uygarlığın**" ve ona ilişkin dünya ve toplum görüşünün de gereği değildir ve bu bazlarda da savunulmaları mümkün değildir. Eğer amaçlanan "**çağdaş**" burjuva toplumlar gibi bir Türkiye olsaydı burada pekala ulusal varlığı tanınmış bir Kürt ulusu olabilir, dini örgütlenme serbestçe yapılabilir ve bir Komünist Parti pekala bulunabilirdi.

Kemalistler onca sözünü ettikleri Batı toplumlarının bu yapıda olduklarını görmüyor değillerdir. Ama hedef bu değildir. Onlar bazı "**Sosyalist**" lerimizin pek sevdikleri bir "**toplum modeli**'nden sözederler: "**imtiyazsız, sınıfsız bir toplum**" dur bu. Kemalistlere yaltaklananlar veya onları "**yarı sosyalist**"ten de öte görenler, Kemalistlerin bu sözü ederken "**bizim yönettiğimiz**" diye bir ifadeyi de içlerinden ekledikl erini unutmak gafletini hep sürdürmüşlerdir. Oysa bu "**imtiyazsız kaynaşmış kitle**" sözü, Osmanlı'nın yöneten "**devletlu**" lar dışında toplumun tümünü ırk, din, zenginlik, fakirlik farkına bakmaksızın toptan "**reaya**" --yani sürü-- diye tanımlamasının yeni biçimlerinden başka bir şey değildir.

Kemalistlerin "**çağdaş uygarlık düzeyine erişmiş**" toplum derken nasıl bir modeli hayal ettikleri bellidir: Bu, zengin sanayicileri, tarım kapitalistleri, işçi ve köylüleri de olan ve ürettikleriyle herşeyden önce "**devlet**"**ine gereksindiği herşeyi sağlayıp onu güçlü kılan bir toplumdur. Ama tıpkı Osmanlı reayası gibi devletin**", "**devletlu**"ların önünde "**boy num kıldan ince**" diyen bir toplum olmalıdır. Kaderini "**büyüklerimiz en iyisini bilir**" diyerek bu devletlilere tabi kılan ve dolayısıyla "**devletin yüksek çıkarları**" na ilişkin siyasete karışmayacak bir toplumdur bu.

Kemalist diktatörlük döneminde burjuvazi böylesi bir toplum modeli öngörülerek "**devlet**" çe geliştirildi. Buna çalışıldı. Devlet fideliğinde yetiştirilen tahsislerle, ithal ikame politikalarıyla zenginleştirilip devletin "**sanayici kulları**" rolüne hazırlanan bu burjuvalar, kendilerinden beklenen sanayii oluşturamadılar; ama "**Batı**" daki burjuvalar gibi eski efendilerine "**hürriyet**" diye haykırıp "**asi**" de olmadılar. "**İktisadi ve siyasi liberalizm**" gibi taleplerle baş çekip nankörlük etmediler. Bu "**Batı**" hastalığına tutulmadılar. Türkiyede burjuvazi, emperyalizmin işbirlikçisi filan olduğu için değil, bizzat bu oluşumunun -- oluşturuluşunun da denebilir-- özelliği nedeniyle "**demokrasi**" davasını güdecek bir sınıf olamadı.

"**Cumhuriyetin aydın kuşakları**" da bir "**demokrasi bilinci**" nden yoksundular. Uzun yıllar hemen yalnızca bürokrasiye taze kadrolar sağlamaktan öte bir iş görmeyen okullarda yetişmişlerdi. Bu "**aydın**" lar --bürokrat veya bürokrat namzetleri-- zaten "**Cumhuriyetin kendilerine emanet edildiği**" ideolojisiyle başlamışlardı. Çok büyük çoğunluğu ile hangi safı tutacakları belliydi.

O yüzdendir ki 1945 yılında CHP diktası "**demokrasiye geçiş**" kararını ilan ettiğinde, ne artık palazlanmış burjuvazi sözcülerinden ne ülkenin aydın kesiminden ne de aynı oyuna katılan dönemin sosyalist particiklerinden bu "**geçiş**" te "**demokrasi**"yi peşinen sakatlayan birşeyler olduğuna dair bir itiraz yükseldi.

Oysa bu sakatlık dönemin önde gelen politik kadroları ve sözcüleri tarafından bilinmez değildi. Herşeyden önce Kemalist diktatörlüğün aygıtı olarak kurulmuş devlet aygıtı ve bunun diktatörlüğün özgül amaçlarına uydurulmuş iç kuralları aynen kalıyordu. "**Geçiş**" bu aygıtı olduğu gibi "**demokrasi**" ye monte etmek gibi bir önşartın varlığında yapılıyordu. Bu aygıt, aynı zamanda Kemalizmin tabu kural ve politikalarıyla kendini özdeşlemiş asker-bürokrat zümrenin işgalinde idi. Geçerli anayasaya göre toplumun kayıtsız-şartsız egemenlik hakkını, onun adına kullanacak meclis, büyük çoğunluğu ile istese bile bu ana kuralları tartışamaz ve değiştiremezdi.

DP.nin etrafında, 1946'nının o ünlü "**yeter söz milletindir**" sloganıyla toplanan yığınların bilincinde "**demokrasi**" kavramı belki çok bulanıktı. Ama onlar "**demokrasi**" nin herşeyden önce "**söz**"ün millette olduğu gibi bir düzen olduğunu, başlangıcın, olmazsa olmaz ana kaidenin bu olduğunu bildiler.

Bu slogan yıllarca dillerden düşmedi. DP'nin iktidar yıllarında bile seçim meydanlarını dolduran halk yığınları "**söz milletindir**" diye bağırmaya devam ettiler. Oylarıyla CHP'yi iktidardan düşürüp DP'yi yıllar sürecek bir iktidara geçiren o insanların, bütün bunlara rağmen o slogana sarılmaları, "**demokrasi**" nin temel şartının henüz sağlanmış olmadığının sessiz bilincinde olmak değilmidir?

Şüphesiz bu slogan asırların biriktirdiği tepkiyi yansıtıyorsa da, sadece bunu söylemekle yetinmek, burada durmak tavrı da o tepkiyi örten asırların ürküntüsünün ifadesi demekti.

Halk, bu tepkiyi tatmin etmeyi ve ürküntüsünü hafifletmeyi iktidara getirdiği partiden bekliyordu. Yüzyılların "**kurtarıcı**" ideolojisiyle şartlanmış yığınların kendi eylemliliklerine değil "**kurtarıcı**" ların eylemlerine bel bağlaması doğaldı.

DP. iktidarı bu beklentiyi elbette biliyordu. Fakat "**demokrasi**" ye muvazaalı geçişte CHP'yle anlaşmış bir parti olarak ancak bir takım jestler yapabilirdi. Özalp'te 33 kişiyi kurşuna dizdirmiş Org. Muğla'nın hapsedilmesi, subayların hizmetini gören emirerlerinin kaldırılması. vb.

SORUN VE HEDEF

Türkiye, "**demokrasi deneyi**" nin kırk yılı boyunca üç defa askeri darbeyle karşılaştı. Bunların sonuncusu ve en ağırı olan 1980 darbesi ile Ordu, Kemalist diktatörlükten bu yana ülkenin siyasi düzeninde yapılmış en kapsamlı operasyonla kendine layık bir rejim kurdu. Bu rejimin özelliği yalnızca demokratik hak ve özgürlükleri hiçe indirmiş olması değildir. Bundan da öte demokrasinin en temel gereği ve ilkesi olan genel egemenlik hakkının topluma ait olması koşulu, açıkça hiçe sayılmıştır. Çünkü bu rejimde iktidara gelebilecek siyasi hareketler yelpazesinin alabildiğine daraltılmasıyla da yetinilmemiş, seçimle gelmiş meclis ve parti iktidarlarının yetkilerine de sınırlar konulmuştur.

Böylece seçimle gelen, yani topluma ait egemenlik hakkını onun adına kullanmaya yetkili kılınan temsilcilerin oluşturduğu meclis ve siyasi parti hükümetlerinin dışında ve üzerinde onları kuşatan bir kurumsal zincir çekilmiştir. Seçime tabi olmayan bürokratik mekanizmalarla, atamalarla oluşturulan bu organlar, genel egemenlik hakkını kullanan meclis ve hükümetin yetki alnlarını sınırlamaktadır. Bunun yanısıra sivil toplumun seçimle işleyen tüm örgütlenmeleri --mahalli idareler, sendikalar, dernekler, vb.-- üzerinde de güçlü denetim, müdahale yetkileriyle donatılmışlardır.

Bütün bir sistem belli siyasal hareketlerin iktidar olmasına veya belli siyasal görüşlere sahip kişilerin örgütlenmesine karşı alınmış tedbirler olmanın çok ötesindedir. Her ne kadar en fazla söylenen gerekçe böyleyse de; aslında bu sistem, toplumu aşağılamanın, kim ve hangi eğilimde olurlarsa olsunlar toplumdan onay almış kadrolara güvensizliğin ifadesidir. Bu, belli bir --mevcut-- toplum düzenini korumayı değil, "**devleti koruma**"yı, yani kendini devletle özdeşlemiş geleneksel asker-sivil-bürokrat zümrenin siyasal konum ve gücünü pekiştirmeyi hedefleyen bir rejimdir.

E.Sesi ve **Kitle** gibi eleştiricilerimiz ise 1982 Anayasası ile kurulan bu rejimi "**tekelci**" veya "**komprador burjuvazi**" vb.lere maletmelerinden başka asıl olarak bizim bu konu üzerinde böyle uzun boylu durmamızı anlamsız bulurlar. Onlara göre diye-

Avrupa Konseyi'nde Türk heyetini grevciler kurtardı

Geçen ayın iç politik tartışmalarında en önemli konulardan biri de 30 Ocak'ta ki Avrupa Konseyi toplantısıydı.

İş politik tartışmalar diyoruz,çünkü Özal'ın, Konseydeki Türkiye aleyhtan havaya ve Konseyin Danışma Meclisi dönem Başkanı Ahrens'in Ankara'ya gelerek Türkiye'nin Mayıs'taki top lantıya katılmasının daha uygun olacağı ricalarına rağmen Konsey'in Ocak toplantısına katılınacağını dayatması mahalli seçimler süresinde, başarılı ve Avrupa'ya postasını atan bir hükümet imajını yaratma gibi içteki politik hesaplarından ileri geliyordu.

Avrupa Konseyi, 6 Kasım seçimlerinden önce, **"bu seçimlerin sonucunda oluşacak parlamentonun Türk halkını demokratik anlamda temsil edemeyeceği ve bu nedenle Türk parlamenterlerine kendi içlerinde yer vermeyeceklerini"** kararlaştırıyorlardı.

Ancak 6 Kasım seçimlerinin sonuçları beklendiği gibi MDP'nin iktidara gelmesiyle sonuçlanmayınca Kon seyde de bir yumuşama havası esmişti.

Ama buna rağmen Avrupa Konseyindeki sosyalist grup alınan kararda direniyordu. Ve bu nedenle Avrupa Konseyinin gerek muhafazakar ge rekse sosyalist üyelerindeki genel hava; 25 Mart mahalli seçimlerini beklemek ve ancak Konseyin Mayıs ayındaki toplantısına Türk parlamenterlerini kabul etmek şeklinde oluşuyordu.

Bunun için de Avrupa Konseyi Danışma Meclisi dönem başkanı Ahrens, Türk Hükümetini Mayıstaki toplantıya katılması için ikna etmek maksadıyla Ankara'ya gönderilmişti.

Ama Ahrens, Ankara'yı ikna edememişti.

Özal, Konseyin Ocaktaki toplantısına katılmakta kararlıydı, ayrıca da toplantıdaki sonucun Türkiye aleyhine çıkması halinde Türkiyenin Avrupa Konseyinden çekilebileceği tehdidini savuruyordu.

KONSEY TOPLANTISI VE İTİRAZLAR

30 Ocak günü ANAP, HP ve MDP'den oluşan Türk parlamentosu grubu salonda yerlerini alıyorlardı. Ancak, beklendiği gibi Avrupa Konseyi Assamblesi'nde Türk parlamenterlerinin yetki belgelerine itiraz edildi.

Danimarkalı Sosyal Demokrat milletvekili Budtz, Türk parlamenterlerinin **"Türk halkını temsil etmekten uzak olduklarını, çünkü 6 Kasım seçimlerinin klasik batı demokrasisi ölçülerinin dışında cereyan ettiğini, iki siyasal partinin seçimlere katılmadıklarını ve dolayısıyla seçimlerdeki anti-demokratik niteliğin bir gösterge oluşturduğunu"** söyleyerek Türk parlamenterlerinin Avrupa Konseyi toplantısına katıl mamaları gerektiğini öner sürerek, yetki belgelerinin iptalini istedi.

Bunu üzerine toplanan tüzük komisyonu yapılan itirazın siyasi olduğu gerekçesiyle konunun Konseyin Genel Kurulu tarafından sonuçlandırılması kararına vardı. Bu karar oylanarak kabul edildi.

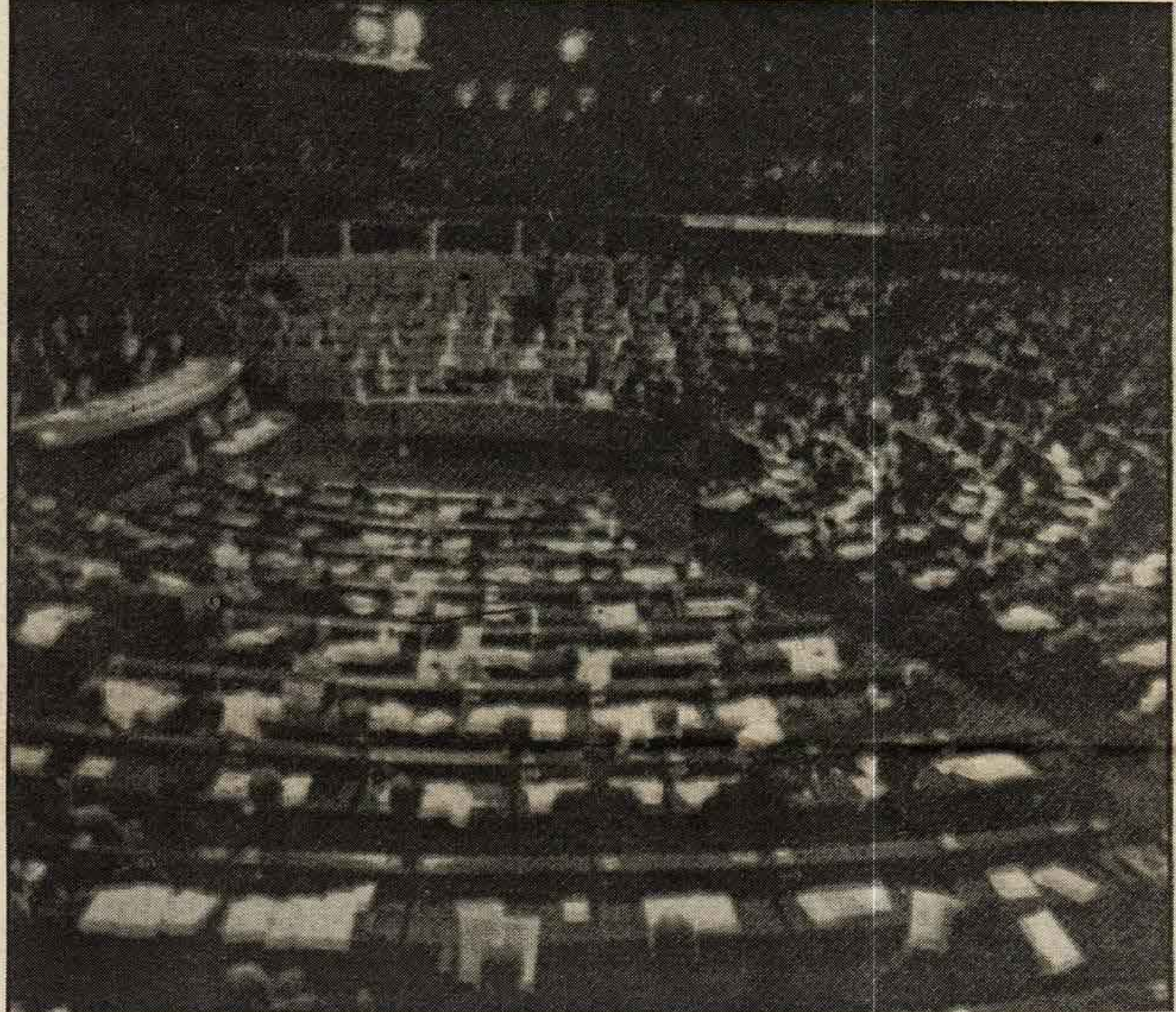
Böylece Konseyde, Türkiyenin Konseyden çıkartılmaması eğilimi ağırlık kazandı ve Türkiye lehine bir yumuşama havası doğmuştu. Ancak, daha sonra sosyalistler olsun muhafaza karlar olsun Danışma Meclisi'nde yapılacak bir oylamadan nasıl bir sonuç çıkacağını kestiremez hale geldiler.

Bu nedenle aralarında ilginç bir koalisyon oluşturarak Türkiye tartışmalarının (gerek yetki belgeleri sorunu, gerekse Yunanlı milletvekillerinin verdiği önergeyle kabul edilen Kıbrıs sorunu tartışması gibi) Mayıs ayına ertelenmesi doğrultusunda Kulis yapmaya başladılar. Bu kulis sonunda Kıbrıs konusunu görüşmeden vazgeçildi. Derken Türk parlamenterlerini kurtaran tercümanlar grevi başladı ve Avrupa Konseyi toplantısı doğal olarakta Türkiye sorunu Mayıs ayındaki toplantıya kaldı.

TÜRKİYEDEKİ TARTIŞMALAR

Ancak Avrupa Konseyi tartışmaları Türkiye'de sürdü. Özal, her zaman ve her türlü sorunda olduğu gibi sansasyonel bir biçimde Türk parlamenterlerinin Avrupa Konseyi'nin Ocak toplantısına katılması kararının ne kadar doğru olduğunu Konsey toplantısında başarı sağlandığı havasını yaymaya çalışırken çeşitli çevreler ise Ocak toplantısına katılma kararının anlamsız olduğunu, bu kararın Türkiye'yi çok kötü bir duruma düşürebileceğini söylüyorlardı. Örneğin Yankı'da Avrupa Konseyi eski daimi baş delegesi emekli büyük elçi Semih Günver, **"Başkan Ahrens'in Ankara'da yaptığı tekliflerin reddedilmesiyle Strasbourg'ta çetin bir mücadelenin içine düşüleceği peşinen bilinmekteydi"** diyerek Türk heyetini tercümanlar grevinin kurtardığını söylüyordu. Semih Günver devamla **"şurasını kaydetmek gerekir ki, öteden beri Avrupa Konseyi içinde Türkiye'yi en çok seven, Türklerle en iyi ilişkileri sürdüren, daima tercü manlar olmuştur."** diyordu.

Sonuç olarak tercümanlar grevi Özal'ın **"Rusya seferi"**nden olduğu gibi **"Avrupa seferi"**nden de fiyaskoyla dönüşünü engelleyen bir rol oynadı. Grevcilere düşman Özal grevciler sayesinde kurtuldu.

Avrupa Konseyi'nin bir toplantısından görüntü.

lim ki bu rejimin kurulmasında asker-sivil bürokrat zümrenin belirleyici rolü var. Öyle sayalım. Ama örneğin 1980 ilkbaharında Demirel AP'si de Anayasa değişiklikleriyle tıpkı bunun gibi baskıcı bir rejim kurmayı amaçlamamış mıydı? Her ikisi de **"demokratik hak ve özgürlükleri"** fiilen kullanılamaz hale getirmeyi amaçlamıyorlar mıydı? 1982 Anayasası ile Demirel'in Anayasası aynı kapıya çıkıyorsa, neden ordu ön plana çıkarılıyor, onun empoze ettiği iddia edilen rejime yükleniliyor?

Açıklayalım.

Farzedelim ki Demirel çok daha baskıcı, **"demokratik hak ve özgürlükler"**i çok daha kısıtlayan bir rejim tasarlıyordu. Fakat Demirelin tasarısındaki yapı ile 1982 Anayasası ile kurulan yapı farklıdır. Demirel, siyasal partilerin veya parti bloklarının göstereceği adaylar arasında yapılacak bir genel seçimle işbaşına geçecek bir Cumhurbaşkanını öngörüyor ve ona çok geniş yetkiler tanıyordu.

Yine farzedelim ki Demirelin isteği gerçekleşmiş, tam 12 Eylül günü bu seçilmiş Cumhurbaşkanının aldığı bir dizi tedbirle 12 Eylül diktasının tüm bastırma operasyonları aynen tekrarlanmış ve sonuçta biz şimdi oturmuş ve ne yapacağımızı tartışıyoruz.

Eğer durum böyle olsaydı biz **D.Türkiye**'de **Kitle** ve **E.Sesi**'nin pek öfkelendikleri **"sosyalist demokrasi"** tezlerimizi değil, onlar gibi demokratik hak ve özgürlükler için mücadeleye ilişkin tezlerimizi öne sürerdik. **E.Sesi** ve bilhassa **Kitle**'nin iddia ettiği gibi bunun nedeni, o durumda bir burjuva muhalefet olmayacağı değildir. Bir burjuva muhalefet, örneğin bir CHP olsaydı ve demokratik hak ve özgürlükleri savunarak muhalefet yapsaydı bile biz **D.Türkiye** olarak öncelikle demokratik hak ve özgürlükler için mücadele derdik.

Ama bugün, 1982 Anayasası ile kurulan siyasal düzenin karşısında diyoruz ki, bugün önümüze hangi demokratik hak ve özgürlükler için ve nasıl mücadele etmeliyiz gibi bir sorunu değil, doğrudan doğruya demokrasi sorununu koymalıyız; Türkiye toplumuna, geniş halk kitlelerine sosyalist demokrasi perspektifini göstermeliyiz. 40 yıla yakın süredir yaşanan **"demokrasi deneyi"**ni bu gözle değerlendirmeliyiz. Türkiye toplumunu bugüne getiren süreçte o hedefe doğru ilerlemeyi mümkün kılabilecek potansiyelleri, dinamikleri görebilmeliyiz.

Kitle ve **E.Sesi**, Demirelin tasarısı ile 1982 Anayasasının siyasal düzeni arasında nasıl bir fark görüp de iki ayrı yol önerdiğimizi herhalde anlamamıştır. Eğer Marksizmin ekonomist-doğmatik yorumuyla zihinleri bulanmış ve kalıplaşmış olmasaydı, eğer zahmet edip de siyasal kavramlar ve özel olarak demokrasi konusunda biraz derinliğine düşünebilmiş olsalardı bunca söze bile gerek olmazdı. Çünkü, bizim bu iki durum arasında gördüğümüz fark, öyle zor kavranabilir bir şey değildir. Nitekim **Kitle** ve **E.Sesi**'nin bilinç düzeyi ve sağduyusuna burun kıvırdıkları Türkiye halkı davranışlarıyla bu farkın bilincinde olduğunu kanıtlamıştır.

Biz yine de anlatalım.

Eğer Demirelin tasarısında olduğu gibi halkın oyuyla seçilecek ve yine halkın oyuyla görevini devredecek bir Cumhurbaşkanının --dolayısıyla onu aday gösteren siyasi parti ve partiler blokunun-- geniş yetkilerle donatıldığı ve böylece ordu dahil devletin tüm yürütme aygıtını en etkin biçimde kullanabileceği bir rejim kurulmuş olsaydı; bunun anlamı; topluma ait egemenlik hakkının önemli bölümünün --yürütme ve yasama erkinin-- onun adına, onun tarafından seçilmiş bir kadro eliyle kullanılması olurdu.

Oysa, daha önce de kısmen açıklamaya çalıştığımız gibi 1982 Anayasasıyla kurulan yapı için aynı şey söylenemez. 1982 Anayasasının ordu başta olmak üzere bürokratik düzenlemelere tanıdığı siyasal işlev ve yetkiler, topluma ait egemenlik hakkının açıkça hiçe sayılmasıdır. Egemenlik hakkının toplum veya onun temsilcileri tarafından denetlenemeyen birtakım güçlerce gasbedilmesidir.

Demirelin tasarısında da iktidar, pekala yoğun bir baskı uygulayabilir, demokratik hak ve özgürlükleri kullanılamaz hale sokabilir. Ama bunu yapan iktidar toplumdan aldığım yetkiyi kullanıyorum, o yetkiyle yasa çıkarıyorum diyebilir. Bunu diyebildiği için kimsenin laf etmeye hakkı kalmaz demek istemiyoruz elbette. Açıklamaya çalıştığımız nokta, 1982 Anayasasının böylesi bir meşruiyet iddiasında bulunamayacak kurumlarla dolu bir yapı kurmasıdır.

Demokrasinin asgari şartı, toplumun egemenlik hakkının ancak toplum ya da onun doğrudan temsilcileri tarafından kullanılması, kullanım sınırlarının onlar tarafından belirlenmesidir. 1982 Anayasası ile kurulan rejim herşeyden önce bu asgari ve temel şartın ağır biçimde ihlal edilmiş olması niteliğiyle karşımızdadır.

Türkiye'nin kırk yıllık demokrasi deneyiyle ilgili kısa hatırlatmalarımızda da belirttiğimiz üzre bu **"ihlal"**i yapan faktör, başlangıçtan beri söz konusuydu. Dolayısıyla Türkiye asgari ve temel şartı gerçekleşmiş bir demokrasiyi hiçbir zaman yaşamadı. Türkiye'de demokrasinin sorunu, demokratik hak ve özürlüklerin hep kısıtlı oluşundan da önce burada idi. Bu ülkede kırk yıl, kendini **"memleketin ve devletin gerçek sahibi"** gören bir zümrenin koyduğu ve kolladığı kurallar çemberi içinde bir **"demokrasi oyunu"** oynandı. Ve kırk yıl, Türkiye toplumunun oyunu alarak iktidara gelmiş burjuva partiler bu oyunun sakatlığına göz yumdular. Oysa onlar, öncelikle oy gücüyle iktidar olmuş partiler, toplumun demokrasiyi sakatlayan o zümreye duyduğu derin tepkiyle kendilerine oy verdiğini biliyorlar, topluma iktidar olurlarsa o zümreden kurtulacakları, onları etkisizleştirecekleri imajını veriyorlardı.

Türkiye toplumu kırk yıl bu **"kurtarıcı"**larından medet umdu. Onların arada bir yapmayı ihmal etmedikleri jestlerden ümide kapıldı.

Ama vardığı nokta 12 Eylül durumudur.

* * *

Türkiye toplumu, kırk yıla varan demokrasi deneyinin hiçbir anında bugünkü kadar demokrasinin uzağına itilmiş hissetmedi kendini. Gerek 1982 Anayasa oylamasında, gerek 1983 seçimlerindeki durgunluğu, katılım isteksizliği bunu yansıtıyordu. O, hem egemenlik hakkının fiilen gasbedildiği bir güdümlü demokrasi komedisinin oyuncağı olmaktan geri durmaya çalışıyor; bir yandan da yaşadığı ve başkasını düşünemediği **"demokrasi"**nin Türkiyedeki daha darbe öncesinde görülen çöküş ve tıkanışını aklına getiriyor. Bunun etkisiyledir ki o, şimdi, Cuntaya ve kurduğu düzene karşı duyduğu tüm tepkiye rağmen kararlı ve güvenli biçimde **"demokrasi"** diyemiyor. **"Söz"**ün millette olmasını, yani egemenlik hakkının kayıtsız şartsız toplumda olmasını istiyor, bundan da vazgeçmiş değildir. Ama bunu tamı tamına gerçekleştirecek bir düzenin nasıl olabileceği, bugünden oraya nasıl gidileceği noktasına gelince susup baş eğiyor. Çünkü o, egemenliğin topluma ait olduğu, toplumun kendi kendini yönetmesi demek olan **"demokrasi"**yi, bilebildiği tek biçimde **"temsili demokrasi"** biçimiyle düşünüyor ve onun Türkiye koşullarındaki çöküş ve tıkanışını yaşamış olduğundan, kendini alternatifsiz hissediyor.

Bugün bu durumdaki bir topluma, geniş halk kitlelerine yitirdiğimiz demokratik hak ve özgürlükleri yeniden elde etme çağrısında bulunmak, **"geçmişe dönelim"** demek gibi birşeydir.

Ama sosyalistler eğer o misyonu yerine getirebilme sorumluluğunu, o gücü gösterebilirlerse Sosyalist Demokrasi perspektifinin bu Türkiye toplumunda şevkle harekete geçirebileceği pek çok şey vardır.

Bunu görebilmek için Türkiye toplumunun genel manzarasına bakmak, olgular arasındaki ilişkiyi araştırmaya çalışmak yeter. Ozaman görülebilecektir ki toplumsal hayatımızın bütün alanlarında görülen çarpıklıkların, her düzeyde hissedilen bunalımların üzerinde, asırlardır yıkılamamış bir devlet anlayışının, onun uygulamalarının dolaylı veya dolaysız damgası vardır.

O nedenledir ki gelinen nokta verilecek demokrasi mücadelesi yalnızca mevcut siyasal düzeni parçalamakla, ona güç ve ruh veren zümrenin belini kırmakla yetinemeyecek, bu süreci Türkiye toplumu için gerçek bir rönesans haline dönüştürmek zorunluluğu da duyacaktır.

Sosyalist demokrasi, bu kapsamda bir zorunluluğun yegane adıdır.

Türkiye devrimi ve Sivil toplum

AyferSÜHEYLA

Okuyucumuzun yazısından bir bölümü, yazının bütünlüğünü bozmadığını da dikkate alarak, yer darlığı nedeniyle çıkarttık.

Demokrat Türkiye'de bir süredir devam eden tartışma tozu dumana katarak sürüp gidiyor. Bu tartışmaları dışarıdan izleyen birinin ortalığın tozunda dumanında herkesin birbirine marksizm dışı gibi sıfatlar yakıştırıp karşısındakinin tek doğru olarak kendisini gördüğünü, aslında tek doğrunun(marksizmi en doğru kavradığını iddia ettiğinden olsa gerek) karşısındakinin değil kendisinin olduğunu iddia ettiği muharebe meydanında, marksizmin içinde ve dışında olanları ayırdetmeye pek olanağı yok gibi görünüyor. Hemen belirtmek gerekirki, benim burada eleştirmek istediğim D.T. tarafından son aylarda savunulmaya ve altı çizilmeye çalışılan anlayış değil. Fakat karşısındakinin **"mutlak gerçeği temsil eden Marksizm-Leninizm'e sadece kendilerinin sahip"** olduğunu varsayan anlayışı eleştirirken, tartışmaya olumlu bir dille yaklaşan ve D.T.nin analizinde belli bir olgunun altının çizilmesine, gerçekliğin yanlış bir düzeyde kavranıldığını söyleyip itiraz etmeye çalışan A.Şeref'in yazısı içinde **"marksizm dışı"** ,burjuva tarih anlayışıyla yazılmış diye yaftalar yapıştırılması eleştirmek istediğim. Yoksa örneğin **"Eleştirilere Cevap 1"** de eleştirilen Emeğin Sesi'nin atalarının yaptığı gibi her çizgi değişikliğinde **"artık Marksizm-Leninizm'i en iyi kendilerinin kavradığını ve bu yüzden artık en proleter devrimcilerin yine kendileri oldukları"** şeklinde defalarca tekrarlanan parodideki hüsniyetsizlikle araya çizgi çekmek zorlaşır.

İşte bu kargaşada tarafların birer ucundan tutup çekiştirerek tartışma nın odak noktası haline getirdikleri **"geleneksel devletçi anlayış-halkın tarihsel tepkisi"** tesbitinin tartışılması, bu tesbitin getirmesi gereken önermelerin tartışılmasını gözardı etmekte ve bu önemli nokta bulanıklaşmaktadır.

Şimdiye kadar okuduğum yazılardan anladığım kadarıyla, sözü geçen analizin en önemli çıkarsaması, tarihsel olayları varolan basmakalıp dogmatik kavramlarla açıklamaya çalışarak, bizim irademiz dışında sürüp giden toplumsal mücadele sahnesinde yer alınamayacağı, bir an önce gelişim yönünün daha canlı düşünme tarzları geliştirerek doğru olarak kavranması ve toplumsal mücadele sürecine devrimciler olarak müdahale edilebilmesi gerekliliğidir. Devrimcilerin ne yapması gerektiğini tartışmaya ve önermelerde bulunmayan bir analiz, olayları salt akademik bir merakla açıklayıp fikir cimnastiği yapmaktan öteye gidemez. Yani D.T.nin **"elitçi anlayış-tarihsel tepki"** analizi salt bir takım olguları açıklamaktan öteye gitmiyorsa bu eleştirilmelidir. Fakat bu tespit yanında ne yapılması gerektiği konusunda tartışmaları da getiriyorsa, tartışmaların ağırlık noktası bu yöne kaydırılmalıdır.

Nitekim D.Türkiye'nin Eylül sayısındaki değerlendirme salt bu tespiti yapmakla kalmıyor, daha önemlisi gelişmelerin nedenlerini analiz ederken, toplumdaki alternatifsizliğin altını çiziyor ve sosyalist bir alternatif yaratabilmenin koşullarını tartışmaya çalışıyordu. Geleneksel devletçi anlayışla toplum arasında özellikle seçimler bağlamında demokrasi eksenınde, ama sadece burjuva(düzeniçi) partilerin katıldığı bir platformda süren mücadeleye müdahale edebilmenin koşulunun, devrimcilerin demokrasi konusunda yeni ve inanılır bir kimlikle ortaya çıkarak bu tarihsel tepkiyi örgütlemek durumunda oldukları ve devrimcilerin tartışmanın sürdüğü biçimiyle burjuva partilerinin yaptığı gibi salt siyasi iktidarın biçimine yönelik değil, sosyalist bir demokrasi anlayışının gereği olarak toplumsal yaşamın bütün alanlarına yönelik bir çalışma anlayışına sahip olmaları gerektiği söylenerek teorik bir çerçeve sunuluyordu yazıda. Ben de bu sunulan teorik çerçevenin doğruluğundan yola çıkarak bu önermenin Türkiye'deki pratik açısından ne anlama geldiğini bu tartışmalar ve D.Türkiye'de yayınlanan diğer yazılar dolayısıyla oluşmaya başlayan henüz başlangıç aşamasındaki kavram ve analizlerle tartışmaya çalışacağım.

D.Türkiye'de bu tartışmalardan bağımsız olarak Türkiye Sosyalist Hareketi için yeni olan bir kavramın açıklanmasını da içeren birkaç yazı yayınlandı. Büyük İtalyan komünisti Antonio Gramsci ve onun sosyalist litaratüre tanıştırdığı sivil toplum kavramı üzerine yayınlanan yazıları kastediyorum.

Bilindiği gibi toplumsal yapıdaki düzeylerden birini tanımlamak için kullanılan sivil toplum, gelişme dönemini yaşayan Türkiye Sosyalist Hareketi tarafından kullanılmadı hiçbir zaman. Herşeyde alt yapının üst yapıyı belirlediği (ekonominin toplumsal yaşamı ve sınıf mücadelesini) ekonomist bakış açısına sahip hareketlerin, daha değişik bir dünya görüşüne ait olan kavramlara rağbet etmeyeceği açıktır. (Ekonomistlik, toplumu genel olarak altyapı-üstyapı analizinde açıklayan Marx'ın değil, bu açıklamayı kendi mekanik mantıklarıyla kavrayanların günahıdır.)

Ne var ki, bugün Türkiye'deki sınıf mücadelesinin içinde bulunduğu yeni dönemin koşullarında demokratik sosyalist bir alternatif yaratılması sorununu tartışırken toplumsal yapıdaki belli bir düzeyi soyutlamada kullanılan sivil toplum kavramını tartışmanın içine çekmek, bize sözkonusu alternatifin yaratılmasını daha somut önermelere dönüştürecek bakış açısını sağlayacaktır.

SİVİL TOPLUM NEDİR?

Gramsci'de sivil toplum'un ne anlama geldiği genel hatlarıyla D.T.nin Ekim sayısında yayınlanan aynı konudaki bir yazıda açıklandı.

Ben ise bu kavramı bu tartışma bağlamında toplumsal yapılanmanın belli bir düzeyinin soyutlanması olarak kullanacağım. Bu anlamda benim kullandığım sivil toplum kavramı, toplumsal yaşamın devlet tarafından örgütlenmeyen, aksine toplumun devletten bağımsız olarak kendi özgür iradeleriyle yarattıkları, oluşmuş bulunan bütün düzeylerini içerir.(sanat, bilim, ekonomi, hukuk, din, basın, kültür gibi.)

Devletten bağımsız derken kastedilen devletle hiçbir ilişkisinin olmaması değil, doğrudan devlet örgütlenmesi olmamalarıdır. Devletle olan ilişkileri devlet yönetim biçimlerinin niteliğine göre değişir. Zaten devlet ve yönetim biçimlerinin karakterini belirleyen etkenlerden biriside sivil toplumun varlığı-yokluğu ve devletle olan ilişkisidir.

Burjuvazi, iktidarın zora dayalı biçimlerde ikame edilmediği burjuva demokratik devlet biçimlerinde hegemonyasını daha çok etkin olduğu yada kendisinin örgütlediği sivil toplum aracılığıyla yürütür.(ideolojik kanallardan) Bunun diğer bir anlamıda kendi iktidarı için toplumun diğer sınıflarından onay almasıdır, Yalnız burada hataya düşülmemesi gereken önemli bir nokta, sivil toplumun varlığının burjuva demokratik devlet biçimleriyle koşullandırılması gerektiğidir. Diğer bir deyişle devletten bağımsız ideolojik-kültürel-örgütsel düzeylerin varolabilmesi salt burjuva demokrasilerinde mümkündür denilemez.

Biraz sonra sivil toplumun çeşitli devlet biçimleriyle ilişkisini tartışırken bu iki olgunun neden birbirine karıştırılmaması gerektiği daha açık olarak ortaya çıkacaktır.

Geçerken üzerinde durulması gereken önemli bir noktada şudur: Burjuvazi, kendisine devletin dışında da üzerinde duracağı bir temel yaratan sivil toplumun gelişmiş olduğu bati toplumlarında zaman zaman egemen sınıf olarak kendisini devletten çektiği halde, bu onun hegemonyasının kırılması anlamına gelmemiştir. Böyle bir durum sivil toplumun çok zayıf olduğu doğu toplumlarında burjuvazinin iktidarının sonu anlamına gelirdi. Örneğin bu olguyu Rusya koşullarında iyi değerlendiren Lenin, Rus devriminin önündeki temel sorunun devlet olduğunu defalarca vurgulamıştır. Gerçi sivil toplumun yokluğu olgusu, devrimden sonra hegemonyanın yine devlet eliyle kurulmasını getirmiş bütün iktidar gücünü elinde toplayan devlet çok kısa sürede despotik bir karaktere bürünebilmiştir. Bu soruna biraz ilerdeki satırlarda bir daha dönmeye çalışacağım.

ÇEŞİTLİ YÖNETİM BİÇİMLERİ VE SİVİL TOPLUM

Sivil Toplum en olgun biçimine kapitalizmin gelişme aşamasındaki **"lasse-fair"**(1) devletinde ulaşır. Kapitalizmin bu aşamasında devlet toplumun fonksiyon gösterebilmesi için en gerekli işlevleri yerine getirmekten başka hiçbirşeye karışmıyor, toplum diğer işlevlerin yerine getirilmesini kendisi örgütlüyordu. Böylesi koşullarda ekonomiyi örgütleme görevini üzerine alan burjuvazinin örneğin İngiltere'de işçi sınıfına neler çektirdiği bilinen bir gerçek.

Kapitalizm tekelci özellik kazandığı sürece devletin ekonomiye müdahalesinin arttığını görüyoruz. Devlet artık toplumsal yaşamın belli bölümlerini örgütleme görevini üzerine alıyor. Fakat bu sivil toplumun yok olması anlamına gelmiyor ve varolan sınıflar devlet üzerindeki etkilerini arttırmak için sivil toplumu kullanıyorlar.

Faşist rejimlerde ise en önemli özellik olarak sivil toplumun yokolması olayına tanık oluyoruz. Yani faşist rejimlerde hayatın bütün alanlarında devlet tarafından örgütlenip kontrol ediliyor. Bunun temel nedeni ise faşizmin kitleleri örgütleyerek, yani büyük bir kitle desteğine dayanarak iktidara gelmesi.

Aynı özellikleri gösteren diğer bir toplumsal yapıda doğu bloğu (**"sosyalist"**)ülkeleri. Bu tür toplumsal yapılarda da devlet ve toplum içiçe. Yaşamın bütün düzeyleri, ideolojik-kültürel-sanatsal, dinsel vb., devlet kontrolü altında. Kuşkusuz bunun anlamı faşist toplumla bu tür toplumları özdeşleştirmek değildir. Tartışılan nokta, devlet toplum ilişkisi, bu ilişkide sivil toplumun yeri ve bu ilişkilerin yönetimin karakteriyle ilişkisi (baskıcı ya da demokratik). Bu verilerin iki örnekte de ortak olan sivil toplum yokluğu ve devletin despotik yapısı.

Bu konuda diğer bir örnekte, iktidarın sınıfsal karakteri diğer iki toplumunkinden daha farklı olmasına rağmen sivil toplum-devlet ilişkisinin yönetim biçimiyle ilgisini göstermesi bakımından, İran. İran'da da bugün diğer birçok geri bıraktırılmış doğu ülkesinde olduğu gibi sivil toplum oldukça zayıf. Dinsel temellere göre örgütlenmiş devlet tüm toplumsal yaşamı kontrol etme çabasında. Aynı din, şah rejimi döneminde bu rejimin batıcı karakterinden dolayı en güçlü sivil toplum öğesi ve şaha karşı verilen mücadelenin geliştirilip örgütlendiği odak noktası.

Diğer bir nokta da sivil toplumun yokediliği bu üç toplumsal yapıda zaman zaman terör rejimi olma özelliğini göstermiş olmasıdır.

Dünya'da ilk defa sosyalizm hedefine varmak için yapılan Sovyet devrimi, bugünkü vardığı noktada sosyalizmin amaçladığı ne varsa tersini uygulamakla devrimcileri yüz karası haline gelmiştir.

Sovyetlerin bugün vardığı noktayı anlamak, kuşkusuz onun tarihsel gelişimini devrim öncesinden alınarak ayrıntılarıyla incelemekle mümkündür. Fakat tartıştığımız konuyla ilgisi olması açısından olayın bazı yönlerini kısaca ele almak, devlet toplum ilişkisinin Sovyetlerde oynadığı rolü anlamamıza yardım edecektir.

Daha öncede belirtildiği gibi Çarlık Rusya'sında sivil toplum çok zayıf. Bu çarlık despotizmini bu açıdan açıklayıcı. Yine bu olgudan dolayı bolşeviklerin hedefi devleti yıkarak burjuvazinin iktidarına son vermek ve yerine diktatörlük uygulayabilecek güçlü bir devletin konulması oluyor. Bu yüzden Ekim devrimi toplumsal bir devrimden çok, zamanlaması iyi yapılmış bir darbeye benzeyen bir özellik gösteriyor. İktidarın ele alınmasından sonra iktidar gücünün giderek devlette yoğunlaşarak, devletin giderek hayatın birçok alanına müdahale edip kontrolü altına alması, işçi sınıfının bağımsız örgütlenmelerinin bile toplumun üzerinde bir iktidar odağı olarak kendi sınıfına yabancılaşmaya başlayan bolşevik hükümetine tabi kılınması, daha devrimin üzerinden birkaç yıl geçmeden Sovyet yönetiminin despotik bir rejime dönüşmesinin yolunu açan gelişmeler. İç savaşın başlaması ve emperyalist işgalin gelişmeleri değil, gelişmenin hızını ve keskinliğini belirlediğini söylemek mümkün.

FAŞİZM VE ASKERİ DİKTATÖRLÜK

Bu konuda sol hareketin bugüne kadar yaptığı analizlerde daha çok ahlaki bir tavır takınılmış ve büyük bir duyarlılıkla yapılan faşizm tesbitlerinin doğruluğuna gölge düşürmemek için bu tesbitlerin bu iki yönetim biçimi arasındaki önemli farkların yok sayılmasına neden olmuştur. Bu örneğin Türkiye'de 12 Eylül'den sonra rejimin faşist olduğunu savunma da teoride gedikler vermemek için verilecek mücadele açısından önemli farklar doğuran birçok ayrım noktasının kavranamaması sonucunu doğurmuştur.

Faşizmle askeri faşist diktatörlükler arasındaki en önemli ayrım noktası birincisinin aşağıdan yukarıya kitle desteğine dayanarak yani kitleleri örgütleyerek iktidar olması, ikincisinin ise yukarıdan aşağı devleti tümden ele geçirerek iktidara gelmesidir. Bu ayrım iki ayrı yönetim biçimi arasındaki farka tekabül eder. Çünkü yönetim biçimi yönetenlerle yönetilen arasındaki ilişkinin niteliğidir.

Faşist rejimlerde sivil toplumun yok edildiği faşizmin ideolojisi gereği toplumsal yaşamın bütün alanlarının devlet kontrolü altında bulundurulduğunu söylemiştik. Fakat aynı şey faşizm gibi kitle desteğine sahip olmayan ve toplumu yukarıdan aşağıya zorla kontrol etme durumunda bulunan askeri diktatörlükler için geçerli değildir. Askeri faşist diktatörlüklerde ideolojileri gereği sivil topluma düşmandırlar. Bu özellikle topluma neyi nasıl yapması gerektiğini söylenmesi gerektiğini düşünen elitçi Türkiye cuntası için bir kere daha geçerlidir. Fakat koşulları gereği çoğunlukla o güne kadar yaratılmış bulunan sivil toplumu kontrol etmeye çalışmakla yetinmek zorundadırlar. Bunun anlamı askeri diktatörlüklerin toplumsal yaşamı tümüyle kontrol etme olanağının olmaması, toplumsal hayatta diktatörlüğün kontrolü dışında kalan boşlukların bulunmasıdır. Bu boşluklardan sızanlar bugün için sadece burjuva partileri Türkiye'de şimdilik.

Öyleyse sivil toplumu yaratma sorunun mücadele alanının belirlenmesi açısından önemi büyük.

SİVİL TOPLUM YARATMA SORUNUNUN TÜRKİYE'DEKİ MÜCADELE AÇISINDAN ÖNEMİ

Sorunu buraya kadar olguların derinliğine inmeden onlar arasındaki birtakım ilişkilerin altını çizerek teorik bir çerçeve yaratma düzeyinde tartışmaya çalıştım. Şimdi de, D.Türkiye'de de sık sık sözü edilen sosyalist alternatifi yaratma ve şimdilik biz sosyalistlerin iradesi dışında cereyan eden sınıf mücadelesi sürecine müdahale edebilmenin koşullarının yaratılması sorununu bu çerçeve içinde daha somut düzeyde tartışmaya çalışacağım.

Herşeyden önce Türkiye devrimine acil görev olarak sivil toplumu yaratma mücadelesini önermenin, devrim yerine burjuva demokrasisi için savaşmak ya da mücadeleyi burjuva(düzeniçi) partilerinin ardına takmak anlamına gelmediğini, aksine şimdilik onları takip eden mücadelenin seyrine müdahale edilmesi gerektiği anlamına geldiğini belirtelim. Çünkü sivil toplumun ancak burjuva demokrasilerinde varolabileceğini varsayan bir anlayışa sahip olsak askeri faşist diktatörlük altındaki bir toplumsal yapıda sivil toplum yaratma mücadelesi önermek saçmalık olurdu. Eğer burjuva demokrasisi askeri diktatörlükler gibi kapitalist devletin belli bir biçimine denk düşüyorsa ve sivil toplumda ancak bir burjuva demokrasisinde söz konusu ise önce askeri diktatörlüğün yıkılıp burjuva demokrasisine geçilme sürecine ilişkin önerilerde bulunur, sivil toplum için mücadele hedefini bu aşamadan sonrasına saklardık. Sivil toplum önerisiyle mücadeleyi DYP, SODEP gibi burjuva partilerinin ardına takmakla suçlanacaksak o zaman sivil toplum kavramına tekrar dönmek gerekecektir. Eğer biz sivil toplumu devletten bağımsız olarak toplumun kendi insiyatifi ile yarattığı düzeyler olarak kavrıyorsak(2), Belli bir gelişme düzeyinde bulunan sivil toplumun kısmen yokedildiği ve büyük bir kısmının devlet kontrolü altında olduğu bir platformda, kontrol altındaki bu düzeylerle mücadele vermeye çalışan ve yine kendilerinde cuntanın belirlediği yasal sınırlar içerisinde oluşmuş ve programını bu sınırlar içerisinde oluşmuş ve programını ve bu sınırlar içerisinde hapsetmiş olan burjuva partilerinin, devletten tamamen bağımsız ve demokratik bir anlayışla gelişecek sivil toplum için ve onun aracılığıyla mücadele vermesi mümkün değildir. Hele hele mücadeleyi ve demokrasi tartışmasını zaten yetkileri güdükleştirilmiş kontrol ve denetim altındaki bir parlamentoda temsil edilebilmeye indirgeyen partilerin, geleneksel devletçi anlayışa karşı halkın tepkisini hayatın diğer alanlarında da ele alıp örgütlemek ve bu yolla bir halk demokrasisi için savaşmak gibi dertlerinin olmadığı gözönüne alınırsa.

Burada önerilen devrimcilerin cuntanın denetleyip kontrol altına alamadığı boşluklardan başlayarak, sivil toplum öğelerini yaratması, ve bu süreç içinde de sosyalist demokrasi alternatifini işleyerek, düzendışı bir muhalefeti örgütlemesi gerektiğidir.

Örneğin varolan devlet ve şehir tiyatrolarında büyük bir temizliğe girişen ve geri kalan kısmıda sansür uygulamasıyla kontrol etmeye çalışan cuntanın, yeni kurulacak bağımsız bölgesel tiyatro guruplarını engelleyecek gücü ve desteği yoktur. Bu örnek diğer birçok sivil toplum düzeyi için geçerlidir.

Darbeden sonraki kendiliğinden olan gelişmeler bize bu konuda ilk ipuçlarını vermektedir. Siyasal düzeyde göreceli bağımsız karar verebilme ve insiyatif kullanabilme olanağı ellerinden alınan kitleler, ya cuntanın kontrolünün en az olduğu ya da olmadığı alanlara yönelmiş (sanat, kültür, spor vb.) ya da kendilerine verilen ilk fırsatta siyasal düzeyde de devletten ve diktatörlükten en uzak görünüm arzeden partilere oy vererek bu eğilimini açıkça belli etmiştir. İşte D.Türkiye'de elitçi-devletçi anlayışa karşı halkın tarihsel tepkisi olarak ifade edilen bu eğilim mücadelenin hangi alanlarda cereyan edeceği konusunda somut önerilerin çıkarabileceği ilk çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Türkiye burjuvazisinin kapitalist gelişimin kendi dinamiği içinde değil, ta başından devlet eliyle geliştirilmek zorunda kalınması, sonuçsal olarak onun hegemonyasının da devlet aracılığıyla oluşturulup ikame edilmesi anlamına gelmiştir. Bu bağlamda devletten bağımsız her toplumsal insiyatif ve sivil toplum öğesi burjuvazinin toplum üzerindeki hegemonyası açısından tehdit unsuru olarak gözükmüştür.

Türkiye'de sivil toplumun oluşma süreci, tekelci burjuvazinin güçlenip devletin dışında ve toplumun içinde de ideolojik bir hegemonya yaratma çabalarına girmesiyle ancak 60'lardan sonra başlamış, fakat sürecin ikili karakterinden dolayı toplumun tekelci burjuvazi dışında kalan kesimlerinde kendi sivil toplum düzeylerini yaratma sonucu getirmesinden dolayı sık sık müdahaleye uğramıştır. Burjuvazi devamlı olarak kendi insiyatifi dışında gelişen sivil toplumu kendi iktidarı için bir tehdit unsuru olarak görmüştür. 1970'lerdeki toplumsal muhalefetin ve nicelik olarak hiçbirşey ifade etmeyen küçücük kasaba Fatsa'nın burjuvazisi-askerler bloğunu çıldırtması bundandır. Fakat Türkiye tarihinde ilk defa devlete karşı alternatif olarak ortaya çıkan sosyalist hareketlere bu özelliklerinden dolayı kısa sü-

rede gelişip büyüme olanağını veren bu eğilim, tepkisel niteliğinden dolayı, varolan elitçi-devlettçi anlayışlara karşı olan fakat kendisi yeni elitçi hegemonyacı anlayışlar getiren bu hareketlere çok kısa sürede arkasını dönmüştür. Bu arada bu tepkiyi örgütleme konusunda eğilimin doğru kavranılmasına tekabül eden önermeleriyle belli bir potansiyele sahip olan Direniş(Halk) Komiteleri deneyimide, Fatsa'da olduğu gibi kısmı başarılarına rağmen, Türkiye Sosyalist Hareketinin bu gelişmeyi kavramaktan yoksun niteliği ve tabanı dolayısıyla ülke çapında gereken başarıyı göstere memiştir. Tabi onun kadar önemli bir neden bu örgütlenmelerin Türkiye'deki devrimci hareketler gibi konjukturel bir özelliğe sahip olmasıydı.

Şili'deki muhalefetin karakteri, direniş komiteleri deneyiminden çıkarılacak dersler, darbe sonrası toplumda gelişen sözünü ettiğimiz kendiliğindenci sivil toplum yaratma eğilimleri, alternatifsizlikten dolayı bu potansiyelin düzen içi kanallara sokulması tehlikesi gibi nedenlerden dolayı devrimcilerin bu sürece acilen somut alternatifler yaratarak müdahale etmelerinin gerekliliği, bize verilecek mücadelenin önderliği konusunda birkaç kelimeyle de olsa tartışma zorunluluğu yüklüyor.

ÖNCÜ SAVAŞÇI PARTİNİN YARATILMASI SORUNU

Önderlik sorunun tartışırken gereklilik ve kimlik gibi iki noktaya dikkat çekmek gerekiyor.

Devrimciler eğer, diktatörlüğe karşı verilecek mücadeleye ve demokrasi tartışmalarına kendi sosyalist demokrasi alternatifleriyle katılmayı, sivil toplumu yaratmayı önüne hedef olarak koyacaksa ve bu alternatifi sivil toplum için verilecek mücadele içinde ve sivil toplum örgütlenmeleri ve düzeyleri içersinde geliştirmek, yaratmak durumundaysalar, bu hedefin gerçekleştirilmesi için verilecek çabanın örgütlü olması ve bu çabayı verecek devrimcilerin marksist bir partide örgütlenmeleri zorunluluğunu getirir. Yoksa toplumsal muhalefetin kendiliğindenci gelişmesi içinde varacağı yer bellidir. Şili'deki muhalefetin bugünkü konumu iyi bir örnektir. Bugün Şili'deki demokrasi mücadelesinin en büyük sorunu önderlik sorunudur.

Örgütlü ve doğru bir önderliği zorunlu kılan ikinci önemli etmende, mücadelenin ulaşması beklenen ileriki aşamalarında, özellikle sosyalist nitelikli bir muhalefetin diktatörlükle gireceği örgütlü şiddeti gerektirecek çatışmalardır. Çeşitli düzeylede ve biçimlerde devam edecek böylesi bir mücadelenin örgütlü olmayan bir yapıyla başarıya ulaşma şansı yoktur.

Önderlik sorununun ikinci yüzü ise sosyalist demokrasi alternatifi ya ratmaya soyunan bir hareketin kendi kimliğiyle ilgilidir. Kendi içinde demokratik olmayan, doğmatik bir kafa yapısına sahip bir partinin bırak böylesi bir mücadeleyi yürütebilme olasılığnı, mücadele platformuna girebilmesi şüpheli görünmektedir.

Buraya kadar tartışmaya çalıştığım noktaları, D.Türkiye'de devam eden tartışmalar sürecinde kafamda oluşmaya başlayan henüz cenin halindeki düşünce ve kavramlarla açıklamaya çalıştım. Kuşkusuz cenin halindeki herşeyin doğası gereği birçok eksikliği içinde taşıması gibi, tartışmaya çalıştığım önermelerinde karşı çıkılabilecek, eksik, yanlış ve yeterince açıklanamamış yönleri olabilir. Fakat sosyalist alternatifi yaratma tartış masında, tartışmayı daha somut düzeyde sürdürme çabasının kendi içinde olumlu birçok yanının varolduğu kabul edilmelidir.

Mühim olan yeni kavramların eski anlayışlar içinde değerlendirilip, içeriklerinin çarpıtılmaması ve iğdiş edilmemesidir. Mesela Askeri Faşist diktatörlüklerle faşist rejimler ara sındaki farkı görmemekte inat etmek, sivil toplum yaratma mücadelesi önerisini burjuva demokrasisi için verilecek mücadeleyle eş tutmak, yada anlatılmak istenenden çok daha değişik sonuç çıkarsamaları yaparak, bu çıkarsamalarla eleştiriye başlamak gibi.

1) "lasse-faire" Kapitalizmin serbest rekabetçi dönemi.

2) Sivil toplumun belli yönetim ve devlet biçimlerinde devletin kontrolü altında olması ortadan kalkması anlamına gelmez. Bağımsız olma durumunu, bu düzeylerin devlet eliyle değil bizzat toplumun kendisi tarafından yaratılması için kullanıyorum.

Devrimci mücadele özgürleşme kavgasında sadece bir araçtır

Cumali HAYDAR

Bilinen ideolojik-örgütsel kimlik, değer ve anlayışların acımasız eleştiri süzgecinden geçirildiği şu ağır ama geçici yenilgi günlerinden ancak geniş çaplı, bilimsel temelli tartışmalarla çıkılacağı kesin. Dünün acımasız eleştirisi bugünün gerçeğiyle kesiştiği ölçüde yerine berrak bakış açılarıyla bırakabilecektir. Dünle ilgili başlatılan tartışmalarda üzerinde titizlikle durulması gereken iki sorun daha bilimsel irdelenmeyi bekliyor. Bu yazı bir giriş veya çok şey eklenmesi, genişletilmesi gereken bir taslak olarak ele alınmak zorundadır.

1) Devrim için örgütlenmiş yapılanmalardaki bunalım olsun, sosyalist diye bilinen ülkelerde gelinen düzey olsun, insani, marksist öğretinin kapılarını psikanalize açması gerektiği savına yaklaştırıyor. İnsanı sadece dış toplumsal koşulların edilgen bir ürünü olarak ele alan tek yanlı ve mekanik kavrayışların, insanın insan olmasından ileri gelen iç yapısı ve güdüleriyle birlikte ele alındığında diyalektik ve doğru bir temele oturacağı kesin. Ancak bu psikanalizin idealist yanına haklılık kazandırma anlamını taşımaz. Toplumsal koşulların belirleyiciliğinde insan, iç yapısı ve bu iki yapı (iç ve dış) arasındaki karşılıklı etkileşim kavrayışıyla ele alınmalıdır. Kendilerine insanı ve insan yapısını hedefleyen iki kavrayıştan daha doğru sentezlere varılacağını diyalektik yöntem öğretir bize. Köklü alt-yapısal değişikliklerin belli ölçülerde insan yapısına (doğasına) etki ettiği ancak bunun belirleyici olmadığı ve bunun ancak köklü üst-yapısal değişikliklerle yan yana adım adım pekiştirildiği, tamamlandığı an belirleyecilik kazanacağı devrim sonrası ülkeler deneyinden çıkarılacak en büyük derstir. Üstyapısal değişikliklerin en önemlisi, eski toplum ve dolayısıyla bireylerin ruhsal biçimlenişinin yeni ruhsal biçimlenişlerle yer değiştirmesi. Psikanalizin, insanı bireysel anlamda daha fazla çözümlediği söylenebilir. Marksist öğretide özellikle öğretiyi uygulama olanağı bulmuş önderlik güçlerinde çok sağlam bir toplumsal çözümleme olmasına rağmen, birey olarak insan, devrim kavgasında unutulmuştur denilebilir. İnsanı ilk elde insan olarak ve iradeci yanıyla, çevresini bilinçli değişikliklere uğratan ve aynı zamanda çevresindeki değişikliklerlede değişmesini bilen aktif bir canlı olarak ele almak çok şeyi kolaylaştırabilir.

Düşünen öğrenen, öğrendiğini eleştiri süzgecinden geçirebilendir insan. İç çalkantıları, özlemleri, yeni kimlik ve yeni yaşam arayışları olandır. Bunları doğru dürüst tanıma cesaretsizliğinde olanların bunlara yeni dünyalar inşa etme cesareti arasındaki tutarsızlık korkunç acılara sebeb olmuştur. Herkesin kendisini en eşit, en özgür, en insan hissedeceği ve uğrunda herşeyini gönüllü verebileceği bir dünyadır marksist öğretide yaratılmak istenen. Sadece köşe başlarını tutanların hoşnut olduğu bir dünya değil. Eşitlik, özgürlük insanlara hediye edilecek türden kazanımlar değil, insanların bu uğurdaki bilinçli kavgalarının kazanımları olacaklardır. Yaratılacak yeni insan, yeni toplum yine bugünün insan malzemesinin üzerinde, yine bu insanların bilinci ve emeğiyle yaratılacak. Yeni insanın, yeni toplumun biçimi, bugünün insanının ve dış koşulların doğru dürüst tanıması temelinde açık seçiklik kazanacaktır. Bu doğrultudaki umutta bunun kavgasını veren birey ve örgütlenmelerin yeni insan ve yeni toplum biçimlerine yakınlığında yatıyordur. Zaferi garanti edecek olanda budur.

2) Yeni kimlik arayışı ve oluşumu üzerine çok şey yazılıp, çok şey söylenmek zorunda. Gerek devrim sonrası dönem, gerekse devrimi gerçek ve mümkün kılacak örgütsel sorunların odak noktası da denebilir buna. Herşeyin insanda dahil meta olarak görüldüğü ve değerlendirildiği bir toplum mirası üzerinde, insanlar, bir bütün olarak toplumsal yapıya olan tepkilerini daha iyi bir meta durumuna gelme uğraşıyla açığa çıkarırlar. Daha iyi bir meta olarak daha iyi bir toplumsal konum edinme, daha iyi bir toplumsal konumla daha iyi değerlendirilme kriterleri kazanmanın hedeflendiği ortadadır. "Toplumda adam yerine konma " kavgası da denebilir buna. İnsanlar bu kavganın gereği olarak türlü türlü araçlar ve yöntemler kullanımıyla toplumda sivrilmenin ve başkalarınca farkedilmenin peşinde. Paranın, şöhretin vb. şeylerin en yüksek erdemler olarak bilindiği ve tutulduğu bir toplumsal çerçeve ve buna uygun milyonlarca insan kafasında, edindiği toplumsal konumdan hoşnut olmamak ve bir an evvel sınıf değiştirme hırsı karşımıza dikilen en çetin engellerden biridir. Daha önemlisi gençlik dönemlerinde, düzensiz bir yaşamın ve kendisini yaşamın değişiminde asal eksen (merkez) olarak görmenin etkisiyle, adam yerine konma kavgasında devrimci kavganında araç olarak görülmesi sorunu. Bu bilince çıkmış bir niyet olsun olmasın kişi davranışlarının yöneldiği noktaya damgasını vurabilecek güçtedir. Düzenli bir yaşama kavuşup (evlilik, meslek sahibi olma gibi...) veya çetin yenilgi dönemlerinde davadan yan çiziş veya pişmanlık duyulmasının altında yatan olsa bu niyettir. Yapılması gereken, çok sabır gerektiren ve çok çetin olan devrimci mücadelenin, sadece ve yalnız özgürleşme kavgasında bir araç olarak kullanılmasının ortamını yaratmak olmalıdır.

Ölmeye yatmak

S. OKTAY

"Yiğitçe ölme" koşullanmasına adeta zorlanıyor devrimci... "Doğmak ve ölmek"... arasında yaşam diye büyük bir boşluk... Marşlara baksa: "devrimci gibi ölmek"... Politik ajitasyon; yine öyle...Aklı başında dergiler bile bir "ölüm ideolojisi" üretiyor neredeyse... Sosyalist birey değil de bir "kamikaze" öngörülüp duruyor.

"Viva la muerta!" İspanya'da mecliste böyle haykırıyordu faşistler; "yaşasın ölüm!",. Faşist ideolojinin intihar gibi bir motifi olabilir belki, ama, devrimci düşüncelerin "ölüme indirgenmiş yaşam" la pek arası hoş değil.

Bizde bazan devrimci ölerek "başkalarına ölümü kolaylaştırıyor" yada bir sosyaliste "düşmana bir kurşun daha sıkarak ölmek yakışıyor, zaferi görmekten gayrı", vb.

" O günlerde, diyordum ki, yatakta yada sırtımdan falan vurularak ölmek bana nasip olmasın. Erkekçe düşeyim bir çarpışmada, kavgada..." Diyordu ilk mücadele yıllarını anlatan bir arkadaş:

"Aklıma takıldı bir gün, Yavuz Sultan Selim'di galiba, aynı şeyleri söylüyordu okul kitaplarında. Düşündüm; ya Sultan devrimciydi, yada bende bir şeyler vardı."

Peki yatakta ölünse ne olacak! Hem de aksi, "romatizmalı" bir ihtiyar olarak... Kavgadan direnişten kaçmadan ama! O zaman bir şeyler mi eksiliyor ?

İlkokul Okuma, Dindersi vs. kitaplarında "Alparslanın erleri", Hz. Muhammedin savaşçıları sağ kalınca tanrıya sitem ederlerdi; "Allahım benden bu şehitlik mertebesine ermeyi nasıl esirgersin!"

Mide kanamaları geçirip "Nasıl olsa ülserden ölmeye vaktim olmayacak", dişsiz de ölünebilir, boş ver dişçiyi" diyen arkadaşlar eski anıların kahramanları mıdırlar sadece?

"Sosyalist gerçekçi" edebiyatımızı şöyle bir kurcalıyalım, "kendini adını duymadığı, yüzünü görmediği insanlar için feda ediş" ten, "ölümle nişanlı-ama yaşamla sadece sözlü" oluştan başka üretebildiğimiz ne var?

Arada Nazım gibi birileri oyun bozanlık ediyor, her an ölümle yüzyüze ama hava yağmurlu mu diye ajans haberlerini çıldırasıya merak eden "birey"leriyle. Bir "sapma" olabiliyor ancak: "yaşamak ne güzel şey/ anasını sattığımın/ yaşamak ne güzel şey..."

Bir fedakarlık, bir kahramanlık mı sosyalist olmak? Bir sosyalist ne için kavga eder? Niçin o karmaşık, çetin bir ömürde ölümle yaşam arasında (bazan her gün) gel-git eder?

Bir insanın toplumdan soyut-tek başına özgür, mutlu, rahat olabilmesi mümkün değil. Bireysel kurtuluş diye bir şey henüz icad olmadığına göre, insanın mücadeleye katılması, "kendi payına düşeni" yerine getirmesinden ibaret... Yani öyle büyütülecek bir şey değil...

"mücadeleye katılmak" tek başına "aç kalmak", "artı-değer" sömürüsü falandan değil, "insanlığın tarih öncesinde" yani bu günlerde; varolan insan ilişkilerini değiştirme, onları kabullenmeme, daha güzelim ilişkileri yaratma, onlara susama gibi bir "insani ihtiyaç" tan da kaynaklanıyor.

Belki "kahraman olma" talebini de buraya sokabilecek marksistler çıkar mı bilyorum artık.

Bireyin "doğum sancılarının" çekildiği bir toplumda, yaşamak için ayak diretmenin henüz fazla değer taşıyamadığı söylenebilir... Bireyi "kollektif" pratiğimizle özendirdiğimizden ise pek bahsedilmez. "Gölge etme başka ihsan istemez" dedirtebiliyoruz da insanlara. Hele hele, alternatif bir kültür, sosyalist bir yaşama biçimi konusunda henüz "işgüzar" öğrencinin sorusunu yanıtlayamayacak "kurnaz" öğretmenin cevabını sunabiliriz.: "daha oraya gelmedik, şimdi şuraya bak, zamanı gelince öğreteceğiz elbet."

Peki.., hangi "dışardan bilinç" i götürüyoruz biz kitlelere?.. Adam hem karısını döver hem de "senin kurtuluşun devrimlerdir, üzülme karıcığım" diyebilir. Biz bunu yapıyoruz. Böyle cevap verenlerde var bu soruya...

Yaşamak ve ölmek.. Yaşamsız bir ölüm ,ölümsüz bir yaşam? Kullanabildiğimiz "komprime" diyalektik daha Heraklit'e varamadıysa, ölümün ne suçu var?

"Sınıflar mücadelesinin el titremesini affetmeyen bu zor yolunda, ardında gözyaşı bırakamadığından" nişanlısıyla, ailesiyle, dostlarıyla vb. ilişkisini kesenler, yaşanacak bir günleri bile olsa "hiç ölmeyecekmiş" gibi davranmak zorunda değilmiydiler?

Sağla solla ilişkileri; "düzenle bağları koparma" bilicinin yukarıdan aşağıya da sunulduğu (doğrusu-yanlışıyla eski yaşama alışkanlıklarını terkettirdiğimiz/terkedilmesine çalıştığımız; kopardığımız insani ilişkilerin, değerlerin yerine yenilerini oturtamadığımız) pratik "ölümü kolaylaştırmaktan" başka ne ifade ediyor ki!...

Sosyalizm için savaşmak ama günlük yaşamda sosyalizm öncesi kalmak... Türkiye sosyalist hareketinin "marjinalleşmesi", kenarda kalması, sadece "politika üretip-üretmemek" le ölçülemiyor. Üzerinden atladığımız bir şeyler var, ve onlar öyle "arkadan gelmiyor."

Siyasallaşmanın içeriği ve sınırı

A.ŞEREF

Bazı dizgi ve düzeltme yanlışlıkları nedeniyle yanlış anlamalara müsait bir şekilde yayınlanan geçen sayıdaki yazımızda, 6 Kasım seçimleri sonrası ortaya çıkan yeni durumun siyasal, ekonomik ve toplumsal düzeylerde istikrarsızlığa yol açacak öğelerle yüklü olduğunu belirtmiş ve bu durumun devrimci-demokratik hareketin, ülkede politik bir odak, maddi bir güç olabilmesi için gerekli koşulları tekrar yarattığını vurgulamıştık.

Bu tespitin önemli bir boyutunu siyasallaşma kavramı ile ifade edebileceğimiz bir olgu oluşturuyordu.

12 Eylül Faşizminin en önemli amaçlarından birisi, kitlelerin siyasetle uğraşmaması idi, Hele 12 Eylül öncesi gibi radikalleşen bir siyasallaşma paşaların ve egemenlerin en korktuğu gelişme idi. Evren'in eskiye karşı tepkisi hatırlansın) Hukuki, adli, idari, kurumsal ve hatta ideolojik düzeylerde alınan önlemler tamamen bu çerçeveye göre temellendiriliyordu.

Kitlelerin politika dışı tutulması, burjuva egemenliğinin en önemli dayanaklarından birisi olarak düşünülüyordu.

Ne varki, siyasi partilerin kurulmasına izin verilmesi ile birlikte başlayan süreçteki gelişmeler; 6 Kasım seçimleri ve sonrası gösteriyordu ki, "**eski**" çok büyük bir değişikliğe uğramadan yeniden ve tekrar yaşanacak... Hem de 12 Eylül öncesinin saflaşma çizgileri ile...

6 Kasım sonrası içine girilen süreç, tekelci burjuvazinin ve paşaların irade ve isteklerinin dışında bir siyasallaşma sürecidir de. Şimdilik sadece 12 Eylül öncesinin politik çatışma ve saflaşmasında yer alan güç ve odakların kadro kesimlerini kapsıyan bu siyasallaşmanın zamanla aktif kitle tarafından da kucaklanacağı doğaldır.

Devlet, ordu ve diğer kurumların yanısıra, burjuvazinin ülkemize özgü baskıcı ve zorbalığa dayanan egemenlik tarzını sivil görünümlerle devam ettirmeyi amaçlayan çeşitli siyasal odakların çabalarının politik sonucu, bu siyasallaşma eğilimini durdura bilmek veya bu başarılamazsa, "**ortalama**" bir yerde; "**sağın**" da, "**solun**" da buluştuğu bir çizgide tutabilmektir. Yani radikalleşmesini önlemektir. Bir başka ifadeyle, rejimin genel felsefesi tarafından "**aşırı uç**" şeklinde tanımlanan hatta "**terörizm**" olarak suçlanan 12 Eylül öncesinin siyasallaşma biçiminin tekrar yaşanmaması için uğraşılmaktadır.

Evren'den Özal'a, düzen partilerinden ve güçlerinden, Demirel'lerden, Ecevit'lerden devrimci-demokratik güçlere kadar herkesin önündeki temel soru, kitlelerdeki siyasallaşma eğiliminin nereye ve nasıl kanalize edileceğidir. Yoğunlaşması beklenen bu siyasallaşmaya nasıl bir içerik ve biçim verileceğidir. (Kitlelerdeki siyasallaşma eğiliminin Devrimci-Demokratik Hareket tarafından nasıl kavranabileceğine ilişkin bazı genel yaklaşımları geçen sayımızda belirtmiştik. Kuşkusuz bunlar yetersiz ve eksik bulunabilir.)

Bugün sol çevrelerde bu yönde bir arayış olduğu gözlenmektedir. Aynı arayışı, kendilerini "**liberal**" ve "**demokrasi savunucusu**" olarak hatta "**demokrat**" olarak tanıtmaya özen gösteren bazı sağ çevrelerde de görmek mümkündür.

SİVİL TOPLUM MODELİ

Bugün ülkemizdeki çeşitli çevrelerin bu siyasallaşma olgusuna sundukları alter natifin "**sivil toplum**" diye tanımlanabilecek bir model olduğu görülmektedir. Yankı Dergisinden Ecevit'in partisini oluşturanlara kadar bir çok çevre, (Bu çevrelere Kısmen DYP ve SODEP'i de eklemek mümkün olabilir.) devletin toplum hayatındaki etkinliğinin ve belirleyiciliğinin sınırlanmasını; bunun yerine ise toplumun tüm kesimlerinin kendi kurumsal ve ideolojik aygıtlarının almasını savunan-benimseyen bir anlayış içindedirler.

Bir çeşit "**ortalama**" yı, 12 Eylül öncesinin "**aşırı uçlarından**" arınmış "**orta çizgi**" de buluşmayı andıran bu modelin siyasi, iktisadi teorik gerekçeleri model sahipleri tarafından çeşitli biçimlerde açıklanmaya çalışılmaktadır.

Bu "**alternetif model**" in soldan teorik izahlarını daha bir derli-toplu yapmaya çalışan ise Ecevit'in manevi önderliği altında yeni kurulacağı açıklanan DSP'nin teorisyenlerinden prof. Asat Savaş Akat'tır.

A.Savaş Akat, "**Alternatif Büyüme Stratejisi**" adlı kitabında Cumhuriyet sonrası iktisat politikalarının köklü bir eleştirisini yaparak 24 Ocak Modelinin alternatifi olmadığı iddialarını çürütmeye çalışıyor. Akat, Türkiye toplumunun haldeki ve tarihteki durumuna ve iktisadi-siyasi düzeye ilişkin yeni görüşler ve tezler ileri sürüyor.

Akat, tezlerini bazı saptamalara dayandırıyor: Şöyle diyor: "**Türkiye çok-uluslu tarım imparatorluğundan çağdaş bir sanayi toplumuna giden sancılı geçiş döneminin** *sonuna gelmiştir.* **Artık bu geçiş dönemine özgü ideolojik platformların, (ve onlar içinde ve aralarında oluşmuş kavgaların) terkedilip çağdaş sanayi toplumlarında rastlanılan ideolojik ve kuramsal yapılara hızla gidilmesi gerekiyor(...) Batıcı-doğucu ya da ilerici-gerici ayrımları işlevlerini yitirdiler, yerlerini sanayi toplumunun muhafazakar, liberal, sosyal-demokrat ve Sosyalist fikir akımları (ve toplum projeleri) almalı. Bütün bunlar** *sivil toplumun* **hızla kurulmasını, yani devletin özgürlüğünü sınırlayıp bireyin özgürlüğünü teminat altına alan kurumların birbiri ardından devreye girmesini zorunlu kılıyor. İşte ekonomide yeniden -bölüşümcü devletin iflası, sivil toplum projemizin hayatî bir unsuru olarak** *piyasa mekanizmasını* **gündeme getirdi.(...)**

Bugün toplumun derinliklerinden gelen üretken ittifaklarda yerimizi tarif etmeye çalışırken ademi-merkeziyetçi kaynak dağılımı meka nizmalarından(piyasadan) korkmamız için nedenler de pek kalmadı. Tersine *demokrasi ve piyasa* **geçiş döneminin bitimini müjdeleyecek bir** *tarihi Consensus*'**un, (Mehmet Ali Aybar'ın deyimi ile** *tarihi uzlaşmanın)* **olmazsa olmaz iki esas unsuru**" (Alternatif Büyüme Stratejileri, sf.37-38)

Kitabın önsözünde sivil toplum projesinin en önemli yanlarına bu şekilde işaret eden yazar, solun kendisini yadırgayacağını bildiğini belirterek şunu söylüyor:

"**Formel demokrasiyi,(burjuva demokrasisini?) ve piyasa meka nizmasını ciddi bir şekilde destekliyorum ve merkezi planlamaya ve jakoben diktatörlüklere açıkça karşı çıkıyorum.**" **(age sf.40)**

Akat'ın bir önemli belirlemesi de şöyle:

"**Türk toplumunun Osmanlıdan bu yana bir türlü liberalizm üretememesi, toplumun dinamik unsurunu oluşturan bizlerin gelişme uğruna bu işlevi de yüklemek zorunda kalmamız ile sonuçlanabilir, bu nedenle yönetime de hazırlıklı olmalıyız.**" **(sf.400)**

Toplumun dinamik unsurunu oluşturanların gelişme uğruna liberalizm işlevini de yüklenebileceğini kabul eden Akat'ın Sivil Toplum alternatifinden esinlenerek ülkemizdeki ge lişmeleri açıklamaya çalışan bazı DT yazarlarının son alıntıdaki fikirle, "**Milli Şef**",İnönü döneminin, bu elitist yönetim anlayışının dorukta olduğu dönemin Ankara valisi Nevzat Tandoğan'ın, "**bu ülkeye gerekiyorsa Komünizmi de biz getiririz.**" deyişi arasında tarihsel bir beraberlik bulup bulmadıklarını merak etmemek elde değil. (Akat da mı elitist dersiniz, ya da bu satırların yazarı için iddia edildiği gibi Marksizmin doğmatik yorumunu mu savunuyor?..)

"**Yapılabilir bir Sosyalizm projesinin**" esas projesi olduğunu belirten yazar Sivil Toplum altermatifini daha sonra şöyle somutluyor:

"**...Eğer Türk toplumunun bir kaderi varsa o da, bin yıldır içinde yaşadığı Akdeniz-Avrupa ülkeler camiasında olmalı. Bu özgül anlama, mevcut politikalara alternatifin varlığında ısrar etmek, Türkiye'nin geçmişte olduğu gibi gelecekte de Avrupa Konseyi ile, AET'si ile, Helsinki anlaşması ile, NATO'su ile, Avrupa camiasının bir üyesi kalması için çaba göstermek demek; Türk toplumu ve ekonomisi için dışarda bir** *Model* **aranacaksa önce Avusturya'ya, İtalya'ya, İspanya'ya Yunanistan'a Finlandiya'ya bakmak demek.(tir).**" (age,sf,100-101)

Alternatifin önemli bir unsuru olarak iktisadi alanda bir reform demetini öneren Akat, köklü bir reform programı için gerekli politik iktidarın tek kaynağının Özgür Seçimlerle belirlenen Milli irade olabileceğini özellikle vurguluyor.

D.Türkiye okuyucularının, gazetemizdeki çeşitli tartışma konularında söylenenleri asıl kaynağından öğrenebilmelerine yardımcı olmak amacıyla yaptığımız bu uzun alıntılardaki (ve Akat'ın kitabındaki) tezlerin ve düşüncelerin her birisinin önemli olduğu, tartışmaya değer bulunduğu açıktır. Şu sıralar aydın çevrelerimiz arasında en fazla revaç bulan eğilimin muhtemelen bu içerikte olduğu düşünülürse Devrimci-Demokratik Hareket ve akımların bu konuları daha bir ciddiyetle ve önemle ele almaları zorunludur.

"**Sivil Toplum Alternatifi**" nin her bir boyutunu kapsamlı ve doyurucu bir şekilde bugün için tartışabilmemizin, en azından bu satırların yazarı açısından fazlaca olanağı bulunmamaktadır. Okuyucu bunu kapasite sorunu olarak algılayabilir veya yetenek sorunu, bilgi, araştırma ve inceleme eksikliği şeklinde de yorumlayabilir. Böyle bile olsa bu durum, "**sistemli görüşlere**" ya da "**alternatifsiz**" olduğu söylenen alternatiflere ve iddialara karşı hiçbir şey söylenmemesini haklı göstermez. Veya bu durum, getirilen eleştiri ve görüşlerin yanlışlığının kanıtı olamaz. Tartışmaya, bir akademisyenden ya da bilim adamından ziyade, getirilen tez ve düşüncelerin ülkemiz somutundaki ideolojik, politik ve pratik yönelimleri, sonuçları ve anlamları boyutu ile sınırlı bir şekilde katıldığımızın farkındayız. El yordamıyla da olsa bulduğumuz, gördüğümüz yanlış tespit ve önerilere karşı söylediklerimize, saygı duyup duymamak, tahammül edip etmemek kuşkusuz herkesin kendi bileceği bir iştir.

Buraya kadar yaptığımız alıntılardan "**Sivil Toplum**" Alternatifinin mahiyeti anlaşılmıştır sanırız. A.Savaş Akat, alternatifinin aynı zamanda sosyalizm için bir ön hazırlık olduğu kanaatindedir. Önerdiği program için gayet cesurca "**burjuva demokratik devrim?**" demektedir. Modelin serbest piyasa mekanizması ve demokrasi olarak saptanan iki temel unsuru vardır. Sanılmaktadır ki, serbest piyasa kurallarına göre işleyen akılcı, rasyonel bir kapitalizmin uygulanması halinde siyasal düzeyde liberalleşecek, burjuva demokrasisi işlerlik kazanacak! Model, bu nedenledir ki, daha ziyade iktisadi hayatın köklü bir şekilde reforma tabi tutulmasını önermektedir. Bu reform programının ise gücünü Milli iradeden alan bir iktidar tarafından uygulanabileceğini belirtmektedir.

Özal Hükümetinin iktisadi alanda aldığı önlemlerin serbest piyasa mekanizmasını hedeflediği bilinmektedir. Eğer toplumu ve ekonomik düzeyi fizik ve Kimya bilimlerinin yasaları ile açıklamaya kalkışırsak, Özal'ın iktisadi yaşamdaki "**liberalleşme**" politikasının burjuva demokrasisini yaratacağı sonucu ortaya çıkar. 2 Hidrojenle 1 oksijenden mutlaka su elde edilir, başka birşey elde edilemez Ekonomideki serbest piyasa mekanizmasının uygulanması mutlaka demokrasiyi getirmez. Ekonomi ile siyaset arasındaki bağ bu denli doğrudan, bire-bir ve eşit bir çizgi şeklinde kurulmaz, kurulamaz.

İlginçtir, ülkemizdeki serbest piyasa ekonomisi denemesi ancak Faşizm şartlarında gündeme gelebilmiştir. Bu paradoks, ancak ülkemizin kendine özgü durumu ile, Kapitalizmin emperyalizm döneminde ve yukardan aşağı ve ancak baskıcı-otoriter bir devlet ve siyasal rejim eşliğinde geliştirilmiş olması olgusu ile açıklanabilir.

O zaman denklemi doğru kurmak gerekmektedir: Türkiye de, bırakınız Sosyalizme ulaşmayı, Yunanistan usulü bir siyasal sisteme ulaşabilmek bile devletin ve iktidarın niteliğini değiştirmekten geçmektedir. "**Sivil Toplum**" modelinin en ilkeli bile, ancak, mevcut sistemin siyasal, kurumsal ve ideolojik boyutlarında köklü ve radikal değişikliklerle gerçekleşebi lecektir. Bireyin özgürleşmesi, toplumun dönüşebilmesi ve kendi kimliğine kavuşabilmesi gerçek anlamıyla ancak bu suretle sağlanabilecektir.

Türk ve Kürt halklarımızın, işçi sınıfımızın ve tüm ilerici-demokrat-devrimci güçlerimizin birikimi, mücadele geleneği, bilinci, ideolojik-politik perspektifi; NATO'da kalmayı, kapitalizmin rasyonel uygulamalarını, serbest seçimli demokrasiyi içeren alternatifleri veya bunların daha az gelişmiş olanlarından birisi olan MDD gibi tezleri 1970'lere gelindiğinde çoktan aşan bir düzeye gelmişti. Şimdi ise son 10 yılın bir yığın acı-tatlı deneyleri ile öğrenildiki, demokratik bir siyasal sistem ve özgür bir toplum ancak devrimci-demokratik bir iktidar alternatifi ile, halkın kendi demokrasisi ile, devrimle elde edilebilir. Burjuva devletin toplum üzerindeki etkisi ve belirleyiciliği ancak bu devletin yıkılması ile ortadan kaldırılabilir.

Devrimciler, sınıflı toplumlardaki olgu ve gelişmeleri yorumlarken kimin için, sorusunu sorarlar. Politik tutumlarını bu soruların yanıtlarına göre alırlar; belirlerler.

"**Sivil Toplum Alternatifi**" ne de yaklaşırken bu sorular mutlaka sorulmalıdır. Modelin Sınıfsal Muhtevası ve biçimlenişi saptanmadan, bugünkü rejimle hem benzerlikleri hem de farklı yanları bulunan bir sistemin çıkış yolu olarak savunulması doğru olmasa gerek. Burjuva hegemonyasının şu veya biçimi ile devamını içeren, üstelik böyle olması bilinçlice savunulan bir alternatifin gerçekçi gibi görünen örtüsünün altında çıkışsızlık, umutsuzluk ve sınıf mücadelesine, sınıf mücadelesinin çözümleyici çıkışlar yaratacağına, kitlelere, kitlelerin militan mücadelesine ve eylemliliğine güvensizlik hissedilmektedir.

Sivil Toplum modelini bir bütün olarak veya bazı unsurlarıyla savunan çeşitli güçlerin, SODEP, DYP, DSP, ve bazı aydın çevrelerin sonuçta birleştikleri ortak çizgi, "**parlamenter Demokrasi**" dir. Burjuva demokrasisi ile parlamenter demokrasi arasında muhteva ve biçim olarak farklılıklar vardır.

(Burjuva demokrasisinden Fransayı, Yunanistanı, parlamenter demokrasiden ise Ecevit'li-Demirel'li 70'ler Türkiyesini anlıyorum, anlatmak istiyorum. Her iki somutluk arasında farklılıklar bulunduğunu, "**parlamenter Demokrasi**" nin burjuva demokrasisi olarak sunulamıyacağını söylemek istiyorum. DYP, SODEP ve diğerlerinin burjuva demokrasisi prensiplerinden bir-ikisini, genel oyu, (Milli iradeyi)vb. savunuyor olmalarının onların burjuva demokrasisini savun dukları anlamına gelemiyeceğini iddia ediyorum.)

Devam edelim:

Türkiye'de şu anda siyaset sahnesine çıkan güçlerin, ki bunların çoğu eskinin devamıdır, fakat aynısı değildir. Şekli ve içeriği Anayasa ile belirlenmiş mevcut rejime karşı sundukları alternatif burjuva demokrasisi değil, burjuva demokrasisinin "**bazı**" prensiplerini içeren "**parlamenter Demokrasi**"dir.

Burjuva Demokrasisine karşı (söz gelimi Fransa daki siyasal sisteme ve devlet biçimine karşı) Marksistlerin tutumunun ne olması gerektiği, konusunda bir broşürde şunlar söylenmektedir:

"**Burjuva demokrasileri, ilan edilmiş olan özgürlükleri ve eşitlik ülkülerini gerçekleştirmemiştir. Bu demokrasilerde gerçekleşebilen bütün olumlu şeyler kullanılabildiği kadarıyla haklar ve kullanılabildiği kadarıyla özgürlükler burjuvaziye rağmen kitlelerin zorlaması ve mücadelesi ile olabilmiştir. Burjuva demokrasileri, kitlelerin eşitlik ve özgürlük ülkülerine sahip çıkmaları ve bunlar için mücadele vermesinin bir sonucu olarak burjuvaziye karşı işçi sınıfı ve diğer ezilen yığınların mücadelelerinin bir bileşkesi olarak bugünkü içeriğini kazanabilmiştir.**"

Broşürde daha sonra şunlara değinilmektedir:

"**Marksizm, burjuva demokrasisi hakkında özetle: Bunun gerçek bir demokrasi olmadığını, şekilde kalan içeriksiz bir demokrasi olduğunu saptar. Burjuva demokrasisinde özgürlüğün içeriğinin burjuvazi için özgürlük olduğunu, işçi Sınıfı ve diğer sömürülenler için özgürlüğün içeriğinin çok dar olduğunu, tanınmış olan özgürlüklerin kullanılmadıktan sonra şekilden ibaret kaldığını belirtir. Sömürünün olduğu sınıflı toplumlarda gerçek bir demokrasinin olamıyacağını, gerçek bir demokrasinin ve özgürlüklerin sömürü ve eşitsizliklerin olmayacağı sınıfsız bir toplumda olabileceğini söyler. Bunun için Marksistler sınıflı toplumlarda demokrasi denilince kimin için sorusunun can alıcı bir soru olduğunu ortaya koyarlar. Sınıflı bir toplumda demokrasi, eninde sonunda hakim olan, ekonomide güçlü ve egemen olan sınıfın egemenliğini kurmakta ve devam ettirmekte bir vasıta haline gelir ve gelmiştir.**"

Hatırlanacağı üzere, DT'nin 21 Kasim tarihli sayısında "**iki soru iki cevap**" başlığındaki yazıda ve yine 17 Aralık tarihli sayısındaki, "**Burjuvazimizin demokrasi perspektifi ve Burjuva demokrasisi**" başlıklı yazıda, Demokrasinin yukarıdaki şekilde kavranılışına karşı bazı eleştiriler öne sürülmüştü. Bu şekilde kavranılışın, "**sosyalizmin ekonomist-reel kavranılışı**" olduğu iddia edilmiş, solun "**12 Eylül'e kadar, burjuva demokrasisini küçümsediği, karaladığı vb.**" ileri sürülmüştü.

Bu iddiaların gerçeği ne ölçüde yansıttığını, "**12 Eylül öncesi Solun**" önemli kesimlerinin mahkemelerindeki sorgularına ve 12 Eylül öncesi politikalarına bakılabilir.

Broşür, şöyle devam ediyor:

"**Oysa Marksizm, burjuva demokrasisinin toplumda eşitlik ve özgürlüğü gerçekleştiremediği ve gerçekleştiremiyeceği için eleştirir. Ekonomik olarak derin farklılıkların oluştuğu, zenginliklerin dağılımının muazzam eşitsiz olduğu bir toplumda özgürlüğün soyut bir şey, veya sadece zenginler için olduğunu, burjuva devletin bu nedenle toplumu özgürleştiremiyeceği, eşitliği ise sadece kanun önünde eşitlik düzeyinde gerçekleştirebildiğini söyleyerek burjuva demokrasisini eleştirir ve karşı çıkarken Marksizm şüphesiz ki burjuva demokrasisinin işçi sınıfına sağladığı olanak ve hakları sıfır düzeyinde telakki etmez. Ve olsa da olur, olmasa da olur demez, aksine Marksizm burjuva hak ve özgürlüklerin çok önemli ve gerekli bir şey olduğunu tekrar tekrar belirtir. Bu hakların kullanımı ile işçi sınıfının, sınıfsız bir toplumun, gerçek bir demokrasinin ne olduğunu öğrenebileceğini ve gerçek demokrasi özleminin artacağını, yine bu hakların kullanımı ile kendini eğiterek özgür bir topluma hazırlayabileceğini söyler. Burjuva demokrasisi çerçevesi içinde işçi sınıfının yürüttüğü ekonomik-demokratik haklar için mücadele her ne kadar sosyalizmi hedefleyen, düzen değişikliğini hedefleyen bir mücadele değilse de, mevcut düzen içinde reformlar için bir mücadele ise de bu çok önemli bir mücadeledir. Bu mücadele alanı sınıf mücadelesinin olmazsa olmaz bir değere sahip temel mücadele alanlarından biridir. Burjuva haklar ve özgürlükler için mücadele doğrudan sosyalizm için değildir, ama sosyalizm için mücadeleden de bütünüyle kopuk değildir. (...) Burjuva demokrasisinde tanınmış hakların kullanılması, bun-**

➡

ların korunması ve çoğaltılması işçi sınıfını eğitip sosyalizme hazırlar."

Marksizmin burjuva demokrasisine yaklaşımındaki bu doğru çerçeve kuşkusuz günlük somut siyasi gelişimleri açıklarken daha bir zenginlenip çeşitlenecektir.

DT'nin 17 Aralık 83 tarihli sayısındaki **"Burjuvazimizin demokrasi perspektifi ve burjuva demokrasisi"** başlıklı yazıda, solun demokrasi konusundaki yaklaşımını olumlu bulmayan yazarımız, **"Marksizmin demokrasi alanında söyliyecekleri bir hayli fazladır."** gibi iddialı bir söz söylüyor. Biz de tüm okuyucular gibi, evet öyledir diyoruz. Fakat nedense DT yazarı, bu bir hayli fazlayı bir türlü söylemiyor. Bu nedenle de tartışma, herkesin yazılanlardan anladığı şeyleri söyleyen bir sınırlılıkta devam ediyor.

Bu durum, burjuva demokrasisi ile **"parlamenter Demokrasi"**nin aynılaştırılması gibi bir karışıklığa da yol açıyor.

Daha da ötesi, burjuva demokrasisini savunmak, ya da ülkemizin bugünkü sorunlarından burjuva demokrasi gibi bir ara aşamayı yaşayarak kurtulabileceğini söylemek somutta demokrasi mücadelesini parlamenter Demokrasi sınırlarına indirgemek gibi bir politik ve pratik sonucun çıkarılmasına yol açıyor.

Demokrasi mücadelesinin muhtevazı bu denli daraltıldığı için sonuçta DYP, SODEP ve diğerlerinin bugünkü çabalarının ve mücadelelerinin burjuva demokrasisini kurmak olarak sunulması kaçınılmaz ve mantıki bir sonuç oluyor.

Sivil siyasal odakların, kitlelerdeki siyasallaşmayı kavradıkları nokta parlamenter Demokrasi alternatifidir. Bu ise, sürecin ve geçişin burjuva hegemonyası altında yaşanması anlamına gelir. Ülkemizde burjuva egemenliğinin ve felsefesinin süreci demokrasiye dönüştüremiyeceğini, aksine kitlelerdeki demokratikleşme eğiliminin içini boşaltacağını görebilmek gerekiyor.

Kitlelerin aktif siyasal katılımının ve militan bir mücadelenin üzerine yükselen devrimci bir dönüşüm...

Türkiye'nin içine girdiği sürecin sosyalizme ulaşabilmesinin, halklarımızda derin yaralar açan, ülkemizin çok sayıda değerini tahrip eden bunalımdan kurtulmanın sağlıklı, gerçekci ve doğru çıkışı buradadır.

Türkiye'de demokrasi ile halk iktidarı, demokrasi ile devrim arasındaki mesafe, eskisinden çok daha yakınlaşmış, hatta yer yer içiçe geçmiştir.

Kavranması ve geliştirilmesi gereken halka budur.

ZORUNLU BİR AÇIKLAMA

Gazetemizde yayınlanan bazı görüşlerle ilgili olarak yazdığımız yazılara geçen sayıda hiç beklemediğimiz ve yadırgadığımız bir cevap geldi. **"Eleştirilere Cevap 1"**de, bizim görüşlerimizin Emeğin Sesi ve Kitle ile aynı kefeye konulup bir çırpıda mahkum edilmesi, üstelik bunun böyle olmadığı biline biline yapılması karşısında, bu tutumun talihsizlik mi, yoksa başka bir şey mi olduğuna karar vermemiz güçleşti.

"Eleştirilere Cevap 1"de kullanılan üslubu ve tartışma tarzını yazarlarına yakıştıramadık.

Bizim görüşlerimizin, üstelik kanıtlama ihtiyacı bile duymadan HK ve TSİP görüşleri ile, -üstelik hiç benzemediği halde- aynılaştırma tavrından bir siyasal ders çıkarılmalıdır. **"Eleştirilere Cevap 1"**in yazarları savundukları sosyalizmle hiç mi hiç bağdaşmayan bir *tahammülsüzlük ve siyasi egoizm* örneği sergiliyorlar.

"Herşeyin en iyisini ben bilirim ve yaparım." "Benim görüşlerime katılmayanların hepsi kötüdür." Mantığının bugün bize karşı takındığı tavrın yarın sosyalizm adına bir de iktidar mevkine gelirse, kendisine itiraz eden kitlelere nasıl davranacağını, kendisi gibi düşünmeyenlere neler yapacağını kestirebilmemiz bir hayli zordur.

"Eleştirilere Cevap 1"in yazaraları, eleştirilere bu şekilde yaklaşmakla sağlıklı bir tartışma zeminini arzuladıkları konusundaki inandırıcılıklarını yitirdiklerinin farkında olmalılar.

Diyarbakır cezaevinde cinayetler devam ediyor

Diyarbakır cezaevinde 2000'den fazla tutuku ve hükümlünün Ocak ayı başında başlattıkları açlık grevi süresince 6 Kürt devrimcisi öldürüldü. Ancak, bu sayının daha da artacağı gelen haberler arasında. Ölen 6 devrimciden 4'ünün cenazesi ailelerine teslim edildi, 2 tanesi verilmiyor, ayrıca hastaneye kaldırılanların durumu hakkında ise hiç bir bilgi yok.

26 Aralık 1983'de hapishane yönetiminin alınan yeni önlemleri açıklaması üzerine açlık grevine gidilmesi kararlaştırılmıştı. Bu yeni önlemler, tutuklu ve hükümlülerin son yıllarda direnişler sonucu elde ettikleri bazı hakların geri alınmasını da getiriyordu: dışarıdan yiyecek getirilmesi, ziyaret süresinin haftada 2 dakikadan 15 dakikaya çıkarılması ve yıkanma izni gibi. Ayrıca grevin sebepleri arasında her zamanki gibi hapishane yönetiminin sistemli bir şekilde uyguladığı işkence de vardı.

Grevin başlamasından dört gün sonra hapishanede yangın çıktı. Yangınının nedeni bugüne kadar açığa çıkmış değil. Üzerinde durulan ihtimallerden bir tanesi, tutuklu ve hükümlülerin protesto amacıyla içeride ateş yaktıkları, daha sonra ateşin kontrol altına alınamayarak yangına neden olması. Diğer bir ihtimal ise, direnişi kırmak amacıyla yangının dışarıdan çıkarıldığı. Bir Alman günlük gazetesinin belirttiğine göre, bu arada tahliye olan bir tutuklu, yangın sırasında çıkan panikten yararlanan askerlerin tutuklu ve hükümlülere saldırdıklarını bildiriyor. Alevlerin ve dumanın göğe yükselmesi üzerine çevre halkı hapishane önünde toplandı. Bu sırada içeriden tutuklu ve hükümlülerin slogan attıkları ve "bizi yakmak istiyorlar, aramızda ölüler var" diye bağırdıkları bildiriliyor. Açıklama isteyen halk, askerler tarafından zorla dağıtıldı ve şehrin her tarafına panzerler yerleştirildi.

Diyarbakır Askeri Cezaevinin giriş kapısı

Yangında ölenlerden ailelerine teslim edilenler Necmettin Büyükkaya, Yılmaz Demir, Remzi Aytil ve Ahmet Bayık. Bunun yanında İsmet Karak'ın öldüğü daha önce açıklanmış. Halil Çatak'ın ise öldüğü bildirilmesine rağmen cenazesi ailesine teslim edilmemiştir. Ayrıca, gelen haberler arasında Kenan Aktür ve Ahmet Toptaş'ın da öldüğü bildiriliyor, ancak bu haber henüz kesinlik kazanmış değil.

DDKD davasından yargılanmakta olan Necmettin Büyükkaya, Uluslararası Af Örgütünün himayesi altındaydı. Olaydan sonra bu kuruluşun bir temsilcisi bilgi almak için Türkiye'ye gitti, ancak kendisine hiç bir konuda bilgi verilmedi. Temsilci özellikle, Büyükkaya'nın ailesinin oğullarının yangında değil, işkencede boğularak öldürülmüş olduğuna dair belirtiler olduğunu bildirmesi üzerine, bu konuyu incelemeyi amaçlıyordu.

Ayrıca, isimleri henüz bize ulaşmayan 7 kişinin hayatından da endişe edilmektedir. Tutuklu ve hükümlüler, bu 7 kişinin isimlerinin sabah yoklamalarında okunmadığını tesbit etmişlerdir. Bunların, Diyarbakır'daki işkence merkezi olan hamama götürülmüş, bir daha da geri getirilmemiş oldukları belirtiliyor.

12 Eylül faşist darbesinden bu yana sık sık açlık grevlerine ve direnişlere sahne olan Diyarbakır cezaevi, Kürt ulusunun özgürlük ve ekmek kavgasının, bu uğurdaki direnişinin bir sembolü gibidir. Üç yılı aşkın bir süredir tüm baskı ve teröre rağmen direniş ruhunu kaybetmeyen Diyarbakır cezaevindeki Kürt devrimcileri bugün yine bir başka direniş destanı yazmaktadırlar.

Teslimiyette sorumluluk

SEHER

İhanet ve teslimiyet, halkımızın bağımsızlık ve özgürlük özlemini boğmak için, sömürgeciliğin, tarihin her döneminde Kürdistan'da kendisi için vazgeçilmez dayanaklardan biri olmuştur. Bugün de askeri faşist yönetim altında herzamankinden daha çok ön plana çıkarılmak istenen ihanet ve teslimiyetle, geçmiş tarihimizde açılan karanlık sayfalara yeni lanetli sayfalar eklenmek istenmektedir. Özellikle Nazi toplama kampları durumuna getirdiği cezaevlerinde yaşattığı her türlü vahşete rağmen yükseltilen devrimci direnişten alabildiğine ürken cunta, belki **"başarılı olabilirim"** umuduyla ihanet ve teslimiyeti sürekli yaşatmaya çalışmakta, bu alandaki faaliyetlerini giderek yoğunlaştı maktadır. Bunun içindirki, zindanlarda geliştirilen hér yeni direniş eyleminin arkasında sömürgeci basın, işleye işleye suyunu çıkardığı bir avuç haine sayfalarını yeniden açmaktadır. Bunun en son örneği ise, artık insan mezbahanesi olarak tanınan Diyarbakır Askeri Cezaevinde başlatılan son ölüm orucuyla birlikte geliştirildi. Direnişin içerde ve dışarda yolaçtığı etkileri kırabilmek için hemen devreye giren Tercüman gazetesi eskinin biraz farklı tekrarından başka birşey olmayan yeni bir ihanet serisi başlattı. Aynı serinin içinde yeralan tutuklulardan birinin yakını olarak, şu satırlarda, olaya duyduğun nefreti dile getirerek devrimci-demokratik kamuoyuna seslenmeyi, devrimci görev ve sorumluluklarımın zorunlu bir gereği sayıyorum.

Bilindiği gibi Diyarbakır Askeri Cezaevi, cuntanın baskı, zulüm ve işkenceleri ayyuka çıkardığı alanların başında gelmektedir. Gerek düşmanın acımasızlığı, gerekse Kürdistan halkının seçkin politik önderleri ve nitelikli temsilcilerinin sergiledikleri o amansız, görkemli devrimci direnişlerle Diyarbakır zindanlarında koca bir tarih yaşandı. Eylemleri ve direnişi, azmi ve onuruyla, zorluklarla dolu bir dönemi başarıyla tamamlayıp yeni bir döneme damgasını vurmasıyla üç yıl gibi kısa bir zaman dilimi içinde, bir devrimci mücadelede onlarca yıla sığmayacak büyüklükte, sonuç itibariyle acı, ama onur yüklü bir tarih. Hiç kuşkusuz mücadelemizin zaferine dek sürecek bu tarihsel süreci bugünden ayrıntılarıyla irdeleyip aydınlatacak durumda değiliz. Bu geleceğin işidir. Gelecek nesiller bu tarihi bütün yönleriyle açığa çıkaracak, daha iyi anlatacak ve yorumlayacaklardır. Yalnız şimdiden kesin olan bir doğru vardırki, o da bu zindanlarda mücadelemizin üzerinde daha güçlü yükseleceği bir tarihin yaşandığı, tarihi bir mirasın yaratıldığı ve bu süreçte düşmanın en ağır tarihsel ve siyasal yenilgilerden birine uğratıldığıdır.

Elbette mücadelemizin zaferinde belirleyici öğeye sahip olan başarılar hiçte kolay gerçekleştirilmemiş, onlarca yiğit devrimcinin ve seçkin önderin canı ve kanı pahasına kazanılmıştır. Biliyoruzki zindanlar tam anlamıyla vahşetin yuvasıdır. Orada düşmanın her türlü insanlıkdışı iğrenç uygulamaları karşısında, eli-kolu bağlı devrimcinin elindeki tek silah; direnmek, direnmek, yalnızca direnmektir. Zaten zindanların devrimci sınavın en son denek taşı olarak adlandırılması da bundan ötürü değilmidir?

İşte bu sınavdan başarıyla çıkan Mazlum, Hayri, Kemal gibi nice devrimci önder, nice güçlü savaşçı, omuzladıkları yüce davayı onurla bizlere devrederek aramızdan ayrıldılar. Onların zindanlardaki sloganı **"DİRENMEK YAŞAMAKTIR"** oldu.

Ya diğerleri?.. Ya direnmenin yaşamak olduğunu anlamıyan kafalar... Onlarda ihanet ve teslimiyet batağına battıkça battılar. Bir zamanlar düşman olduklarıyla **"dost"**,dostlarıyla düşman oldular. Yani sömürgecilerin gözde uşakları, halkımızın ise nefret ettiği isimler arasına karıştılar. Bu yolla belki fiziki varlıklarını korudular. Belki görünüşte kişisel yaşamlarını da **"güvence"** altına aldılar. Ama sadece görünüşte. Gerçekteyse düşmanın elindeki bir eltopundan, bir piyondan başka bir şey olmayan birer yaşaya ölü haline geldiler. Kendilerini ihanet ve teslimiyete mahkum eden, bilincini, inancını, onurunu, kısaca tüm insani özelliklerini satan zavallı mahluklar olarak hergün biraz daha küçüldüler. Sığındıkları o ufacık dünyada, iyiden,güzelden, doğrudan yana ne varsa kaybetmek ve isimsizleşmekte bunlara ait oldu.

Fakat bugün bunların arasında yeralan öyleleri vardır ki, onlar için üzülmemek, acımamak insanın elinde değil. Geçmişte kendilerine direnmeyi temel alan, bu uğurda olmadık acı ve işkencelere göğüs geren, ama hiç umulmadık bir anda tam tersi bir dönüşle halkı ve davasıyla birlikte kendi emeğine de ihanet edenlerden sözediyorum. Asıl önemli olanlarda bunlar. Bir önceki paragrafta bahsedilenlerden zaten başından ihanet yolunu seçmiş, düşmana erkenden boyun eğmişlerdir. Onlar için söyliyecek fazla sözümüz bu nedenle yok. Çünkü zorlu mücadelemizin doğal seyri içinde direnmenin yanında teslimiyetten yana olanlarda çıkacaktı. Bunun içindirki dünya devrimler tarihinde de yeterli örneklerini gördüğümüz bu tiplerin durumunu anlamak zor değil. Bu çizgiye sonradan girenlerin durumuysa biraz daha farklıdır. Böyle bir ayrımı bunları aklamak için yapmıyorum. Çünkü biçimi ne olursa olsun hiçbir gerekçe teslimiyete neden olarak kabul edilemez. Önce veya sonra bu yola girmek sonucu değiştirmez, halkımıza karşı işlenen o ağır insanlık suçunu hafifletemez. Bu ayrımı, sadece konunun daha iyi anlaşılması için, sadece önemli ve tehlikeli bir gelişmeye dikkat çekmek için yapıyorum.

Direniş safları neden terkedildi? Hangi tür gelişmeler bu olumsuz sonucu hazırladı? Bu sorular bir yönüyle kişinin kendisinde artık eski direnme gücünü bulamaması biçiminde izah edilebilir. Ama açıkki yalnız başına bu izah yetersiz kalacaktır. Düşmanın hertürlü psikolojik ve fiziki baskı ve işkenceleri karşısında içine düşülen bir anlık bir kararsızlığın bile adım adım teslimiyeti getirebileceği düşünülürse; işte bu noktada işin diğer yönü olan devrimci hareketler bile tutuklu aile ve yakınlarına düşen görevlerde kendiliğinden anlaşılır. Düşmanın tüm insanlık dışı muamelelere rağmen devrimci iradeye hükmedemediği, inançları yıkamadığı an larda onlara en yakın olan kesimlerden yararlanmaya çalıştıgı bilinen bir gerçektir. Bunlarda tutukluların aile ve yakınları olmaktadır. Özellikle 12 Eylül sonrasında devrimci hareketlerin geri çekilme temelinde faaliyetlerini daha çok ülke dışında yoğunlaştırmaları, cuntanın genelde devrimciler ve kitleler üzerinde estirdiği terör kasırgasıyla birleşince, tutuklu devrimcilerin bağlı bulundukları örgütlerle ilişkileri de böylece kesilmiş oldu. Bu önemli bağın kopmuş olmasından sonradırki düşman yeni oyunlar sahnelemek üzere alabildiğine tutuklu aile ve yakınlarına yüklendi. Bu kesimlere nasıl sinsi planlarla gittiğini, ne tür oyunlar oynamak istediğini ise tutuklu devrimcilerin bu konuda aile ve yakınlarına yaptıkları özel uyarılardan anlamak mümkün. M.Hayri Durmuş yoldaşın konuya ilişkin olarak ailesine gönderdiği mektup bunun açık belgesidir. Hayri yoldaş mektubunda, düşmanın devreye soktuğu ajanlar ve bazı uşaklaşmış avukatlar vasıtasıyla aileleri etkilemek isteğine dikkatleri çekerek, bu yolla onun bir taşla iki kuş vurmayı amaçladığını belirtmektedir. Birincisi; tutuklu ailelerin duygusallığından ve cahilliğinden yararlanarak sürekli para sızdırmak ve soymak. İkincisi ve en önemliside: **"çocuklarınızı pişmanlık belirtmeleri için ikna ederseniz kurtulurlar, aksi halde hiçkimse onları ölümden kurtaramaz"** türünden sözlerle aileleri etkileyerek onlar aracılığıyla devrimciler üzerinde baskı yapmak ve davadan caydırmak.

Nitekim cunta, geliştirdiği bu politikada tümüyle başarısızlığa uğramış, kısmi bir başarıda sağlamıştır.

İşte bu noktada devrimci hareketlerinde üzerine düşen görevleri tam anlamıyla yerine getirmediklerini söylemek sanırım haksızlık olmaz. Kendilerini ağırlıklı olarak yeni dönemin görevlerine kaptıran devrimci hareketler, bu arada, hem düşmanın en çok yararlanmak isteyeceği kesimler, hem de cezaevleriyle ilişkiye geçmenin en önemli dayanakları olmaları itibariyle ihmal edilmemeleri gereken tutuklu aile ve yakınlarıyla fazla ilgilenememiş, onlara gerekli yol ve yordamı zamanında gösterememiş, yeterince yardımcı olamamışlardır. Gerçi tutuklu devrimci önderler bu görevi de yerine getirmiş, olanakları ölçüsünde gerekli uyarıları yaparak, teslimiyetten yana olanların çabalarına rağmen kapıya dayanan tehlikeyi büyük oranda bertaraf etmeyi başarmışlardır. Ama kuşkusuz bu durum devrimci hareketlerin içine düştüğü eksiklik ve yetersizlikleri kapatmaz.

Herhangi bir yanlış anlamaya meydan vermemek için hemen belirteyimki, bütün bunları asıl suçluları gizlemek veya olayın sorumluluğunu başkalarına yıkmak amacıyla söylemiyorum. Suçlular zaten ortadadır. Elbetteki burada ailelerin rolü sınırlıdır. Ve sadece bir etken olmaktan öteye gitmez. Belirleyici öğe ise gene tutuklunun kendisidir. İradesiyle yürüttüğü mücadeledir. Ama artık şu gerçeği kavramalıyız ki: Kürt ve Kürdistan sözcüklerini ağzına alan, uzaktan yakından bunlarla uğraşan her kim olursa olsun sonuçta pişmanlık gösterse bile O'nu asla affetmeyecek özelliklere sahip bir düşmanla karşı karşıyayız. Nitekim davaların arka arkaya sonuçlanmaya başladığı bu günlerde verilen vaadlerin sadece boş sözlerden öte bir anlam taşımadığı daha iyi açığa çıkmış, teslimiyetten yana olanlarda kendilerini ömür boyu hapis gibi en ağır cezalara çarptırılmaktan kurtaramamışlardır. Kuşkusuz bu kayda değer önemli gelişmelerden biridir. Demekki çözüm yolu bu değildir. Çözüm, ulusal kurtuluşta, toplumsal kurtuluştadır. O halde, genelde hepimize, özelde tutuklu yakınları olarak bizlere düşen görev: düşmandan gelen birtakım boş vaadlerden hareketle onları etkilemek ve kutsal davamızla çelişkiye düşürmek değil, bilakis onlara yardımcı olacak, direnişlerini arttıracak, düşmanın oyunlarını ise boşa çıkararak sonuçsuz bırakacak yararlı çabalar içine girmektir.

Ancak bunları yapabilir, bu gücü kendimizde bulabilirsek, onlara olan sevgimizi kanıtlayabilir, gerçek kurtuluşa varabiliriz. Çünkü biliyoruzki, karanlıkla savaşta, zafer aydınlığın, zafer bizimdir.

Kassel'de bir sokağın ismi "Kemal Altun Sokağı" oluyor

Kassel'de Yeşiller'den Ulrich Restat'ın önerisi ile bir sokağın ismi Kemal Altun olması kararlaştırıldı.

Bilindiği gibi, F. Alman Devletinin Türk faşist cunta ile yaptığı ortak çalışmaları sonucu, 30 Agustos 1983 tarihinde devrimci arkadaşımız Kemal Altun'u ölüme itmişti. F. Almanya da politik ilticacılar yasası, insanları ölüme itecek kadar çirkeftir. Bu çirkef politikadan dolayı Kemal Altun'un ölümünden Alman devleti ve Türk faşist cuntası sorumludur. Bunun bilincinde olan Alman ve Türkiyeli anti-faşistler, demokrat ve devrimciler çeşitli çalışmalar yaparak bu çirkef yasayı ve bu çirkef politikayı açığa çıkardılar, teşhir ettiler.

İşte bu teşhir etme eyleminin bir diğer örneği ise , Kassel şehrinde yapıldı. Alman ve Türkiyeli anti-faşistler Kemal Altun'a uygulanan ırkçı politikayı protesto ederken, bu politikanın sürekli teşhir edilmesi, Kemal Altun isminin, bir sokağa verilerek, sürekli anılacağını belirlediler.

Bu öneriyi hazırlayan ve sunan arkadaşımız Ulrich Restat, niçin böyle bir öneride bulundunuz? sorusuna cevap verdi. "Vazifeşinaz ve aklı kıt Almanların, yabancı vatandaşlarımıza reva gördükleri acıları çok az hafifletebilir, bir sokağı böyle adlandırmakla. Bir sokağa Kemal Altun'un ismini vermekle, onun edebiyen unutulmamasını sağlar ve suçlulara çirkef politikalarını değiştirmelerini hatırlatırız. Bir Kemal Altun Sokağı yabancı düşmanlığına karşı mücadelede bir adım ve aynı zamanda bu düşmanlığı durdurmada bir çağrıdır,,

Kassel şehir parlemantosunda öneriyi sunan Yeşiller partisinden Ulrich Restat konuşmasını tamamladıktan sonra kendilerini SPD'nin desteklediğini ve tam oy verdiklerini FDP'li 1 kadınında destek olduğunu belirtti. Bunun dışında 4 FDP'li ile 30 CDU'lu karşı oy verdiler. Oylama çoğunluk tarafından kabul edildi.

Kemal Altun Sokağı kararı Belediye Başkanı SPD'li Hans Eichel'a gönderildi. Ek dilekçe de ise, bu kararın en kısa zamanda ya yeni bir sokağa verilmesi yada herhangi bir sokağın değiştirilerek kararın uygulanması isteniyor.

Recklinghausen Türk İşçileri Derneği 7.Genel Kurulunu yaptı

Genel Kurul daha çok geriye dönüşler üzerinde durularak "kazanılmış olan haklarımızı bağışlayıp gitmeyelim", askerlik çağındaki gençler için "20 bin mark çok, iş güvencesi yok", konuları işlendi. Bu konularla ilgili tavır oybirliğiyle kararlaştırıldı. Ayrıca geçmiş dönemin muhasebesi yapılarak yeni yöneti organları seçildi. Genel Kongreye katılan FİDEF Genel Sekreteri, BANK-SEN Genel Başkan vekili ve Fuat Bultan'da birer konuşma yaptılar. Yapılan konuşmalarda "Geri Dönüş Teşvik Primi Yasası" ve "askerlik bedeli üzerinde duruldu. Genel Kurul daha sonra yapılan kültür programı ile son buldu.

Ejderhanın savaş çığlıkları

Sema Poyraz

İyiki F.Almanya'ya çalışmaya ve yaşamaya geldik. Genç, yaşlı, deneyli, deneysiz, türkiyeli, alman bir sürü sinemacı sayemizde iş buldular. Kimi sorunları bilmediklerinden, kimi sırf para kazanma gereksiniminden, kötü ve klişelerle dolu filmler yaptılar..

Bu klişeler dizisinin son filmini de Eberhard Itzenplitz adlı alman televizyonunun eski kurtlarından bir yönetmen yaptı.

1,5 milyon marka çıktığı söylenen bu filmi geçen hafta 1. programda saat 20.15 te milyonlarca seyirci izledi..

"Feuer für den großen Drachen."

"Büyük ejderha için ateş." Merak ve ilgiyle açmıştım televizyonu. Film devam ettikçe sinirlerim iyice bozulmaya başadı. O öfkeyle televizyonu kırabilirdim herhalde. Ama televizyonun değil, yapımcıların ve yönetmenin çarpık ve klişeler dolu düşüncelerinin yıkılmasının daha doğru düşüncesi, beni bu yazıyı yazmaya zorladı.

Genç bir alman kadın,(avukat olduğunu T.V programından öğrendim) genç ve "**yakışıklı**" bir Türke aşık olur. Nihayet aşk neymiş öğrenir zavallı. Delikanlıya 1001 gece masallarından pasajlar okur, "**benim güzel prensim**" diye. Delikanlının "**güzelliğini**" vurgulamak için de, film boyunca devamlı bele kadar çıplak dolaştırırlar onu. TV programının açıklamasından kendisinin mühendis olduğunu öğrenebildim. Filmde yalnız tek bir fabrika sahnesinde makina tamir ederken görüldüğünden, ben kendisini ustabaşı zannetmiştim. Tabi bir Türke aşık olduğu için, avukat hanım Türklerle ilgili bir projede çalışmaya ve hatta türkçe öğrenmeye başlar.

Proje hapse girmiş çıkmış yabancı gençleri yeniden topluma kazandırmak için çalışmalar yapmakta, bundan ötürü proje üyeleri polis ve hapishane görevlileriyle sıkı bir alışveriş içinde. Öyleki anket yapmak için sevgilisinin evine giden avukat hanım (sevgilisinin erkek kardeşi de araba çalma suçundan tutuklu) sanki istihbarat teşkilatına haber topluyor muşçasına, onu misafir eden insanlara, üstelik küçümser bir tavırla sorular sorar, daha doğrusu sorguya çeker onları.

Bu arada alman sinemacılarının tipik "**türk aile**"**si** anlayışına da değinmek gerekir.

Yine Kuran'ı her şeyin temeli tutan, elinden tesbih düşmeyen, "**namuslu**" bir baba. Hemde 2.kuşak sayılan oğullarından daha iyi almanca konuşabilen ve kurandan anında çeviri yapabilen otoriter bir baba.

Neden bilmem ama bu klişe baba tipinin yanında ona uyan, şalvarlı, başı örtülü bir ana yerine, modern pozlarda "**ukala küçük burjuva**" bir kadın görüyoruz. Filmin **TÜRK UZMANI**" bu konuda görevini yerine getirememiş. Filmin konusunun dağınıklığını toparlamak zor, yinede deneyeyim.

Avukat hanım tabiki yeni aşkını alman nişanlısından saklar. Siyah deri giysiler içinde, motosikletle dolaşan bu alman nişanlının kişiliğini anlamak da epey güçtü. Program dergisi yine yardımcı oldu bu konuda. Alman delikanlı üniversite eğitimini yarıda bırakmış, taksi şöförlüğü yaparak geçimini sağlıyor. Bu "**aldatılmış**" delikanlının en yakın arkadaşı da, kendisi sağ eğilimli olmasına rağmen, "**solcu**" bir sosyal danışman.

Bir gece YENI ŞANS denilen dernekte alman gençleriyle bir toplantı yapılırken, bizim türk gençler derneği basarlar. "**Biz de insanız, bizim de canımız var**" diye. YENİ ŞANS'IN ŞANSSIZLIĞI! Büyük bir kavga çıkar bizimkilerle almanların arasında. Lambalar kırılır ışıklar söner -bir çığlık- ışıklar yanar- bir ölü. Alman sosyal danışman bıçaklanmış bulunur.

Film boyunca hapisten kaçmış bir türk genç aranır. Ne yapmış, neden hapse girmiş, suçu nedir bilinmiyor, hele nasıl hapisten kaçmayı becermiş hiç bilinmiyor.

Cinayetin suçlusu o olur.

Arkadaşının ölümü, özellikle türkler tarafından öldürülmesi alman nişanlıyı çılgına döndürür.. Acı haberi vermek için avukat nişanlısının evine koşar. Kadını da bir Türkle sevişirken görünce, iyice deliye döner. Eline geçirdiği bir boruyla türk rakibine saldırır. Bahçe hortumunu kapmasıyla, alman nişanlısının ateşini anında söndürmesi bir olur, avukat hanımın.

Güzel prensini kurtarmıştır.

İntikam ateşi alman delikanlıyı neo faşist bir grubun kucağına atar. Kendisine, Almanya'dan atılmak üzere hapiste bulunan 80 yabancıyı zehirleme görevi verilir. Faşist grubun üyeleri hapishanede görevli olduklarından alman delikanlının badanacı kılığında hapishaneye girmesini sağlarlar.

Büyük katliam için herşey hazırdır.

Aksilik bu ya, o gün ahçı yamaklarından biri "**pis yabancılara**" oyun oynamak ister ve karavanaya domuz eti katar. Büyük planı altüst eden, küçük bir eşsek şakası! Yemek dağılırken tutuklulardan biri domuz etini farkeder. Koğuşta isyan çıkar.

Film nihayet gerçek mesajını verme olanağına kavuşur.

Genç tutuklular gardiyanı kıskıvrak yakalayıp, döverler.İçlerinden biri ince uzun bir bıçağı arkadan gardiyanın sırtına sokar. Hapishanede bile ellerinden bıçak düşmeyen türk gençleri!

Bu arada aranan türk delikanlı yakalanmış ve yine hapse atılmıştır.İsyandan faydalanır, avukat hanımın nişanlısını da rehin alarak kaçar.

Olaylar gittikçe büyür.

Aynı olay Kreuzberg'de Türkler bir yürüyüş yapmaktadırlar, ekstremistlerle birlikte. "**TÜRKEN DEMO**"

Berlin Kreuzberg birden savaş meydanına dönüşür. Polisleri döven, polis arabalarını yakıp yıkan gençler. Filmin son 15-20 dakikası yalnız savaş sahneleri ile doludur. "**Her an patlamaya hazır bomba**" olarak nitelendirirler 2.kuşak gençlerimizi. Dikkat edilmezse Kreuzberg'i bir gün işte böyle yerle bir edecekler.

Türk mühendisin kimya öğrenimi gören bir başka kardeşi, kendi hazırladığı bomba ile binaları havaya uçurur.(Onun için eğitimden uzak tutulmalıdır.) "**Kötülerin**" birkaçı da enkaz altında can verirler.

"Hak yerini bulur böylece."

Kitle iletişim araçlarını ellerinde tutanlar, kitleleri kendi çizdikleri çizgi doğrultusunda etkilemek için, mümkün her olanağı kullanmasını biliyorlar. Futbol-Avrupa Kupası, TÜRKİYE-ALMANYA maçı yapıl madan önce, radyo ve televizyonda da yapılan yayınlarda, türklerle almanların arasında savaş çıkacağı anlatıp duruldu. Bu gayretleri boşa çıktı. Maç olaysız sona erdi.

Yabancı düşmanlığının her geçen gün arttığı bir dönemde, bu türden filmlere milyonların yatırılması ve filmin büyük bir seyirci kitlesinin televizyonu en çok seyrettikleri bir saatte gösterilmesi, tesadüf olmasa gerek.

Kassel'de Alman ve yabancı anti-faşistler çalışmalarını ortak yürütüyor

Kassel'de Alman ve yabancı anti-faşistler çalışmalarını, Initiativausschuss, Auslaendische Mitbürger ın Hessen-(Reginoalgruppe Nord) ve ayrıca Arkadaş-Freund Amigo gazetesini çıkararak mücadele ediyorlar. Çalışmalara katılan bir Türkiyelinin bu konuda açıklamaları şunlar;

" INITIATIVAUSSCHUSS, Auslaendische Mitbürger in Hessen" Kuzey Hessen grubunda çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Çalışmalara yabancı ve Alman örgütleri katılmıştır. Bu örgütlerin sayısı 18 dir. Ayrıca 30'a yakın tek tek kişi katılmıştır. Türkiyeli örgütlerden Devrimci İşçi, Fidef, Atif vardır.

Çalışmalarımızın amacı; yabancılar yasasının doğru dürist bir yasa yapılması, yabancı düşmanlığına karşı mücadele etmek, çeşitli zorlukları olan yabancılara her yönlü yardım edilerek, sorunlarını çözmek v.s. gibidir. Zimmermann patentli "Geriye Dönüş Teşvik Primi" v.b. gibi tuzakları en geniş kesime açıklamak ve bu konularda (Yabancılar yasasında olduğu gibi) alternatifler sunmak ve her çeşit pratik faaliyet geliştirmek, Hessen Eyalet Meclisinden çeşitli sorunlarımızın çözümünü istemek ve basını bu konularda haberdar etmek de gibi büyük önemli çalışmalarımız daha da hızlanacaktır. Almanlar ve yabancıların örnek çalışmaları başarıyla sürecketir.

Yabancılar ve Almanlar elele!

Kassel

HAŞLANMIŞ YUMURTALAR

Çev. Özdemir Başargan

Günlerden bir gün, yoksul bir ırgat, iş bulmak hayaliyle uzak diyarlara gitmiş. Çalmadık kapı bırakmamış, ama yine de iş bulamamış.

Açlık başına vurduğu için, cebindeki son meteliklere kıymayı göze alarak bir lokantaya dalmış. Kendine bir bardak bira, ekmek, peynir ve sekiz haşlanmış yumurta ısmarlamış. Irgat afiyetle karnını doyurmuş,ama elini cebine atınca bir de ne görsün: Yolda bütün paralarını yitirmemiş mi?

Lokantanın patronu ne idüğü belirsiz biri tarafından dolandırıldığını düşünerek kıyametleri koparmış ama bir şeycikler de yapamamış.

Gel zaman git zaman, aradan yirmi yıl geçmiş. Sonradan işleri yolunda giden ırgat zengin olmuş. Gençliğinde gezip tozduğu, yarı aç yarı tok süründüğü yerleri tekrar görmeğe karar vermiş. Yolda o lokantaya da uğramış. Masaya oturduktan sonra kendisine yine bira, ekmek, peynir ve sekiz haşlanmış yumurta ısmarlamış. Yiyip içtikten sonra patrona borcunu sormuş:

- Üç Kuron, efendim!

Müşteri gülmüş, patrona 30 Kuron saymış.

- Yanılıyorsunuz efendim, demiş lokanta sahibi, galiba yanlış anladınız. Borcunuz sadece üç kuron.

- Siz paranızı almaya bakın, demiş müşteri, bu, hem kendim için, hem de yirmi yıl önce aynı şeyleri yiyip içip ödemeden giden o ırgatın borcu için.

- Bunu nereden biliyorsunuz? diye hayretle sormuş lokantacı.

- O ırgat bendim, diye cevaplamış konuk.

Patron bir süre kafasını kaşıdıktan sonra, müşteriden daha fazla para kesmeye tamah etmiş:

- Olmaz efendim, demiş, başka türlü hesaplamak lazım... Düşünün bir kez, o zamanın sekiz yumurtası bana neler kazandırmazdı ki... Bir tavuk o yumurtalarla kuluçkaya yatsaydı, civcivler çıkacaktı. Bu civcivler tavuk olacak, onlardan da yeni yumurtalar, yeni civcivler olacaktı. Hesap edin, ne kadar çok tavuğum olacaktı! Şimdiye kadar yitirdiklerimin hepsini ödemek zorundasınız. Ya hesabı ödersiniz yada mahkemelik oluruz.

Eski ırgat gülmüş. Lokantacının şaka yaptığını sanmış. Oysa hiç de şaka değilmiş. Adam tutturmuş, illé de mahkemeye geleceksin, diye...

Bu sırada lokantada bir köylü de yemek yiyiyormuş. Olup bitene tanık olmuş. Güç durumdaki müşterinin yanına yaklaşmış:

-Çekinmeden gidin mahkemeye, diye fısıldamış kulağına, ben sizi savunurum. Sadece siz yargıca rica edin, avukatınız gelinceye dek beklesin.

Mahkemede köylüyü bekleyip durmuşlar, ama görünürlerde yokmuş...Artık yargıç duruşmayı başlatmaya karar vermiş ki, köylü çıkagelmiş, telaş içinde yerini alırken:

- Geciktiğim için özür dilerim, demiş.

Yargıç sinirli sinirli çıkışmış:

- Niçin bu kadar geç kaldınız?

- Daha erken gelmem mümkün değildi, diye cevaplamış köylü, kardeşimin küçük bir arazisi vardır. Bir gün oraya bezelye ekmek istedi. Ona dükkanımdan bir çuval bezelye götürdüm. Bir de bezelyeleri ekmeden önce haşlatıp soğutuncaya kadar beklemem gerekiyordu.

- Ne dediniz, ne dediniz? diye yargıç gülmeye başlamış, bu tohumlar asla bitmez. Nasıl olur da haşlanmış bezelyeler filiz verir?

- Sayın yargıç, diye ellerini açmış köylü, haşlanmış bezelye filiz ver- haşlanmış yumurta nasıl civciv verir? Ve davayı kazanmış...

Berlin'de "Türkiye'de Yeni İktidar ve Türkiye'nin Geleceği" açık oturumu yapıldı

"Türkiye nereye gidiyor? Özal ne yapmak istiyor? Türkiye'nin geleceğini herkes merak ediyor, tartışıyor" diyen Berlin'deki Türk Merkezi Derneği 11 Şubat 1983 günü bir açık oturum düzenledi. Açık oturuma Demokrat Türkiye adına Arif Özserin, Türkiye Postası adına Özlem Özgür, DİSK Bölge Temsilcisi Aydın Yeşilyurt, Ekonomist Ergün Sönmez, Öğretmen İsmet Topal ve DİBAF adına Erol Boyraz katıldı. Oturumu Türk Merkezi adına Süleyman Üstün yönetti.

Kalabalık bir grup dinleyici kitlesinin olduğu oturumda ilk sözü alan Erol Boyraz; "Türkiye'de yeni iktidar" sorusundan ziyade "Türkiye nereye gitmelidir" sorusunu açmaya çalıştı. 12 Eylül darbesiyle gelen ekonomik ve siyasal durumun geniş bir özetlemesini yaptı. Hertürlü politik hakların sağlandığı, Kürt halkı üzerinde baskıların kalktığı bir Türkiye için çalışmalıyız dedi. Bunu sağlanabilmesi için her alanda tek cephe politikasının olmasını istedi.

İkinci olarak söz alan Ekonomist-Yazar Özlem Özgür ise ağırlıkla Turgut Özal'ın ekonomik programı üzerinde durdu. Programı ikiye ayırarak inceleyen Özlem Özgür; önce uygulanan programla gerçek alım gücünün yarı yarıya düştüğünü tekellerin karının bir kat arttığının belirtti. Daha sonra, programın hedeflediği bunalımı çözmesinin olanak dışı olduğunu vurguladı. Özlem Özgür'e göre programın amacı devlet sektörünü yıkmak, sanayileşmekten vazgeçmek ve tarıma dayalı bir ekonomik sistem oturtmaktı. Ayrıca Turgut Özal'ın programı yurt dışında çalışanların paralarında göz dikiyordu. Bu politikalar tutmayacak diyen Özgür'e göre ana sorun cuntanın nasıl gideceğidir ve solun eylem birliğinin sağlanmasıdır.

Demokrat Türkiye yazarı Arif Özserin Türkiye'nin genel bir görünümü ile konuşmasına başladı. Türkiye'yi "değerlerini yitirmiş, yerine yenisini koyamamış, arayış içinde, kendini tanımlama isteği içinde, kimlik arayışı içinde bir toplum" olarak değerlendiren A. Özserin, 1980 Ocak ayında Türkiyenin ufkunda görülen, beklenilenler ile 1984 Ocağına kadar geçen sürenin kısa bir değerlendirmesini yaptı. Kısaca ekonomide ve yönetimde merkezileşmenin, daraltmanın yaşandığını tüm halkın üzerine acıda olsa, zor da olsa bu dar elbisenin giydirildiğini açıkladı. Daha sonra gündemdeki politik ortamı ve partileri değerlendiren A. Özserin konuşmasının ağırlığını Sol'un kimliği üzerine yoğunlaştırdı. Geçmişin ve günümüzün doğru bir değerlendirilmesinin yapılmadığını, hataların devam ettiğini, Türkiye'de devre dışı kalındığını açıkladı. Bu anlamda geleceğe ilişkin politikalarda sık sık yanılgılara düşüldüğünü iki ayda bir politika değişikliğinin yaşandığını söyledi. Sol'un, marksizmin ekonomist-sağ yorumundan kopmasını, örgüt, parti, demokrasi, sosyalizm-insan anlayışında yeni perspektifler yaratması gerektiğini ve bu yeni kimlikle ancak halkın karşısına alternatif olunabileceğini açıkladı. Ve dünyada emperyalizmin krizi yaşandığı gibi var olan sosyalizmin de ekonomik-politik krizinin yaşandığını ekledi.

Daha sonraki konuşmacı Ergün Sönmez ise yine T. Özal'ın uyguladığı ekonomik politikaları tartıştı. Uygulanan Friedman'cı para politikaları ile bağımlı tekelci kapitalizmin güçlendiğini ve uluslararası tekeller ile Türkiye tekellerinin birleşmesinin arttığını açıkladı. Ergu n Sönmez Türkiye ekonomisinin dış pazarlara açıldığını da ekledi.

DİSK Bölge Temsilcisi ve TÖB-DER Yönetim Kurulu üyesi Aydı Yeşilyurt konuşmasına 12 Eylül'de cuntanın görevleri ile başladı. "iki görevi vardı, birincisi can güvenliğini sağlamak, ikincisi ekonomiyi düzeltmek. Birincisini tüm demokratik örgütleri kapatarak, işkencelerle, idamlarla sağladı ama ikinci görevini yani ekonomiyi düzeltme operasyonunu başaramadı". Partileri değerlendiren A. Yeşilyurt konuyu yine ekonomide yoğunlaştırdı. "Ekonomik politikalar açmaz içindedir, ihraç politikalarının şansı yoktur" dedi. Yeni seçimleri eleştiren ve "... bu seçimlerle demokrasi süreci kapanacak diye söyleniyor ama gerçek değildir" diye konuşmacı sözlerini yurtdışındaki güçleri Türkiye'ye kanalize etmeliyiz diye bitirdi.

Son konuşmacı İsmet Topal ise 12 Eylül öncesi ekonomik-siyasal tabloyu çizerek konuşmasına başladı. 12 Eylül sonrası uygulamaların uzun uzun anlatan İ. Topal 6 Kasım seçim sonuçlarını "cuntaya atılan bir şamar" olarak değerlendirdi. Ama cunta hala ordadır ve son söz yine ona aittir dedi. İ.Topal'a göre hakim güçlerin iki temel korkusu vardır: 1- işçi sınıfı hareketi 2- Kürt hareketi. Gelecek için, sol eksiklerini aşmalı, Ulusal Demokratik Cepheyi oluşturmalı ve alternatif olabilmelidir yoksa nice nice seçimler yaşarız diye konuşmasını tamamladı.

Oturumu yöneten Süleyman Üstün'ün konuşmalardaki ortak noktaları belirtmesinden sonra soru bölümüne geçildi.

İlk soruyu Türkiye Postası yazarı Ahmet Kardam, Arif Özserin'e yöneltti. A.Kardam, sorusunda "Sosyalist sistemin krizi var mıdır? Bu krizin varlığını söyleyen sizler, sosyal demokratlar veya Maocular gibi bir üçüncü yol mu öneriyorsunuz?" diyordu. Arif Özserin ise cevap olarak "Varolan sosyalist sistemin ekonomik-politik kriz içinde olduğuna dair oldukça fazla verilerin olduğunu, bu krizi belirleyen bizlerin bir üçüncü yol aramadığımızı, sadece Marksizmin sağ ekonomist yorumundan (örgüt, parti, demokrasi-sosyalizm vb.) kopup, Marksizmi doğru olarak yeniden ülke gerçeklerinde yorumlama çabasıdır" dedi. Bu cevap üzerine sorular, varolan sosyalizmin krizi üzerinde yoğunlaştı. Bir noktadan sonra iş, mantıktan çok duyguya dökülmeye başladı. Öyle ki bir dernek üyesinin kalkıp, "ben 35 yıllık işçiyim, Sovyetler Birliği bize hep dosttur ve ölünceye kadar dost kalacaktır" demesi üzerine konuşmacı Arif Özserin sağlıklı bir tartışma ortamı kalmadığını ve ayrıca toplantı gündeminin çok dışına çıkıldığını söyleyerek tartışmaları kesti. Daha sonra konuşmacılara gelen diğer soruların cevaplanması ile açık oturum sona erdi.

Dortmund'da yabancılar yasası kınandı

28.1.84 tarihinde Dortmund'da tüm yabancı uluslardan emekçilerin Alman hükümetine ve onun açık politikası haline gelen yabancı düşmanlığına ve yabancılar yasasa karşı ve tüm faşist örgütlere karşı, seçme seçilme taleplerinide içeren bir protesto yürüyüşü ve mitingi yapıldı. Katılım 700 kişiye yakındı.

Alman hükümetinin yabancılar politikasını kınıyan sloganlar atılan mitingi Dortmun'da yapılan ilk kitle gösterisiydi. Ayrıca mitingi tertipleyen devrimciler Mart ayında yabancılar politikasını teşhir etmek amacıyla çeşitli gösteri ve kültürel etkinliklerde planlamışlardır.

İşçi temsilcisi ve sendika temsilcisi kimler seçilir

Önümüzdeki günlerde Almanya genelinde işyerlerinde işçi temsilcileri ve sendika temsilcileri seçilecek. Geri dönüşlerin ve çıkışların yoğun olduğu bu dönemde işçi temsilciliklerine ve sendika temsilciliklerine yabancıların aday olması, seçilmesi önemlidir. seçilir. Sendika temsilcileri daha önce yetki alanlarına göre belirler. Sendika temsilcileri seçimle seçildiği gibi atama usulu ile de belirlenir. Bunların işyerinde ki rolü dah çok işverenle toplu sözleşme ve grev esnasında arabuluculuk yapar ve anlaşmayı sağlar.

Temsilcilerin seçilme ve yetkisi: Eski temsilcilerin görevinin sona ermesine 8 hafta kala seçim kurulu oluşturulur ve göreve başlar (Bunlar bir başkan ve üç temsilciden oluşur, bunlar ayrıca temsilci sayısını çoğaltabilir de.) Seçme hakkına sahip her işçi bu seçim kuruluna girebilir. Seçim kurulu seçime katılacak adayları ve seçimin hangi tarihte yapılacağını tespit eder. Bunu yazılı olarak çalışanlara duyurur. Altı ayı geçkin bir süreden beri o işyerinde çalışan herkes kendini işçi temsilciliğine aday olarak gösterebilir. İşçilerle orada çalışan memurların seçime beraber veya ayrı katılmaları için gizli oylama ile buna karar verilir. Seçimin birlikte olması dahilinde işveren yanlılarının seçime olanağı daha da artar. Seçimin ayrı ayrı oy kullanarak olması daha faydalıdır. Memurlar çoğunlukla işveren yanlısı adayları desteklerler. Alternatif adayların başarı şansı çok az olur.

SEÇİM SONUCU

Seçim sonucu adaylardan en çok oy alana göre temsilcilikler belirlenir, bunların dışında yedek adaylarda yine aldığı oy oranına göre sırayla belirlenir. Seçimin tüm masrafları işveren tarafından karşılanır. Seçilen adayların görev süresi üç yıldır. Seçilen işçi temsilcilerini firma çıkış veremez.

İşçi temsilcileri sendika veya sendika temsilcileri olarak görülmemelidir. İşçi temsilciliği ayrı bir organdır. O işyerinin yasaları içinde işçilerin haklarını savunur onların pratik sorunlarıyla uğraşır. Bunların sendikalı olma zorunlulukları da yoktur. Ancak sendika ile de ortak çalışır. Temsilci işyerinde, işçileri denetler, ücretleri denetler, işkazaları, işten çıkışlar v.b. şeylerle uğraşır. İşçi ile işveren arasındaki herhangi bir anlaşmazlıkta arabuluculuk yapar. bunu işveren veya firma yetkilileriyle bir çözüme bağlar. Bunlar sendikanın düzenlediği toplantılara katılır firmadaki anlaşmazlıkları ortak çözmeye çalışır.

Sendika temsilcileri ise bir yılı aşkın bir süredir sendikalı olanlardan

Askerlik bedelinin düşürülmesi için protestolar yükseliyor

Wiesbaden'de "Bedelli Askerlik Gecesi" yapan gençler şu açıklamayı yaptılar.

Yapılan toplantımızın adı "Bedelli Askerlik Gecesi" idi. Toplantıda sloganımız ise, "Askerlik Bedeli Düşürülsün" idi. 300 kişinin katıldığı toplantımızın çoğunluğunu askerlik çağındaki gençler oluşturuyordu. Katılanların çoğunluğu Wiesbaden'den geldi. Ayrıca Mainz, Horb, Frankfurt, Bad Kreuznach, Kaiserslautern, Manheim, Weinheim, Flörsheim, Rüselsheim, Karlsruhe ve daha Wiesbaden'in yakın çevresinden katılan arkadaşlar oldu.

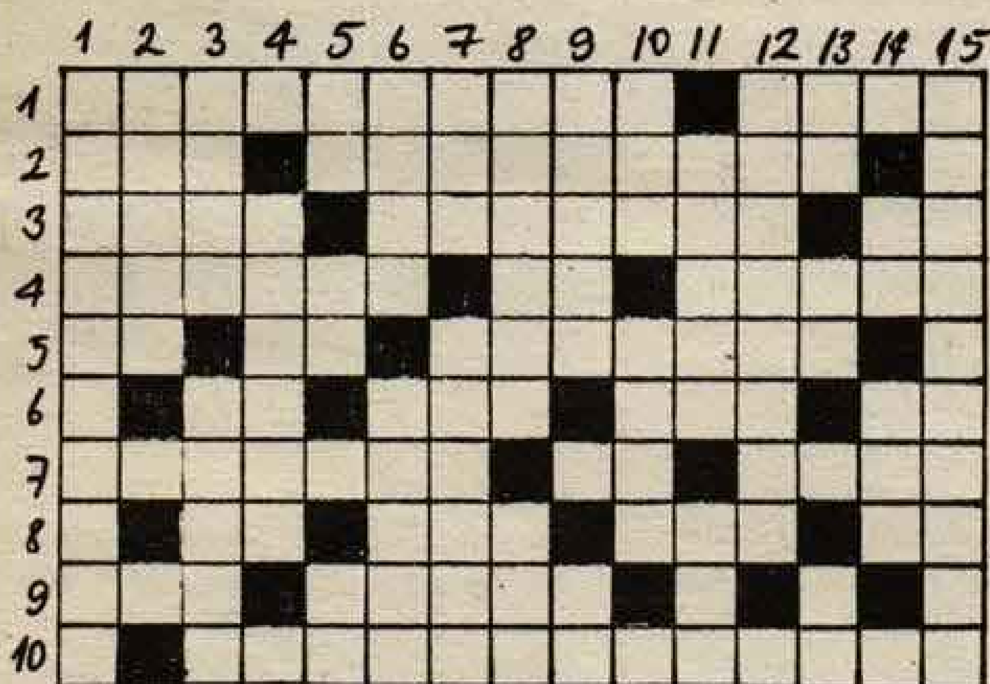
Toplantının evsahipliğini, Wiesbadenli ve Mainzli askerlik çağındaki gençler yaptılar.

Folklor, Kor-Solo, Tiyatro, Pandomim, Orkestra ve Halkoyunlarının olduğu zengin bir kültür programı sunuldu. Askerlik bedelinin düşürülmesi için gençlerin yazdığı dörtlükler okundu.

Gecenin en önemli yanı konuşmalardı. Askere gidecek 2 çocuğu olan bir anne toplantımıza bir mesaj gönderdi. Toplantının ana konuşmasında bu zamana kadar yapılan çalışmalar gözden geçirildi. Bundan sonra yapılacaklar kararlaştırıldı. Toplantıya Frankfurt Başkonsolosu davet edildi. Basından Hürriyet muhabiri katıldı.

Salonda bulunanların onayı ile o gün, Bonn Büyükelçiliğine ve TBMM hükümetine telgraf çekildi. Askerlik bedeli düşürülsün istendi. Gecede, tüm katılan şehirlerden birer kişi ile bundan sonra yapılacak işlerin organizesi için bir "Askerlik Çağındaki Gençler Grişimi" kuruldu. Toplantı gençlerin önüne yeni görevler koydu.

BULMACA

SOLDAN SAĞA

1- 16 Şubat 1969'da Amerikan 6. Filosuna karşı işçiler ve öğrencilerin Taksim'de yaptıkları eyleme gericilerin ve polisin saldırısı sonucu Duran AYDOĞAN ile Ali TURGUT'un ölümleriyle, yüzlerce kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olay. -Bir kimsenin kendi eliyle ve her zaman aynı biçimde yazılan adı. 2- İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık. - Bir malın el altından ve değerinden daha yükseğe satılması. 3- Sivas'da bir ilçe. -Bir şeyin dışarısı ile olan ilişiğini kesmek, örtmek. -İsim. 4-Olağandan iri, büyük. -Yemek. -Bir siyasi düşünceyi gerçekleştirmek için gerekli olan örgütlülük. 5-Kimyada Baryum. -Olmaktan emir. -Özerklik. 6- Uluslararası trafikte Türkiye'yi simgeleye harfler. -Seçiye, karakter. -Tersi bir hitap şekli. -12 Eylül darbesinden önceki siyasi partilerden biri. 7- İnsan hayvan ve bitkilerin yapısını ve organlarının birbirleriyle olan ilgilerini inceleyen bilim. -Utanma duygusu. -Temel düşünce, ilk madde. 8- Bir ek. -Ortak Pazar'ı simgeleyen harfler. -Sahte yumurta. -Beyaz. 9-Tersi, su yolu. -Tersi aldanma. 10-Küçük Kara Balık, Bir Şeftali Bin Şeftali gibi hikaye kitaplarından da tanıdığımız, Şah dönemi İran'da öldürülen devrimci bir yazar, öğretmen.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1- Geçtiğimiz ay toplanan ve Türkiye'nin ilk kez cumhurbaşkanlığı düzeyinde katıldığı 4. İslam Zirve Konferansı'nın yapıldığı şehir. 2- Bir şeyi açık hale getir anlamında emir. 3- Külhanbeyi bağırması. -Değiş, tokuş. 4- Teselli ikramiyesi. 5- Tersi, bir hece. -Bir organımız. -Kimyada Amerikyum. 6- Askeri antlaşma. -Tespihlerin başına takılan büyükçe boncuk. 7- Mesafe. -Doğu, şark (yabancı dilden). 8-Meksika'da feodalizme karşı savaşmış bir halk önderi. -Negatif filmi kart üzerine basma işi. 9- Alt, alttaki, aşağıya (yabncı dilden). -Tersi ilave. 10- Bir içki. -Tersi taşıtların durmasını sağlayan aygıt. 11- İnceleme sonucu bildirir kağıt. -Operatörün kısa yazılışı. 12- Bir kağıt oyunu. 13- Su. -Tersi kimyada iridyum. -Ayı evi. 14- Bir hayvan. -Anadolu'da bir uygarlık. 15- 1 Şubat 1979'da faşistler tarafından öldürülen bir gazeteci.

GEÇEN BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA

1- Şahin Aydın, -Tasa. 2- Elemek. -Alageyik. 3- Raca, -AA, - Ay, -Mi. 4- İme, -İllallah. 5- Falaka, -Zootekni. 6- Anemi, -neknaM, -Of. 7- Yama, -lif, -Ik, -TRT. 8- Saf, -La, Ma. 9- Ürkek, -Atardamar. 10- Na, -Tahkim, -Ezel.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1- Şeri Aygün. 2- Alamana, -Ra. 3- Hecelemek. 4- İma, -Ama, -Et. 5- Ne, -İki, -skA. 6- Akala, -La. 7- Al, -Nifak. 8- Da, -azeF, -Ti. 9- ılaloK, -Lam. 10- Naylonlar. 11- Atak, De. 12-temheM, -maZ. 13- Ayı, -Me. 14-Si, -Anormal. 15- Aka, -İftar.

İRAN'DA HUMEYNİ REJİMİ 5. YILINDA

Halkın Mücahitleri'nin lideri Mesut Recevi:

"Bizim programımız islamın demokratik yorumunu içerir"

İran'da muhalefetin kurmuş olduğu **"Ulusal Direniş Konseyi"** *(*) sorumlularından ve Halkın Mücahitleri lideri Mesut Recevi ile Humeyni rejiminin 5.yılı dolayısıyla Frankfurter Rundschau gazetesinin yapmış olduğu bir röportajı aşağıda sunuyoruz:*

F.R. - İkibuçuk sene önce Beni Sadr ile İran'ı terkettiğiniz sırada, Humeyni'nin yakında düşeceğini söylüyordunuz. Şimdi artık böyle bir şeyi söylemek herhalde pek mümkün değil.

Recevi- Ben hala Humeyni'nin yakın bir gelecekte düşeceğine inanıyorum. Böyle düşünmemin nedenlerini açıklayacağım. Ancak, daha önce belirtmem gereken bir husus var: Ozaman iki noktayı gözden kaçırmıştık. Birincisi, ülkeyi terkettiğim sırada, Humeyni'nin 30 bin savaşçıyı gerçekten öldüreceğini ve diğer ülkelerin buna seyirci kalacağını düşünememiştim. İkinci olarak da, Humeyni rejiminin yurtdışından aldiğı desteği gereğince değerlendiremedim. İran'ın hem Suriye'den hem de İsrail'den silah aldığını bugün artık herkes biliyor.

F.R.- İran'ın 7 milyon Mark'la F.Almanya'nın Avrupa dışındaki en büyük ticaret ortağı olduğunu bilenler, herhalde Humeyni rejiminin istikrarsız olduğuna inanmakta güçlük çekeceklerdir.

Recevi- İstikrardan söz edebilmek için bu rejimin ekonomik, politik ve askeri yönlerini yakından incelemek gerekir. Endüstri kapasitesinin büyük bir bölümü boş yatmaktadır. İşsizlik resmi rakamlarla yüzde 25 -gerçekte ise çok daha yüksektir. Petrol dışında yılda sadece 300 milyon dolarlık ihracat yapılabilmektedir. İran'ın petrolden sonra en önemli dış ticareti olan halı ihracatı bile yüzde 82 düşmüştür. Günlük kullanım mallarının fiyatları son yıllarda 10-15 katına çıkmıştır. Aynı anda ücretler sadece yüzde 5 artarken, vergiler iki katına çıkmıştır.

Politik açıdan da durum farklı değildir. Günde 50 kişiyi idam etmek, 100 binleri hapishanelere doldurmak zorunda kalan bir rejim, istikrarlı olamaz. Ancak, topraktan petrol çıkarıp pazarlarda aşırı ucuza sattığı için istikrarlı bir rejim sözkonusu olabilir burada. Böyle düşünülürse, şah rejimi de düşmeden hemen önce istikrarlıydı. Ayrıca, ülkenin tüm ekonomik planlamasının Irak savaşına göre yapıldığını da unutmamak gerek.

F.R.- Ancak, savaşın bitmesi halinde örneğin yiyecek maddeleri kıtlığına çare bulunabileceğini ve savaş sonrası bir istikrara ulaşılabileceğini inkar edemezsiniz.

Recevi- Şimdiki baskı savaşla açıklanmaya çalışılıyor. O yüzden, savaş sonrası toparlanma döneminde çok az da olsa bir liberalleşmeden bahsetmek mümkün. Ancak, bu rejimin durumu, Şah'ın 1978'deki durumundan da kötü. Baskı organındaki en ufak bir çatlama, onun sonu olacaktır. Rejimin içinden kendisi için bir alternatif çıkamayacağını da gözönünde bulundurmak gerekir.

F.R.- Rejimin çöktüğünü varsayalım. Şimdiki haliyle Ulusal Direniş Konseyinin İran halkının çoğunluğunu temsil ettiğine inanıyor musunuz?

Recevi- Hangi politik güç bu konseyin dışındadır ki? Tabi ki monarşistler bizimle beraber değildir, herkesçe bilinen nedenlerden dolayı olamazlar da. Konsey, demokrat, ilerici, milliyetçi müslümanlar ve sosyalistlerden oluşmuştur.

F.R.- Çok kimse -Şah'a karşı olanlar da dahil- Humeyni'den sonra da İran'da İslam adına cinayetler işlenip işlenmeyeceğini soruyor kendisine. Zira Halkın Mücahitleri de müslüman bir örgüt.

Recevi- Size gelecek hakkında garanti veremem, ancak bizim geçmişimize ve gerek Şah'a, gerekse Humeyni'ye karşı direnişimize dikkat çekebilirim. Anayasasına karşı olduğumuz için Humeyni benim Başkanlık adaylığımı iptal etti. Hatta tek bir Mücahidin bile parlamentoya girememesi için çaba gösterdi. Binlerce Mücahidin direniş yüzünden hayatlarını kaybetmeleri veya bu konseyde diğer gruplarla demokratik ve adil çalışma içinde olmamız bizim demokratik karakterimizi göstermeye yetmez mi? Bir halkın özgürlüğünü, gene kendisinden başka hiç kimse garanti edemez. Bizim örgütümüzün politik programı incelendiğinde, bizim tarafımızdan İslam'ın demókratik yorumu ile Humeyni'nin gericiliğinin -ki bunun kökleri Velayet-i Fakih öğretisinin despotizm ve hakimiyet anlayışında yatmaktadır- çok farklı şeyler olduğu görülür.

(*) **"Ulusal Direniş Konseyi"** Halkın Mücahitleri, İran Kürdistan Demokratik Partisi ve Beni Sadr'dan oluşuyor.

Kısa tarihçe

10 Şubat 1979- *İran'da Şah devrildi, ülkenin seçimlere kadar İslam Devrimi Konseyi tarafından yönetilmesine karar verildi.*
Ocak 1980- *Devlet Başkanlığı seçimlerini Beni Sadr kazandı.*
Mart 1980- *Parlamento seçimlerini Mollaların partisi olan Islam Cumhuriyeti Partisi kazandı. Kürdistan'daki seçim sonuçları iptal edildi. Bundan sonra Halkın Mücahitlerinin suikastleri dönemi başladı.*
Eylül 1980- *İran-Irak savaşı başladı.*
Haziran 1981- *Beni Sadr görevinden alındı. Suikastler arttı. Ardarda patlamalarda ilkin Islam Cumhuriyeti Partisinin yöneticileri, sonra da aralarında yeni Devlet Başkanı Recai ve başbakanın da bulunduğu çok sayıda hükümet görevlisi öldü. Bu tarihlerde Beni Sadr ve Recevi Fransa'ya kaçtılar. Halkın Mücahitleri daha bir süre ülke içinde rejime karşı mücadele verdiler, çoğu yakalanıp idam edildi. Şu anda Halkın Mücahitlerinin bir kısmı yurtdışında, Iran'da kalanlar ise ağırlıkla Iran Kürdistanında Kasımlo'nun denetimindeki bölgede bulunmaktadırlar.*

Kısa kısa

STOCKHOLM'*de yapılan "Güvenlik Konferansı"na 33 ülke katıldı. Konferansın en çok ilgi çeken olayı, Schultz-Gromyko görüşmesi oldu. Batı basınında bu görüşme Cenevre Silahsızlanma görüşmelerinin devamını sağlayacak bir adım olarak tanıtılmaya çalışıldı. Işin ilginç yönü de, bu görüşmenin gerçekleşmesinde F.Alman Dışişleri Bakanı Genscher'in büyük çaba göstermesiydi. Bilindiği gibi, 1983 yılı sonunda F.Alman parlamentosunun Pershing ve Cruise füzelerinin kendi topraklarına yerleştirilmesine karar vermesinden sonra Sovyetler Birliği Cenevre görüşmelerinden çekilmişti. Bazı çevreler, Schultz-Gromyko görüşmesinin gene de silahsızlanma yolunda bir adım ve Genscher'in bir başarısı olduğunu belirttilerse de, 5 saatlik görüşme sonunda ortaya çıkan gerçekler şunlar oldu: Cenevre görüşmelerinin yakın bir gelecekte devam edeceıne dair hiç bir belirti yok, kıtalararası füzeler konusunda yapılan START görüşmeleri için de aynı şey söylenebilir, sadece Viyana'da yapılan "Askeri Birlikleri Azaltma" görüşmeleri konusunda ümit ışığı doğmuştur.*

* * *

URUGUAY'*da geçtiğimiz ay, 1973 askeri darbesinden beri ilk genel grev gerçekleştirildi. Katılım yer yer yüzde 95'e ulaştı. Kuruluşuna izin verilen üç parti de işçilerin taleplerini haklı bulduklarını ancak grevi desteklemediklerini açıkladılar. Ekonomik taleplerle başlatılan 24 saatlik genel grev, sendikalar birliği PIT önderliğinde gerçekleştirildi. PIT, askeri diktatörlüğe karşı geçtiğimiz yıl başlayan ve gittikçe büyüyen gösterilerin hemen hepsini örgütleyen güç.* **"Legal olmadığını, ama gizli de olmadığını"** *belirten PIT'e katılan sendikaların sayısı 6 ayda iki katına çıkarak 130'a ulaştı. Genel grevin hemen ertesi günü askeri hükümet ülkedeki tüm sendikaların faaliyetlerini durdurdu, buna karşı gelen herkesin tutuklanacağını bildirdi.*

° ° °

F.ALMANYA'*da General Kiessling'in homoseksüel olduğu, bu yüzden de güvenlik açısından tehlike teşkil ettiği gerekçesiyle 1983 sonunda görevinden alınması, tepkiyle karşılandı. Askeri istihbarat teşkilatı MAD'ın Savunma Bakanlığına bu konuyla ilgili olarak verdiği bilgilerin gerçeği yansıtmadığı ortaya çıktı. Savunma Bakanı Wörner'in sonradan giriştiği delil toplama çabaları da boşa çıktı ve Generalin yeniden görevine getirilmesi kararlaştırıldı. Kiessling'in Avrupa'daki NATO kuvvetleri başkomutanı Rogers'le Avrupa'ya yerleştirilecek füzeler konusunda görüş ayrılığı olduğu biliniyor. Başbakan Kohl'un, Wörner'in görevinde kalmasına karar vermesi ise, hükümette herhangi bir çatlağın Strau"un işine yarayacağı tahminiyle açıklanıyor. Fakat Kohl'un geçmişte de yaptığı gibi skandalları halının altına süpürerek hükümetin istikrarını korumuş olmadığı da belirtiliyor.*

Tunus'tan sonra Fas'ta da ekmek kavgası

Tunus'tan sonra Fas'ta da temel gıda maddelerine yapılan zam protesto gösterilerine yol açtı. İşçiler ve öğrencilerin başlattığı ayaklanmalara ilk katılanlar kadınlar oldu. Daha sonra kısa zamanda gösteriler halkın her kesimine yayıldı. Güvenlik kuvvetleri ile göstericiler arasında çıkan çatışmalarda yüzlerce kişi öldü. Kral Hasan'ın zamları yapmaktan vazgeçtiğini açıklaması üzerine gösteriler duruldu, ancak kuzeydeki Rif bölgesinde yaşayan Berberi azınlığın grevleri sürüyor. Hasan konuşmasında olayların komünistler, siyonistler ve Humeynicilerin başının altından çıktığını iddia etti. Fas'ta 1981 yılında da fiyat artışları nedeniyle büyük gösteriler olmuş, yüzlerce kişi ölmüştü. Son olayların sorumluluğunu hiç bir muhalefet grubu doğrudan üstlenmiyor.

FAS EKONOMİSİ DE IMF'NİN ELLERİNDE

Halkın yüzde 20'sinin gecekondularda yaşadığı Fas'ın dış borçları 12 milyar Doları buluyor. Temel gıda maddelerinin bir çoğu ithal edilmek zorunda. Bu maddelere devlet subvansiyonu uygulanarak, oldukça düşük fiyata satılmasına karşın halkın yüzde 45'i fakir. 1970'den beri ücretler dondurulmuş olduğu halde fiyatlar yüzde 300 arttı. Öte yandan ülke geliri büyük ölçüde, artık yatırım yapmayan küçük bir sanayici kesim ile devlet bürokrasisinde görev alanlar arasında paylaşılıyor. Batı Sahra'da buranın kurtuluş hareketi olan Polisario'ya karşı yıllardır verilen savaş da devlet bütçesinden önemli miktarları alıp götürmekte her yıl.

1983 yazında ekonomik durum öyle kötüleşti ki, IMF'nin 315 milyon Dolarlık bir kredi vermek için şart koştuğu **"ekonomik önlemler paketi"**'nin ilk kısmı açılarak uygulamaya kondu. Bu paketten çıkanlar arasında yeni vergiler, temel gıda maddelerine uygulanan devlet yardımının kaldırılması ve ülke parasının değerinin düşürülmesi de vardı. Ekonominin durumu da, geçen yılki kuraklık ve ülkenin en önemli ihraç malı olan fosfatın fiyatının düşmesiyle açıklandı. Aralık 1983 sonunda ise IMF paketinin ikinci kımının açılacağının bildirilmesi halkı isyan ettirdi, ülkenin dört bir yanını protesto gösterileri sardı.

Fas'ta pazarda kadınlar

Gerçi Kral Hasan gösterileri durdurmak için, zamların yapılmayacağını açıkladı ama bir süredir Fas ekonomisinin iplerini elinde blunduran IMF'nin buna göz yummayacağı da bilinen bir şey.

MUHALEFET

Ülkenin tek hakimi Kral Hasan'a yönelik muhalefet başlıca üç yerden kaynaklanıyor: Sol güçler, İslamcı güçler ve Kuzeydeki Berberi azınlık.

Sol muhalefet, adından pek söz ettiremeyecek denli güçsüz. En büyük sol parti olan sosyalist USFP, geçenlerde Kral Hasan'ın zoruyla hükümete katılmak zorunda kaldı. Parti içinde büyük bir çoğunluk bu karara muhalefet etti. Hasan'ın bu hareketinin nedeni ise, monarjik rejimde zaten çok fazla rolü olmayan hükümete USFP'yi katarak onu hem muhalefetten almak, hem de uygulamaların sorumlularından biri haline getirmek.

Kral Hasan, aynı zamanda resmi dini İslam olan ülkenin dini lideri. Ancak çoğunluğu Libya tarafından desteklenen muhalif İslam akımları da var ülkede (bunlardan en önemlileri İslamcılar ve Sufiler). Ve bu güçler Hasan'ın 1980'den beri uyguladığı **"İslamcı güçleri devlete entegre ederek kendi içinde eritme"** politikasını kabul etmiyorlar. Al Jama'a gazetesi etrafında toplanan İslamcıların lideri, resmi İslam'ın en büyük muhaliflerinden olan ve kısa süre önce tutuklanan Abdessalan Yasine. Ancak, bu grup da kendi içinde parçalara ayrılmış durumda. Bir kısmı Pakistan ve Suudi Arabistan'dan maddi destek görüyorlar. Bunlar ideolojik olarak da Müslüman Kardeşlere yakınlar. Sufiler ise, 1970'li yıllardan buyana güçleniyorlar.

Fas'ta Kuzey-Güney çatışması ülkenin sömürgelikten kurtulmasından buyana sürüyor. Kuzeydeki Berberi azınlık, sürekli ekonomik olarak ihmal ediliyor, bu bölgeye yatırım yapılmıyor, ayrıca politik hakların çoğundan da yoksun. Berberiler, Fas devletinin Polisario'ya karşı sürdürdüğü savaşta öncelikle cepheye gönderiliyorlar. 1958-63 arasında bir kez daha ayaklanan Berberiler, çok kanlı şekilde bastırılmışlardı. O zamanki ayaklanma, 1956'da ülkenin bağımsızlığına kavuşmasının Kuzey için hiç bir şey değiştirmemesi, İspanyolların yerini Arapların alması ve devletin önemli kurumlarının Arapların elinde olması sonucu çıkmıştı. Kral Hasan son konuşmasında Berberi azınlığı tehdit ederek, geçmişteki ayaklanmanın sonucunu hatırlattı. Ancak bu bölgede olaylar henüz yatışmış değil. Berberi halkın gösterilerinin kanlı bir şekilde bastırılması, bu bölgede milliyetçiliği daha da arttırıp bağımsızlık isteğini öne çıkarmaktan başka işe yaramıyor.

Fas'taki ayaklanmalar ile Tunus'ta geçen ay meydana gelen olaylar arasında belirli benzerlikler bulunmasına karşın, Fas'ta Kral Hasan'ın durumu daha büyük tehlike içinde görünüyor. Tunus'tan daha fakir bir ülke olan Fas'ta zam kararının geri alınması hiç de halkın sevinç gösterileri ile karşılanmadı. Ekonomik yapı gereği ve IMF'nin buyrukları doğrultusunda yakın gelecekte gündeme gelecek uygulamalar, her an yeni ayaklanmalara neden olabilir. Ayrıca Rif bölgesindeki Berberilerin bağımsızlık mücadelesi de şimdilik güçsüz olsa da, Batı Sahra'da zaten Polisario'ya karşı savaşan Fas hükümetine ikinci bir cephe açabilir.

Video çocukları

Ömer Polat'ın DT'nin son sayısında gerçekten ciddi bir konuya değinmiş: Video sorununa. Bu, belkide yurt dışında karşılaştığımız sorunların en önemlilerinden biri olmak üzere. Gerçekten çocuklarımız video çocukları oldular veya çok yakında olacaklardır.

Gerçekten bu video hastalığına karşı birlikte mücadele vermemiz gerekiyor. Yoksa yetiştirmeye o kadar emek verdiğimiz çocuklarımız bu yaban ellerde bizlerden de bin beter zorluklarla karşılaşacaklardır. Video filmlerini seyredeceklerine onların Almanca öğrenmelerinde yardımcı olalım, olalım ki çocuklarımızın Almanca öğrenmiyor, konuşamıyor diye geri zekalı çocukların gönderildiği özel okullara sokulmalarını ve bu durumdan yararlanan bilhassa gerici Alman çevrelerinin Türkiyeli öğrencilerin diğer öğrencilerden daha yeteneksiz ve dolayısıyla başarısız olduklarını vurgulamayı amaçlayan istatistiklerine yeni yeni rakkamların gelmesini engelleyelim.

Kendimizi ne kadar geliştirirsek, bizleri ezmek o kadar zor olacaktır.

Burada DT'ye de büyük bir görev düştüğü kanısındayım. İlerde biraz daha fazla yurtdışı sorunlarımıza değinmesini umar, başarılar dilerim.

Berlin'den selamlar

Anayım

Yüreğim
Yangın yeridir.
Gözlerim,
İki kan çanağı.

Anayım,
Ölenlerin, doğanların,
Yeniden doğanların anası.
Derin,
Köklü bir türküdür sesim.
Fadime anadan,
Meryem'den önce,
Havva'dan bu yana
uzuuuun,
Upuzun birçığlıktır sesim.

Akşam karanlığında
Yada sabaha karşı
Kurşuna dizilenlerin
Ve her şafak vakti
İpe çekilenlerin
Kan akıtan iki pınarıyım yani.

Anayım,
Acılarım vardır, acılarım,
Ağılardan yeşil.
Ve umutlarım,
Evlatlarım vardır.
Seni,
Boyu devrilesi!
Kahpe kasığında
Nam salmış seni!
Dur dedikçe
Kudurdun!
Evlatlarım, evlatlarım hani?

Vehbi BARDAKÇI
HOCKENHEİM, 1984

Şehit kervanında Ali Aktaş

Faşist Türk Devletinin çarklarında, darağaçlarında tüm devrim şehitleri gibi, darağacına çekilen ve sembolleşen ALİ AKTAŞ kalplerde ölümsüzleşti.

ALİ, seni en zor bir dönemde; halkımızın sana çok ihtiyaç duyduğu bir dönemde halkın elindeki bir silah gibi alındın cellatlarca.

Sen halkların kurtuluşu, işçi sınıfının davası için can bedeli mücadeleni taçlandırdın.

Sen kararlılığınla, inançlığınla, işçi sınıfı davasına sonsuz güveninle, pratiğinle yer ettin kalplerde yoldaş.

Sen düşmana şaşkınlık, halka, insanlık davasına ilham kaynağı oldun.

Faşist devletin cellatları seni yok etmekle korkudan kurtulacaklarını sandılar ve seni darağacına astılar. Ama herzamanki gibi yanılan onlar oldular. Senin ölümün onlara büyük bir korku, telaş getirdi. Onlar bilincindeler bunun. Ve 23 Ocak 1983'te sabahın kızıl güneşiyle son bir defa; insanlığı, emeği üreten elleri, özgürlüğü selamlıyordun. O kararlı ve şirin bakışlarınla haykırarak selamlıyordun.

Yoldaş! daha çoğumuz geçeceğiz o hayın tuzaklardan. O kanlı darağaçlarından. Yokluğunun acısıyla saygıyla selamlarız.

Rahat uyu yoldaş.

AKTAŞ YAŞIYORSUN!

Nancy'den bir grup arkadaşları

Ölmeyeceğim

Bağır avazın çıktığı kadar,
bağır!
önümde giden karıncanın
ayak sesinden başka
birşey duymayacağım!
Önüme perde olup,
köreltmek istersen gözümü
içi boş giysi
ve aynı gerçekten başka
hiçbir şey görmeyeceğim!
En bi çok azrail olsan
attığının tosonunun kurşunlarıyla
ölmeyeceğim!
Elinde ölmek var ise kısmette,
Pastör doğmadan önce
vucuduma saldığın
kuduz salyalarıyla olacaktır
ölümüm

Şavat

Kalmak mı zor, gitmek mi?

Evet..Son günlerin en çok tartışılan konularından biriside, "Gönderile cekmiyiz" yoksa "Kalmak için direnecekmiyiz." Gelişmelerde gösteriyorki, söylenenlerin tümü ikisinin arasına ilişkin. O halde bu konuda ne söylemeliyiz. Söylemektende öte, bizi doğrudan etkileyen dayatmalar karşısında ne yapmalıyız?

Bu sorunun yanıtını vermekte biraz zorlanacağız. Çünkü üzerinde yaşanılan sosyal gerçeklik, kendisini tanımlamamızda kullanabileceğimiz veri'yi bize sunmuyor. Demek oluyorki bugüne kadar üzerinde yaşadığımız alanı, kendisine ait olmayan ölçüler ve değerlerle tanımlamışız.

Türkiye ve Kürdistan solu olarak bizler, yurtdışına ilişkin her şeyi açıklarken, sürekli işin politik yanını kullandık. İnsanların politik eğilimlerini, tercihlerini ve siyasallaşma dönemlerini araştırıp, inceledik. Ama bilinmeliki toplumsal yaşamda siyasal olmayan bir sürü yanlarda vardır. Özelikle bu insanların sosyal kimliğini tesbit ederken çok zorlandık. Kah "Göçmen işçidir" Kah "Konuk işçidir" dedik. Bunları söylerkende bu insanlara ilişkin hiç bir bilimsel araştırmaya bile gerek duymadık. Kendi siyasal gerçekliğimizden kalkarak bizden çok farklı konumda olan işçilerin konumlarını ve kimliklerini belirledik. Hiç bir toplumsal güç başlangıçtaki konumuyla göçmenlik arzetmez. Çünkü insanlar yüzyıllardır aralarında yarattığı ortak değerleri, yurtlarını, yakınlarını hatta çocuklarını ve karısını terkedip gidiyor. Ve bu insanlar uzun süre koptukları yerle bağları sürdüreceklerdir. Ama diğer taraftan gidilen yerde bu insanları geldikleri yerden koparmaya çalışacaktır. İşte bu toplumsal kesitin sosyal, siyasal ve kültürel kimliği böyle bir çatışma sürecinde oluşacaktır.

Böyle bir çatışmada hangi tarafın kazanacağına nasıl karar vereceğiz. Elbette bu durumu açıklarken, göçün sınıfsal niteliğini, tarihsel dönemi, gidilen ülke ile kopulan ülkelerin sosyaekonomik yapısını ve yeni sömürgecilik ilişkisini açıklamak zorundayız. Bu insanların eğilimlerini, siyasal tercihlerini, konumlarını, bugüne kadar değişim ve dönüşüm özelliklerini bilmek zorundayız. Diğer taraftan bu insanların siyasallaşma düzeyini, örgütlülük ilişkisini bilmekte bir o kadar önemlidir. İşte tüm bunlardan yola çıkarak, sayıları iki milyonu geçen, 20 yıldır ülkesinden kopmuş insanların sosyal kimliğini açıklayabiliriz. Ancak on yıllardır başka bir alanın mücadele geleneğine göre şekillenmiş insanların, göçmen işçileri örgütlemiş olmaları, özellikle de Türkiyeye yönelik olması, kendi alanına özgü devrimcisini yetiştirememiş olması, yurtdışının en önemli talihsizliği.. Bu tablo ile de emperyalist devletlerin dayatması karşısında fazla birşey söylenemiyor. Örgütlü bir konumları olmadığından dayatma karşısında hemen teslim olabilmektedirler. Özellikle ekonomik teşvik yılların özlemini örgütleme isteğidir. O halde şunu söylemek yanlış olmayacaktır. Dayatmalara karşı insanların direnen yanları ön plana çıkacaktır. Bu ülkelerin sunduğu nimetler kolay kolay terkedilip gidilemeyecektir. Bir de Türkiye'nin gün geçtikçe tercih edilecek yanının kaybolması, işçilerinin büyük bir bölümünün buralarda kalmasını sağlıyacaktır. **"Kalsam kötü, gitsem daha kötü"** diyen işçimizin talebini bilmeliyiz. Bu insanların ezilmesine, hele pazarlık edilen mal yerine konulmasına kesinlikle göz yummamalıyız. YAŞAMAK İÇİN DİRENMELİYİZ...

K.YILMAZ
METZ

"Fire nedir"

Hürriyet Gazetesi yazarı Tahsin Öztin, 11.1.84 tarihli fire nedir? başlıklı yazısında 'bir kısmını yazıyorum' aynen şöyle diyor: BZ Gazetesi'nde verilen Türkçe bir ilanda, "iyi günler, tamamen yeni sizler için 3 bayan 2 zayıf veya tombul sizleri bekliyor." Diye yazıyor. ve her gün saat 8'den ertesi sabah 4'e kadar ....str.26 adresinde hizmet verdiklerini belirtiyorlar. Bazen de yalnız "evlere gelebilir" Türk modeller. Tel:..... şeklinde fazla açıklama yapılmayan ilanlara rastlanıyor. Toplum akıyla karasıyla bir aradadır. Zaman zaman yüzünde kızaracak, yerin dibine de batacaksın, zaman zaman insanlık denen cevherle gögsün kabaracaktır. Gurbetteki Türk fahişeleri Ayşe, Fatma, Aysel, inci, Hatce'den yazarken kahroluyorum.. diye yazıyor Tahsin Öztin. Fakat neden Türkiye'de insanlık dışı yapılan işkencelerden yazmıyor? Fahişelerin yerini adresine kadar yazıp dünyaya açıklıyor da, neden işkence yapılan işkencehanelerin ismini, işkence yapan cellatların ismini, adresini, telefon numarasını yazmıyor, dünyaya bildirmiyor?

Selamlarla, Battal Müslüm

Uşaklar

Güneşi öldürmeyin uşaklar!
Ateşi söndürmeyin!
Göz gözü görmeyende
bitmeyen şarkı mı olunurmuş
Karadeniz rüzgarıyla!
ateşsiz donulurmuş.
Duydum ki;
bitmeyen bir şarkıyı
şarkı olanlar söyler
uşaklar tanımam kimdir,
kimin neyi nesidir
adı Fatsa'dır derler
Hey bre!
Yekinin uşaklar bre!
Gönlümüz padişahı,
Sevda ve de sevgimiz
vurulmuş zincirlere.
Kutsallığı yaratabilmek,
yaratabilmenin kutsallığı için
yetiştirin odunu.
ateşi söndürmeyin
uşaklar

şavat

BEDEL

Kınamayın
A dostlar
Ben asker kaçağıyım
Baba umut,
Ana umut,
Bacı umut
Bedel, ben, bedel, ömür
vatan borcu,
namus borcu...
A dostlar
Ben sılada kiracı...
Birinci ayım on
bedel...
İkinci ayım yirmi
bedel...
Ana değil,
Baba değil,
Gardaş değil,
Bacı değil...
Alın yazısı
bilinir mi?
Nasıl toplanır,
nasıl derlenir...
Karın tokluğuna
çalıştırılırken...
Kınamayın
A dostlar
ben asker kaçağıyım
hayallerim,
umutlarım,
ve
bir yerde dumanımız
tütsün diye,
verdiğim
terim,
hünerim,
soluğum,
ciğerim
nerde?

A dostlar
nerde?
yavuklum...
Bedel, ben, bedel, ömür,
umut, bedel, göz, bedel,
bedel, kol, bedel, düş...
Alın yazısı değil.
A dostlar
gözleri aç,
mideleri şiş göbeklerin
hanesine yazıldık,
çarkları dönsün,
kara çantaları dolsun diye...

Vatan borcu,
namus borcu diye diye,
dilim dilim
kesilir kol...
Yaş yaş bölünür düş...
Dirhem dirhem
çektirilir kahır...
Kınamayın
A dostlar
ben asker kaçağıyım
ana ömür bedel,
baba ömür bedel,
gardaş düş bedel,
bacı yaş bedel...
Dur!
Çarkın dişlisi,
durmalı!
gözün açlığı,
durdurmalıyız!
A dostlar
dilde dolanan,
acı kahırın türküsünü...
Vatan borcu
bedel olamaz!
A dostlar...
Namus borcu
bedel olamaz?
A dostlar...
Böyle boynu bükük,
sahipsizmişin,
arkasızmışın,
yalnızmışın gibi
durma öyle...
İşte sen!
Hey oradaki sen
ve
ben!
Katar katar yük olup
gitmeden,
bu canlar, bu umutlar
yitmeden...
El ele a dostlar

el ele,
kol kola a dostlar
kol kola
yürümeli...
Canı bedel
edenin üstüne
yürümeli
yürü!

R. EKİNCİ

Insanları seveceksin

Böyle söylediğime bakma
gözüm yok benim
geride bıraktığım yıllarda..
Senin deyiminle:
Güneşle gelen günle her sabah
uyanmayı bildim ben gülümseyerek..
Gülümsemek;
çiçeklerin
güneşin tatlı sıcaklığıyla
karanlığın ağırlığını
atabildikleri an gibi,
gülümsemek;
uzun hasretliklerin
bizimine kavuşan gibi..
Doğayla birlikte
uyanmayı öğrenmelisin
gülümseyerek
bu
en büyük marifet...

İnsanı sev
insanları sev,
dost bul
dost ol onlarla
amma hep dost kalma,
yani hep ilişkinin
en ileri biçimlerini ara...
Yoldaş ol!

Uzun lafa hacet yok.
İşte böyle delikanlım...
İNSANLARI SEVECEKSİN
ve
yaşayacaksın öylesine yaşayarak
yaşadım
diyeceksin
ve
öleceksen öylesine ölüp
ardında bıraktıklarının
gönüllerine gömülerek
gideceksin...

ATALAY, STRASBOURG

Birlik ve birliğimiz

Bugüne kadar birlik konusunda birçok şeyler söylendi, yazılar yazıldı, türküler söylendi, yeminler edildi. Fakat sonuçta karşımıza çıkan tablo eskisinden pek farksız.

Düşman hain, düşman kurnaz, düşman güçlü, düşman varıyla yokuyla karşımızda. Birlik, tek bilek tek yumruk olmak. Kavgamızın ve halklarımızın birliğe ihtiyacı var.

Benim çağrım bu kavgaya inanmış, birliğin gerekliliğini kavramış bütün Türkiyelileredir. Kendimizi ve içinde bulunduğumuz yapılanmaları bu yönde zorlayalım.

Birliğin gereklerini yerine getirelim. Birlik konusunu üçbeş kişi veya örgütlenmenin sohpet veya sürtüşme konusu olmaktan çıkaralım. Kitlelerin tartışma konusu yapalım. Pratiğe uygulayıp kalıcılaştıralım, çelikleştirelim.

Unutmayalım! "Birlik, küçük entellektüel grupların değil, sınıf bilincindeki işçilerin birliğidir."

DOĞUŞ-WİEN

Şehit değil

Sayın Demokrat Gazetesi mensuplarına: İlk sayısından itibaren., çıkarmış olduğunuz dergilerde kanımca kullandığınız "şehit" kelimesi ile "devrimci ilkeler doğrultusunda" çelişkiye düşüyorsunuz. Şehitliğin kökeni dini yönden gelmektedir. Devrimci ilkeler ile materyalizm aynı doğrultuda olduğundan bu kelimeyi, sivil veya resmi faşistlerce öldürülen yoldaşlarımız üzerinde kullanıyorsunuz bunun kullanılmaması gerektiğini vurgularız.

Lörrach'dan Demokrat Türkiye okuyucuları

Düzeltme

Geçen sayımızda DİSK GYK üyesi sayın Yaşar Arıkan'ın yazısında yanlış anlamaya yol açacak bir teknik yanlışlık yapılmıştır. Şöyleki; Türkiye'de kitle sendikacılığı yapılagelmiştir, ama sınıf sendikacılığı hayata geçirilememiştir." ifadesi "Türkiye'de kitle sendikacılığı hayata geçirilmemiştir." biçiminde ifade edilmiştir. Bu yanlışlığı düzeltir özür dileriz.

ABD'nin Lübnan politikası iflas etti

Ebu CEMAL

Arafat'a bağlı güçlerin, Lübnan' dan ayrılmasından sonra çatışmalara rağmen Lübnan'lı gruplar arasında uzlaşma arayışı da sürdü. Suudi Arabistan'ın da katılımıyla sürdürülen diplomatik çalışmalar Ocak ayı ortalarında olgunlaştı. Aynı tarihlerde esir Amerika'lı pilot da Suriyelilerce bırakıldı. Bu durum, Suriye—ABD ilişkileri açısından önemli bir yumuşama belirtisiydi. Suriye' nin kendini Ortadoğu'da belirleyici bir güç olarak ABD'ye kabul ettirme çabaları açısından görüşme kapısını sürekli açık tuttuğu anlaşılıyordu. Ancak bundan sonra gerçekleşen Reagan'ın Ortadoğu temsilcisinin Şam ziyareti, yeni bir adım atılamadan sonuçlandı. Kısa bir süre sonra ise 6.filonun Dürzi mevzilerini yeniden bombalaması, ılımlı havayı dağıttı.

Lübnan'lı gruplar arasındaki "ulusal uzlaşma arayışı" ise hangi adımın öncelikle atılacağı noktasında sürekli tıkanıyor. Dürzilerin ve Trablus'lu Sünni ve hristiyan liderlerin öncelikli talebi, Lübnan anayasasının yeniden düzenlenmesi idi. Bu, Lübnan'daki farklı etnik-dini gruplar arasında güçler dengesinin yeniden düzenlenmesi anlamına geliyor. Devlette, çoğunluk grubu kabul edilerek özel imtiyazlara sahip olan hristiyanlar bu değişikliklerle ciddi kayıplara uğrayacaklar. Şu anda meclisin çoğunluğu ve Cumhurbaşkanı anayasaya göre hristiyanlardan seçiliyor. Buna karşılık Cumhurbaşkanı Cemayel ve hristiyanlar öncelikle devletin etki alanının genişletilmesini; şu anda mililerce kontrol edilen alanların kademeli bir şekilde Lübnan ordusunun denetimine bırakılmasını istiyorlardı. Anayasa üzerindeki değişikliğinLübnan' da devlet egemenliği sağlandıktan sonra yapılabileceğini söylüyorlardı. Bunun "önce silahlarınızı bırakın, sonra anlaşalım" anlamına gelmesi, henüz hristiyan Falanjist partinin herhangi bir uzlaşmaya hazır olmadığını da gösteriyor. Dürzilerin İsrail ile Lübnan arasında imzalanan anlaşmanın iptalini de önkoşul olarak ileri sürdüklerini belirtelim. Bu koşul doğrudan Suriye'nin çıkarlarına hitap ediyor. Kendilerini hesaba katmadan hazırlanan anlaşmayı tanımayacağını Suriye baştan açıklamıştı.

ANLAŞMA UMUTLARI SÖNERKEN

Tüm bunlara karşın Ocak ortalarında Suudi Arabistan'ın arabuluculuğuyla iki tarafın da taleplerini karşılayan bir anlaşmanın olgunlaştığı yarı-resmi çevrelerce açıklanıyordu. Hatta buna dayanarak Cumhurbaşkanı Cemayel Şuf dağlarındaki çatışmalar sırasında ordudan ayrılan Dürzi subay ve askerleri geri çağırdı. Bu çağrıya olumlu bir cevap gelmediği gibi yerel çatışmalar devam etti. Dürzilerin lideri Canpolat ise 23 Aralık'ta Cemayel çekilinceye kadar savaşacaklarını söyledi.

Ocak ortasında Beyrut'taki bir diğer önemli gelişme de çokuluslu "barış" gücü tarafından boşaltılan Savra ve Şetila Filistin mülteci kamplarını ele geçirmek için Şii milislerin saldırıya geçmesiydi. Lübnan ordusu kontrolu sağlamak için yüklenmesine rağmen başarılı olamadı. Bu durum Şii Amal örgütünün Batı Beyrut'taki etkinliğini arttırdı. Batı Beyrut'un egemenliğini ele geçirmek için kesin bir çatışmayı bu olay daha da kaçınılmaz kıldı.

Gerçekten de Şubat başında Amal' a bağlı Şii milislerle Lübnan ordusu ve Falanjistler arasında çatışmalar şiddetlendi. Sokak çatışmaları hızla genişlerken ilk iki günde 28 kişi öldü. Çatışmalara kısmen Dürzi milislerin de katıldığı bildiriliyor. Amal müslüman askerleri emirlereitaat etmemeye çağırdı. Çağrı üzerine hükümetteki iki müslüman bakan da istifa ettiler. 4 Şubat'ta Başbakan Şefik Wazzam da hükümetinin istifa ettiğini açıkladı. 5 Şubat'ta ölü sayısı 100'ü geçerken ordudaki çözülmenin engellenemediği ortaya çıkmıştı.

Velid Canpolat, Süleyman Franjiye ve Sünni lider Reşit Kerami ise Şam'da yaptıkları açıklamada hükümet ile anlaşmak için 6 koşul ileri sürdüler:

— Kesin bir ateşkes,

— Ordunun iç çatışmalara karıştırılmayarak birliğinin korunması,

— Şimdiki uluslararası gücün geri çekilip. tarafsız bir gücün Beyrut'ta görevlendirilmesi,

— Güney Lübnan'daki ulusal direnişin desteklenmesi, 17 Mayıs tarihli İsrail-Lübnan anlaşmasının iptali ve İsrail'in şartsız geri çekilmesi,

— Falanjistlerin hegemonya uygulamaktan vaz geçmeleri

— Ulusal diyaloğun yeniden başlatılması.

Önerinin açıklanmasından sonra Cemayel "Ulusal Birlik Hükümetinin" kuruluşuna hazır olduğunu söyledi. 17 Mayıs anlaşmasının da zaten işlemediğini belirtti, ancak iptal etmekten bahsetmedi. Buna karşılık Velid Canpolat, gelinen noktada İsrail'le imzalanan anlaşma iptal edilse bile hükümete katılıp, Cemayel'i meşrulaştırmayacaklarını açıkladı.

8 Şubat'ta Şiiler ve Dürziler Batı Beyrut'u tamamen kontrol altına aldılar. Yer yer Doğu Beyrut'a da sızarak saldırılarda bulundular. Devlet radyosu da Şiilerin eline geçti. Radyodan bir bildiri yayınlayan Amal lideri Nebih Berri çok uluslu barış gücüne dokunulmamasını istedi.

AMERİKALILAR GERİ ÇEKİLİYOR

6 Şubat'ta İstanbul'u "ziyarete" gelen 6.Filodan iki gemi, Beyrut' taki çatışmaların şiddetlenmesi üzerine ertesi gün oraya gidiyor. Şubat'ın 8'inde ise başta İngilizler olmak üzere 4 uluslu "Barış" gücü savaş gemilerine alınmaya başlandı. Amerikalıların da Cumartesi gününe kadar Beyrut'taki askerlerini tamamen boşaltacağı açıklandı. Bu olaylardan sonra Shultz "Lübnan'daki yeni durum açıklığa kavuştuktan sonra Amerikan politikasının belirleneceğini" söyledi.

İsrail'de ise Cemayel'in zayıflayıp hükümetinin düşmesi olumsuz karşılandı. Ancak İsrail'i ziyaret eden Lübnan yetkilileri ile görüşen İzak Şamir, Lübnan'daki hükümetin düşmesinin önemli olmakla beraber, İsrail için hayati olmadığını da söyledi. Kendileri için önem taşıyanın sınırlarının güvenliğinin sağlanması olduğunu da belirtti. İsrail'de hükümet yanlısı bir gazete ise ABD'nin İsrail'e Lübnan'a müdahale etmeyi teklif ettiğini, ama hükümetin bunu reddettiğini yazdı. Ayrıca İsrail yetkililerinin ABD hükümeti ile üç bölgeli bir Lübnan önerisini tartışmaya hazırlandığı gelen haberler arasında. Buna göre Suriye ve İsrail kontrol bölgeleri ile Doğu Beyrut'u da kapsayan bir hristiyan bölgesinin fiili varlığının kabullenilmesi ABD'ye önerilecek.

Batı Beyrut'ta kontrolü ele geçiren Şii'ler ise Beyrut'un parçalanmasını ve silahlı milislerin sokakta kalmasını önermediklerini söylüyorlar. Güvenlik için polis ve milislerin ortak çalışacağı belirtildi. Yayınlanan bildirilerde Şii'lerin ve Dürzilerin bu olayı fazlaca öne çıkartmadan, olası bir uzlaşmaya açık olduklarını göstermeye çalıştıkları anlaşılıyor.

BÜYÜK BEYRUT'UN SONU

Batı Beyrut'un Şiilerce kontrol altına alınıp, hükümetin istifa etmesi Lübnan gerçekliği açısından sürpriz bir olay değildi. Beyrut üzerinde Amerikan desteği ile korunabilen hükümet denetiminin uzun süremeyeceği artık Amerikalıların kendilerince de görülüyordu. Lübnan ordusu donanmanın topları sayesinde yaşatılıyordu. Halbuki son bir yıl içersinde Reagan, ABD askerlerine rağmen Lübnan'da ABD'nin desteklediği hükümetin ve politikaların başarısızlığa uğramasını, Ortadoğu'da Amerikan prestijinin kökten sarsacağını savunmuştu. Bu nedenle asker kayıplarının artmasıyla Amerikan kamuoyunda da itirazlar yükselmesine rağmen askeri müdahaleden vazgeçilmedi. Lübnan hükümetine karşı her saldırının altında "Sovyet ve Suriye" parmağı aranarak yapılanlar gerekçelenmeye çalışıldı. Halbuki Lübnan'ın parçalı toplumsal yapısı 30 yıldır süren bir iç çatışmayı doğal olarak devam ettiriyordu. Taraflar bölgedeki ve uluslararası plandaki güçlerden de destek alarak kesintisiz bir üstünlük savaşı veriyorlardı. Dolayısıyla bölgedeki güçlerin de her türlü müdahalesine açık bir ortam korunuyordu.

1982 sonunda İsrail'in girip Filistinlerin çekilmesi, Lübnan'daki ortamın hristiyanlar lehine değişmesini sağlamıştı. ABD bunu kendi etkinliğine birleşik bir Lübnan'ın oluşturulması için kullanmaya çalıştı. Böylece Suriye ve dolayısıyla Sovyet etkinliği de Lübnan'dan dışlanmış olacaktı.

Ancak Beyrut'un Batı yakasının gene de Şiilerin eline geçmesiyle sonuçlanan süreç ABD'nin Lübnan'ın parçalı yapısına hristiyanlar etkinliğinde bir "bütünlükli devlet" empoze edemeyeceğini ispatladı. "Lübnan Devletinin" güçlendirme adına yapılanlarında bir işe yaramadığı ortaya çıktı. Üstelik önce Dürzilerle sonra da Şiilerle çatışmak zorunda kalan ordu da tamamiyle parçalandı. Artık Hristiyan Falanjistlerden ayrı bir Lübnan ordusundan bahsedebilmek mümkün değil. Tüm etnik-dini gruplar doğal etkinlik alanlarını ele geçirmiş durumdalar. Suriye ve İsrail ordularının da bölgede bulunması durumu değiştirmiyor. Suriye kontrol mıntıkasındaki Sünni nüfuslu Trablus şehri Suriyelilere de düşman olan Tevhid hareketince kontrol edilebiyor. Aynı şekilde İsrail işgal bölgesindeki Şiiler kendi örgütlerini ve milislerini korurken, İsrail'e karşı da direnebiliyorlar.

AMERİKALILAR İÇİN ASKERİ MACERANIN SONU MU?

Bu durum da Lübnan'da Filistinlilerden sonra "devre dışı kalan" ikinci "askeri" gücün Amerikalılar olduğu söylenebilir. Tabi ABD'nin donanmasından gayri araçlara da sahip olmadığını ve Lübnan'daki gelişmeleri bundan sonra da etkileyemiyeceğini söylemiyoruz. Ama bu etkinliği gösterebilmek için ABD, İsrail ile Suriye'nin varlığını ve Lübnan'nın parçalı yapısını daha fazla göz önünde bulundurmak zorunda kalacaktır. bu ise fiilen Lübnan'daki Suriye etkinliğinin artması veya ABD tarafından da giderek daha fazla kabullenilmesi anlamına gelir. Amerikan askerleri çekilirken bile donanmanın Dürzi mevzilerini bombalaması, ABD'nin yenilgiyi pek kolay kabullenmeyeceğini gösteriyor. Ama "savaş gemisi diplomasisinin" ABD'ye Orta Doğu'da puan kaybettirmekten başka bir işe yaramadığı da açık. Suriye'nin Arap dünyasındaki konumunu güçlendiren bu saldırılar, artık "Lübnan Devleti" adına desteklenecek ayrı bir şey de bulamayacak. Cemayel bundan sonrası için hristiyan toplumunun temsilcisi olmaktan başka bir şey ifade etmiyor. Bu duruma rağmen Cemayel'in diğer gruplarla uzlaşmaya niyetlenmediğide gözleniyor. Batı Beyrut'un kaybedilip ordunun önemli ölçüde dağılmasının Cemayel'in tavrını nasıl etkileyeceği henüz açık değil. Kesin bir uzlaşmanın henüz çok uzaklarda olduğunu görerek anayasa da "yazılı" hakları bugünden kaybetmelerine yol açacak görüşmelerden kaçınmaları mümkündür. Böylece Falanjistlerin koşulların yeniden kendileri lehine dönmesini bekleyerek fiili durumu kabullenmeleri beklenmelidir.

Diğer taraftan Dürzilerin ve Sünnilerin kendi lehlerine olan şimdiki durumu resmileştirecek bir anlaşma için uğraştıkları görülüyor. Batı Beyrut'un düşmesine rağmen muhalefetin aşırı tavırlardan kaçınması ve "sokakta kalmayı" düşünmediklerini vurgulamasının bir nedeni bu. Diğer nedeni ise şiddetli bir iç kaosun kendilerinide giderek yıpratmasından çekinmeleri. Bunun için iç güvenliğin Lübnan Polisi'nin ve katılımıyla sağlanmasına önem veriyorlar. Bir başka etken ise Amerikalıların ayrılmasıyla başlayacak yeni dönemde ABD ile doğrudan karşı karşıya gelmekten kaçınmak istemeleri. Amerikalıların da dahil olduğu barış gücüne dokunulmaması konusunda Nebih Berri' nin ikazı buradan kaynaklanıyor.

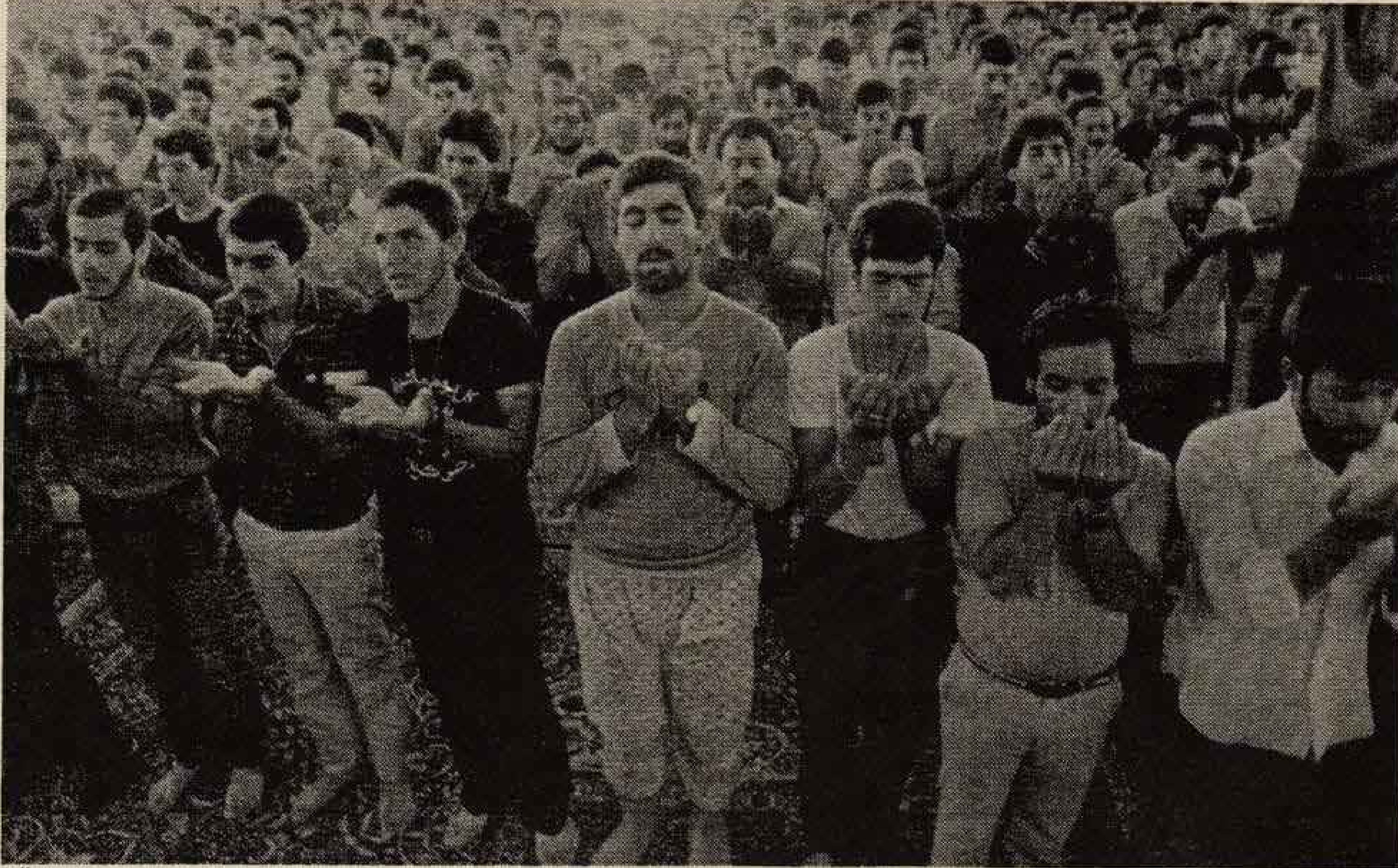
ŞİİLER: KİME KARŞI

Ancak Şiilerin yönelişinin açıklık kazanmadığınıda söylemeliyiz. Batı Beyrut'un ele geçirilmesi Şiiler açısından da bir dönüm noktası. Lübnan'daki geleneksel etkinlik gruplarının arasında yeni katılan Şiiler giderek gelişmelere belirleyici bir konuma sahip oluyorlar. Üstelik bir çok Şii ileri gelenin doğrudan İranlı mollalarla ilişki içinde olduğu biliniyor. Doğrudan olmasada İran'ın Şii hareketini büyük ölçüde etkilediği açık. Dolayısıyla Şiilerin atacağı adımların amaçlarının sadece Lübnanla sınırlı olmayacağı, Orta Doğu genelindeki bir politikanın unsurlarını taşıyacağı unutulmamalıdır.

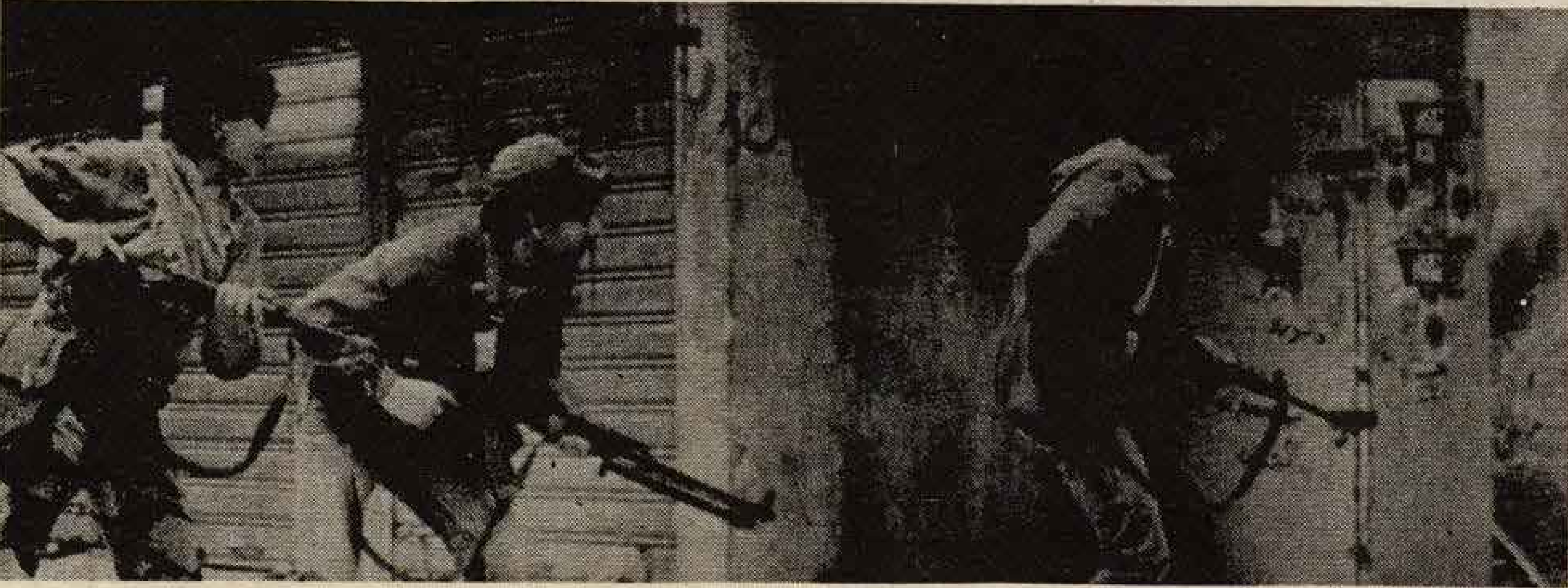
Suriye açısından ise Lübnan'ı bugün için kendi parçası haline getirmeye çalıştığı söylenemez. Bu Suriye'nin geleneksel amacı doğrultusunda mevcut Lübnanlı güçlerin tamamının ona karşı çıkacağı tartışma götürmez. Diğer taraftan Suriye'ye karşı bile olsalar Sunniler dahi şu anda İsrail ve hükümete karşı bir denge unsuru olarak Suriye'ye ihtiyaç duyuyorlar. Amerikanın geri çekilişinin Suriye'nin Lübnan üzerindeki etkisini artıracağı tartışma götürmez.

Tüm bu gelişmelerin parçalı, iç savaşla çalkalanan bir Lübnan'ı tercih eden İsrail'i fazlaca rahatsız etmediğini söyleyebiliriz. Üstelik Amerika'nın Lübnan'da askeri müdahale olanaklarınında ortadan kalktığı koşullarda, İsrail'inde önem kazanması kaçınılmaz. Bu durumda ABD İsrail'in Lübnan politikasını benimsemek veya Suriye'yi daha fazla kabullenmek ikilemiyle karşı karşıya. Üstelik iki durumda da etkinlik sahalarına bölünmüş bir Lübnan'ı kabul etmiş olacaktır. Bu Reagan açısından ciddi bir başarısızlıktır. Üstelik bu başarısızlık Reagan'ın Sovyetlerin Orta Doğudaki etkisini tamamiyle küçümseyen tavrınında yenilgisidir. Sonuna kadar Suriye'yi destekleyen Sovyetler sonuçta kendisini hesaba katmayan bu yaklaşımın çözümsüzlüğünüde ispatlamış oldu. Hem de Arap dünyasında Amerikaya karşı direnen bir Suriye'nin desteçkisi olarak prestij de kazandı.

Özetlersek, Lübnan da kalıcı bir barış hala çok uzaklarda. Ancak tarafların gerçek konumlarına kısmen ulaşmış olmaları çatışmaları azaltabilir. Tabi Lübnan ordusunun Beyrut çevresindeki son mevzilerinin de her halikarda saldırıya uğrayıp muhalefet milislerince ele geçirilmesi süpriz bir gelişme olmayacaktır. Bu durumda Lübnan'daki çatışmaların İsrail işgali altındaki bölgelere kayması beklenebilir. Giderek güçlenen Şii direnişinin Lübnan'ı bir kez daha İsrail 'le Suriye'nin savaş alanı haline getirebilecek önemli bir etken olduğu unutulmamalıdır.

(Üstte) Şiiler bir dini törende.

(Altta) Şii milisler sokak savaşında